

**Coridorul 10: M2 - Țințăreni – Chiștelnița - Ignăței – Trifești – R20
(LRIP/CS/08)**

PLAN DE MANAGEMENT PENTRU MEDIU ȘI SOCIAL

August 2018

Emiterea nr. 3

**Republica Moldova - Ministerul Economiei și Infrastructurii - Administrația de Stat a
Drumurilor**

Republica Moldova - Ministerul Economiei și Infrastructurii - Administrația de Stat a Drumurilor
 Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale
 Coridorul 10: M2 - Țințăreni – Chiștelnița - Ignăței – Trifești – R20 (LRIP/CS/08)
PLANUL MANAGEMENTULUI DE MEDIU ȘI SOCIAL

Pagina de Coperta

Titlul proiectului	Coridorul 10: M2 - Țințăreni – Chiștelnița - Ignăței – Trifești – R20 (LRIP/CS/08)
Tara	Republica Moldova
Client	Ministerul Economiei și Infrastructurii - Administrația de Stat a Drumurilor
Consultant	Asocierea OBERMEYER Hellas Ltd., OBERMEYER PLANEN + BERATEN GmbH and ADT OMEGA S.A.
Persoana de contact	Dr. Ioannis Kiru (Reprezentant Autorizat al Asocierii)
Adresa	56, 3 rd Septemvriou Street, Athens GR 10433, Greece
Telefon	+30 210 88 460 88
Fax	+30 210 82 32 767
E-Mail	info@obermeyer.gr

REVIZII					
2	08/2018	Emiterea nr. 3	T. Mavrogeorgis	T. Mavrogeorgis	K. Chavdoulas
1	06/2018	Emiterea nr. 2	T. Mavrogeorgis	T. Mavrogeorgis	K. Chavdoulas
0	01/2018	Emiterea nr. 1	T. Mavrogeorgis	T. Mavrogeorgis	K. Chavdoulas
Rev.	Data	Emitere / Descriere	Elaborare	Intocmire	Verificare/ Aprobare

APROBAT		
Nume	Semnatura	Data

CORIDOR 10, SECTORELE DE DRUM:

M2 – Tintareni – Chistelnita – Ignatei – Trifesti – R20

Sectiunea I:

- Drumul L163 R20 – Trifesti – Peciste, km 0.00 – 11.44.

Sectiunea II

- Drumul L178 Oliscani – Peciste – Chistelnita – Codrul Nou, km 12.87 – 37.78.

CUPRINSUL

LISTA ACRONIMELOR	3
1. INTRODUCERE	4
1.1. <i>Contextul Proiectului</i>	<i>4</i>
1.2. <i>Implementarea Proiectului și termenele</i>	<i>5</i>
1.3. <i>Evaluarea Mediului</i>	<i>6</i>
2. CADRUL NORMATIV-LEGAL ȘI INSTITUȚIONAL	6
2.1. <i>Legislația privind protecția mediului</i>	<i>6</i>
2.2. <i>Cadrul Instituțional</i>	<i>7</i>
3. METODOLOGIA	8
4. DESCRIEREA PROIECTULUI	9
5. DATELE GENERALE PRIVIND CLIMA ȘI MEDIUL	16
5.1. <i>Clima din regiune și așezarea geografică</i>	<i>16</i>
5.2. <i>Geomorfologia și geologia</i>	<i>16</i>
5.3. <i>Calitatea apelor de suprafață, freatice și de profunzime.</i>	<i>16</i>
5.4. <i>Resursele ecologice și biotice</i>	<i>17</i>
5.5. <i>Peisajul</i>	<i>18</i>
5.6. <i>Calitatea aerului</i>	<i>18</i>
5.7. <i>Zgomotul</i>	<i>19</i>
5.8. <i>Proprietățile solului.</i>	<i>19</i>
5.9. <i>Utilizarea terenurilor și repartizarea așezărilor</i>	<i>20</i>
5.10. <i>Aspectul socio-economic</i>	<i>20</i>
6. IMPACTUL LUCRĂRILOR ASUPRA MEDIULUI ȘI SĂNĂTĂȚII ANGAJAȚILOR, MĂSURILE DE MINIMALIZARE A IMPACTULUI	22
6.1. <i>Solul</i>	<i>22</i>
6.2. <i>Apele de suprafață</i>	<i>23</i>
6.3. <i>Apele freatice</i>	<i>24</i>
6.4. <i>Apa pentru lucrările de construcție</i>	<i>47</i>
6.5. <i>Spațiile verzi din zona drumului</i>	<i>47</i>
6.6. <i>Ariile protejate</i>	<i>48</i>
6.7. <i>Protecția aerului atmosferic</i>	<i>49</i>
6.8. <i>Combaterea zgomotului și vibrației</i>	<i>50</i>
6.9. <i>Deșeurile de construcție</i>	<i>50</i>
6.10. <i>Ocrotirea sănătății lucrătorilor și securitatea muncii</i>	<i>51</i>
6.11. <i>Organizarea în cazuri excepționale de urgență</i>	<i>52</i>
6.12. <i>Circulația rutieră și siguranța rutieră</i>	<i>52</i>
6.13. <i>Accesul la terenuri și gospodării</i>	<i>53</i>
6.14. <i>Impactul la etapa de exploatare și măsurile de minimizare a impactelor</i>	<i>53</i>
6.15. <i>Impact pozitiv</i>	<i>54</i>
7. ASPECTE SOCIALE	54
7.1. <i>Impactul social</i>	<i>54</i>
7.2. <i>Măsuri de atenuare</i>	<i>55</i>
8. MECANISMUL DE MANAGEMENT AL MEDIULUI	58
8.1. <i>Respectarea Planului PMMS și aspecte contractuale</i>	<i>58</i>
8.2. <i>Mecanismul general de Management și Organizarea Echipei</i>	<i>59</i>
8.3. <i>Raportarea</i>	<i>60</i>
8.4. <i>Planul de Management de Mediu al Contractorului</i>	<i>61</i>
8.5. <i>Gestionarea chestiunilor legate de Igiena și Securitatea Muncii</i>	<i>68</i>
8.6. <i>Planul de organizare a circulației rutiere și Siguranța Rutieră</i>	<i>69</i>

8.7. Soluționarea plângerilor	69
9. PLANUL DE MONITORIZARE A MEDIULUI	70
10. CONSULTARI PUBLICE SI AFISAREA INFORMATIEI	71
10.1. Perioada pregătitoare a Proiectului 2014 - 2015	71
10.2. Perioada proiectării 2016 - 2018	71
ANEXA 1: PLANUL DE MANAGEMENT DE MEDIU	72
ANEXA 2: PLANUL DE MANAGEMENT DE MEDIU	126
ANEXA 3: LISTA OBIECTIVELOR DE MEDIU ȘI SOCIALE	135
ANEXA 4: SUMAR DIN ACTELE NORMATIVE ALE REPUBLICII MOLDOVA CU RELEVANȚA LA PROIECT	137
ANEXA 5: CONSULTĂRILE PUBLICE	140
ANEXA 6: MECANISMUL DE SOLUȚIONARE A RECLAMAȚIILOR (MSR)	141
PRINCIPIILE CARE STAU LA BAZA MECANISMULUI DE SOLUȚIONARE A RECLAMAȚIILOR	141
FURNIZAREA DE INFORMAȚII	143
ANEXA 7: REFERINȚE	148

LISTA ACRONIMELOR

asl	nivelul deasupra mării
BD	Documentația de Licitatie
CC	Antreprenorul
CEMP	Planul de Management de Mediu la etapa Construcției
DBH	Diametrul la nivel cu pieptul
BD	bidding documents
EHSM	Managerul responsabil de Mediu, Igiena și Securitatea Muncii
EIA	Evaluarea Impactelor asupra Mediului
EMP	Planul de Management de Mediu
ESMF	Cadrul Legal pentru Managementul de Mediu și Social
GoM	Guvernul Republicii Moldova
ICB	Licitatie Competitivă Internațională
IDA	Asociația Internațională de Dezvoltare
Km	kilometru
LPA	APL, Autoritatea Publică Locală
LRIP	Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale
MADRM	Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
MS	Indicații Metodologice (Schema Tehnologică)
MEI	Ministerul Economiei și Infrastructurii NCB
NC MD	Normative în Construcții. Drumuri auto
NGO	ONG, Organizație non-guvernamentală
O&M	Exploatarea și întreținerea
OP	Politica Operațională
PMC	Consultant în Administrarea Proiectului
PPE	Echipament individual de protecție
QA	Asigurarea calității
RoW	Ampriza drumului
RSP	Programul pentru Sectorul Regional
SE	Inginer-supraveghetor de Stat
SEE	Expertiza Ecologica de Stat
SRA	Administrația de Stat a Drumurilor
ToR	Termenii de Referință
WB	Banca Mondială
	Licitatie Competitivă Națională

1. INTRODUCERE

1.1. Contextul Proiectului

Studiile sociale tematice efectuate recent la comanda Băncii Mondiale arată că populația republicii Moldova este insatisfăcută de starea drumurilor intercomunitare. Și aceasta indiferent de faptul cum se deplasează cetățenii – cu transportul public sau cu automobilul propriu. Dacă spre centrul raional fiecare localitate are transport public, atunci între satele din diferite raioane, din cauza calității proaste a drumurilor, acesta lipsește, provocându-le localnicilor mari dificultăți de a se deplasa la rude, cunoscuți, parteneri de business etc. Sondajele arată că cel mai redus grad de mulțumire este observat în raport cu starea fizică a căilor rutiere și a trotuarelor din sate. Strategia de Parteneriat de Țară între Banca Mondială (BM) și Guvernul Republicii Moldova sprijină îmbunătățirea accesului la serviciile sociale în zonele rurale, în special la instituțiile de învățământ și medicale, și îmbunătățirea accesului fermierilor la piețe și oportunitățile de export, ce stau pe ordinea de zi a Moldovei. Pe măsură ce proporții tot mai mari capătă procesul de reabilitare a drumurilor naționale, apare mai mult necesitatea garantării calității bune a celorlalte căi de comunicație în orice condiții climatice pentru ca populația locală să poată avea acces, în mod rapid și sigur, la facilitățile oferite de instituțiile de învățământ și medicale, pentru a-și comercializa producția agricolă, a se deplasa la locul de muncă din localitatea învecinată, altele.

Drumurilor intercomunitare au fost construite cu mai mult de 30 sau 40 ani în urmă și au fost neglijate timp de mulți ani după ce Moldova a obținut independența sa. Din cauza că bugetelor raionale și sătești au fost sărace finanțarea lucrărilor de reparație și întreținere a drumurilor locale a fost deficitară. Ca urmare, la moment multe din aceste drumuri sunt într-o stare rea sau deplorabilă. Căile de acces rurale sunt, în principiu, drumuri din prundiș, și este necesară asfaltarea lor, iar cele asfaltate necesită reparație, cu îmbunătățirea drenajului și amenajarea trotuarelor, cu implementarea măsurilor de siguranță rutieră, în special în preajma școlilor, grădinițelor, punctelor medicale, etc.

Proiectul privind Politica de Administrare și Finanțare Locală a Drumurilor Locale din resursele Băncii Mondiale a început în 2014. Din 28 de coridoare, inițial identificate și apreciate ca fiind prioritare, pentru prima și a doua fază de investiții pentru Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale au fost selectate 12 coridoare.

Prezentul raport privind Planul de Management de Mediu se referă la coridorul 10 situat în raioanele Telenești și Rezina. (vezi Tabelul 1.1)

Tabelul 1.1. Sub-proiectele din cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale (Sursa: ASD).

Corridor no.	Corridor name	Corridor length (km)	Actual Stage
	Development Region North		
C5	R13 – Ivanovca – Izvoare – Vanțina – Ocolina – M2	35.5	Detailed design
	Development Region Centre		
C8	R1 – Cornești – Sinești – Cornova –	48.5	Under

	Onișcani – Răciula – R21		Construction/rehabilitation
C10	M2 – Țințăreni – Chiștelnița – Ignăței – Trifești – R20	36.5	Detailed design
C11	M2 – Peresecina – Hîrtopul Mare – Izbiște – Ohrincea – R23	33.2	Construction Works tendering
C13	R1 – Pîrlița – Bălănești – Seliște – R25	40.9	Construction Works tendering
C16	R3 – Pojăreni – Costești – Horești – Țipala – R32	34.6	Detailed design
	Development Region South		
C24	R34 – Gotești – Ciobalaccia – Tartaul – R56	43.3	Detailed design
C25	R26 – Mihailovca – Sadaclia – Iordanovca – R3	22.4	Detailed design
	Total	294.9	

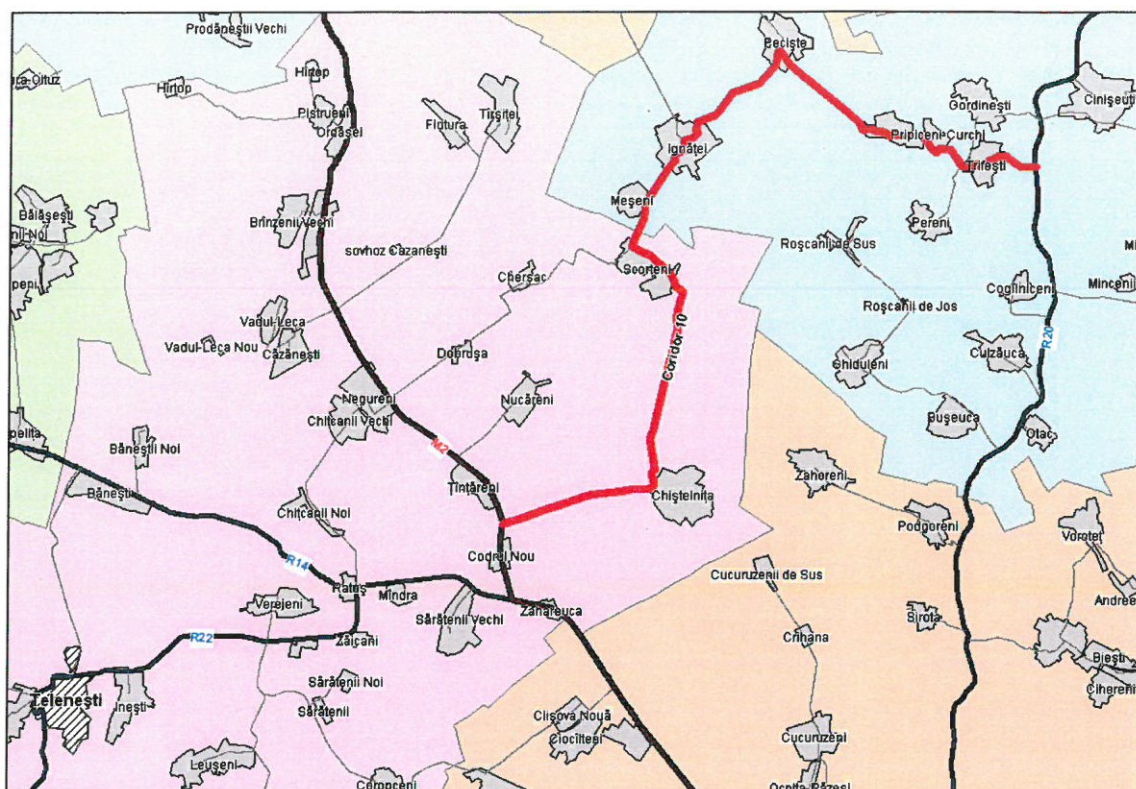

Figura 1-1: Coridorul 10 al Proiectului

1.2. Implementarea Proiectului și termenele

Proiectul de îmbunătățire a drumurilor locale va fi implementat de către Administrația de Stat a Drumurilor (ASD) sub supravegherea și responsabilitatea, în general, a Ministerului Economiei și Infrastructurii (MEI). Responsabilitățile ASD includ: achizițiile publice, gestionarea financiară, administrarea contractelor, monitorizarea Proiectului și Programului, evaluarea și raportarea.

Durata lucrărilor de construcție pentru drumuri de Categoria IV cu o lungime de până la 25 km este de 12 luni. Ținând cont de scopul lucrărilor de reabilitare planificate, conform unor estimări mai pe larg, pentru finalizarea măsurilor propuse de reabilitare a coridorului 5 s-ar putea să fie necesare nu mai puțin 12 luni.

1.3. Evaluarea Mediului

La planificarea și executarea lucrărilor Creditorul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale a decis să fie aplicată doar Politica Operațională a Băncii Mondiale (OP) 4.01. privind Evaluarea Mediului. Proiectul a fost clasificat ca fiind din 'Categoria B', fapt ce înseamnă, că pentru fiecare sub-proiect e necesar de întocmit câte un Plan de Management de Mediu (PMMS) aparte. Acesta e în conformitate cu cerințele procedurale naționale, conform cărora, ca parte a documentației de proiectare detaliată, trebuie să fie pregătit și un compartiment referitor la protecția mediului.

Conform legislației în vigoare, evaluarea mediului pentru Categoria A de drumuri nu necesită studii speciale de evaluarea a impactelor, proiectele de execuție sunt supuse examinării și aprobării de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, dar pentru Categoria B, la această etapă, expertiza ecologică va fi efectuată de către Inspectoratul Ecologic de Stat. În general intervențiile propuse pentru implementarea sub-proiectelor din cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale se vor limita la reabilitarea și întreținerea drumurilor rurale existente. Nu vor fi abateri de la aliniamentele existente, toate intervențiile propuse fiind planificate în limita amprizei existente a drumului. Prin sate, însă, s-ar putea să fie necesară strămutarea gardurilor cu ocuparea terenurilor infrastructura rutieră. Impactul asupra mediului din cauza intervențiilor vor fi, de fapt, limitate, și vor putea fi ușor ținute sub control, datorită implementării unor acțiuni corespunzătoare de soluționare a problemelor de mediu (soluționarea problemelor legate de poluarea aerului și apei, de gestionarea deșeurilor de construcții și a materialelor nocive, protecția vegetației existente de la marginea drumului, soluționarea problemelor legate de securitate pe șantierul de construcție, organizarea circulației transportului pentru materialele de construcție, etc.). Un aspect important este folosirea pentru lucrările de construcție doar a carierelor existente licențiate, de aceea nu sunt de așteptat careva impacte mari în raport cu sursele de dobândire a materialelor de construcție.

În ansamblu, riscurile de afectare a mediului în legătură cu măsurile propuse de reabilitare sunt preconizate a fi de un grad mic până la un grad moderat, în mare parte având un caracter pur specific local și temporar, în dependență de șantier. Cadrul Legal pentru Managementul de Mediu și Social pentru Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale nu prevede reamplasări sau strămutări involuntare.

2. CADRUL NORMATIV-LEGAL ȘI INSTITUȚIONAL

2.1. Legislația privind protecția mediului

Politica de mediu și cadrul normativ-legal al Republicii Moldova pentru sectorul drumurilor, aplicabile pentru Proiect, au fost analizate în Cadrul Legal pentru Managementul de Mediu și Social pentru Proiect¹. Cerințele naționale referitor la evaluarea mediului în cadrul proiectelor sunt,

¹ Cadrul Legal pentru Managementul de Mediu și Social, bazat pe Evaluarea Mediului în Sector (SEA), reprezintă un document legal pentru evaluarea mediului, pregătit pentru proiectul anterior de reabilitare a drumurilor din Moldova, finanțat de BM. Evaluarea Mediului în Sector a fost respectiv actualizată, fiind luate în calcul particularitățile specifice prezentului proiect și ultimele evenimente legate de elaborarea noilor politici în domeniul Evaluării Mediului, cadrului legal și instituțional.

În principiu, stipulate în Legea privind Expertiza Ecologică din 1996 și Legea privind Evaluarea Impactului asupra Mediului din 2014. Lista codurilor și legilor și a altor acte normative relevante la implementarea Proiectului sunt prezentate în Anexa 3. Însă, pe parcursul implementării Proiectului, această listă va trebui a fi reexaminată și actualizată sau completată, incluzând orice posibile schimbări recente.

Cadrul normativ de mediu pentru drumuri este în mare parte armonizat la cerințele europene, cu excepția unor regulamente și standarde care au fost aprobate încă în perioada sovietică. La moment, o parte din acestea sunt revăzute și actualizate cu suportul BM și propuse pentru aprobare ministerelor de resort. Versiunile parțial aprobate ale documentelor respective, care se află în posesia departamentelor de resort ale ASD, pot servi drept material suplimentar pentru elaborarea planurilor de mediu.

2.2. Cadrul Instituțional

Participanții de bază responsabili de procesul de implementare a Planului PMMS sunt:

- ASD;
- Consultantul ASD în Administrarea Proiectului (CAP);
- Consultantul ASD în Supravegherea Tehnică a Lucrărilor de Construcție (sau „Inginer”, „Inginer-supervizor”);
- Beneficiarul

Toți aceștia au în echipa sa sau vor avea un specialist al său personal de mediu pentru a supraveghea, coordona și monitoriza procesul de implementare. Implicate în acest proces vor fi și instituțiile de nivel raional, așa cum sunt Inspecțiile Ecologice Raionale și Centrele de Sănătate Publică, ex. prin inspectări organizate pe șantierul de lucru al Antreprenorului și monitorizarea executării operațiilor de lucru în conformitate cu legislația națională, sau prin participarea acestor instituții în calitate de membri activi ai unor comisii create ad hoc. La nivel local, vor fi implicate Primăriile sau alți reprezentanți locali din comunități, de exemplu, în cazul unor plângeri sau în cazul unor necesități de soluționare a unor probleme de ordin local. (eliberarea autorizațiilor, semnarea unor procese verbale)

ASD este autoritatea executorie a proiectului și va fi responsabilă de implementarea în mod convenit a Proiectului, inclusiv a Planului PMMS. ASD va obține suport din partea unui Consultant în Administrarea Proiectului (CAP), care va oferi asistență în administrarea contractului și implementarea Proiectului, în baza celor mai bune practici, împreună cu Consultantul în Supravegherea Tehnică a Lucrărilor de Construcție/Inginerul-supervizor și Contractorul.

Planul dat PMMS va fi anexat la Documentele de Licitatie și Documentele Contractului, devenind astfel o parte obligatorie a contractului pentru lucrările de construcție. Antreprenorul angajat de ASD (CC) va fi responsabil de implementarea, în mare parte, a măsurilor abordate în acest Plan PMMS conform prevederilor din acest contract. După semnarea contractului și înainte de a începe lucrările, Antreprenorul va trebui să angajeze un specialist de mediu, care să pregătească Planul de Management de Mediu al Antreprenorului pentru etapa de Construcție (Compartimentul 8.1), în care va fi descris în detalii modul de implementare a programului de management de mediu din acest Plan PMMS. Pentru acest Plan PMMS al Antreprenorului va trebui să fie obținut avizul din

partea ASD și a Consultantului-supervizor al lucrărilor de construcție. Acest plan va trebui să fie elaborat timp de 30 zile de la semnarea contractului.

Pentru executarea activităților sale în conformitate cu legislația națională privind protecția mediului și în conformitate cu cerințele creditorului, și pentru respectarea obligațiilor definite în Planul său PMMS pentru etapa de construcție, Antreprenorul va angaja un Manager calificat responsabil de Mediu, Ocrotirea Sănătății și Securitatea Tehnică, cu o pregătire relevantă și experiență în acest domeniu.

Monitorizarea și impunerea măsurilor coordonate de minimalizare a impactelor sunt aspecte importante ale procesului de implementare. Pentru o sigură executare a tuturor lucrărilor în conformitate cu cerințele contractului, inclusiv și pentru implementarea Planului PMMS, Consultantul ASD în Supravegherea Tehnică a Lucrărilor de Construcție sau Inginerul-supervizor va fi responsabil de supravegherea tuturor lucrărilor în ansamblu executate de Antreprenor, inclusiv de implementarea PMMS.

Inginerul-supervizor va trebui să mențină legături regulate de comunicare cu ASD/Specialistul responsabil de Mediu al ASD și să prezinte ASD dări de seamă după un anumit plan definit (vezi compartimentul 8.2 din acest raport) sau atunci când va fi necesar, în cazul unor incidente neprevăzute. Orice probleme, care vor necesita atenție imediată, vor trebui să fie luate la evidență de către Antreprenor și să fie IMEDIAT aduse la cunoștința Inginerului-supervizor. În cazul unor accidente de mediu, despre aceste cazuri vor trebui să fie informate Autoritățile competente de Protecție a Mediului. Pentru îndeplinirea obligațiilor sale conform programului de monitorizare a mediului, Inginerul-supervizor va trebui să coopereze cu laboratoarele acreditate ale Inspectoratului Ecologic de Stat, Academiei de Științe ale Republicii Moldova sau altor laboratoare, care să execute testările necesare și să întocmească rapoarte cu documentarea rezultatelor.

Pe șantier, Antreprenorul va fi responsabil de determinarea imediată a acțiunilor de remediere în cazul unor incidente și de informarea Managerului de Proiect al ASD și Specialistului responsabil de mediu al ASD despre orice astfel de incidente. Antreprenorul va mai pregăti, în mod regulat, rapoarte, prezentându-le Inginerului-supervizor (vezi compartimentul 8.3). În cazul unor incidente de poluare, pentru redresarea situației și soluționarea rapidă și în mod profesional a problemelor legate de riscul afectării mediului, vor trebui să fie întreprinse măsuri imediate de remediere.

3. METODOLOGIA

Planul PMMS pentru coridorul 5 din cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale a fost întocmit în conformitate cu prevederile Cadrului Legal aprobat pentru Managementul de Mediu și Social pentru Proiect², în scopul:

- respectării tuturor cerințelor relevante la mediu ale Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova;
- aplicării unor intervenții durabile de reabilitare a drumurilor, acceptabile în plan ecologic și social;

² Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale: Cadrul Legal pentru Managementul de Mediu și Social. ASD, iunie 2015

- informării ASD și Antreprenorului despre strategiile și măsurile de management de mediu, aplicabile pentru implementarea sub-proiectelor;

Conform Termenilor de Referință, la întocmirea Planului PMMS au fost abordate următoarele aspecte:

- Identificarea posibilelor impacte la diferite etape ale Proiectului;
- Schițarea măsurilor de a fi adoptate în procesul de planificare și proiectare detaliată, pentru evitarea sau reducerea la minimum a impactelor negative asupra mediului și comunităților afectate;
- Formularea anumitor măsuri specifice de minimalizare a impactelor pentru a evita sau, cel puțin, a reduce la minimum impactele negative din cauza proiectului la faza de pre-construcție, construcție și exploatare;
- Pregătirea unui plan de monitorizare a implementării convenite a măsurilor de minimalizare a impactelor pentru eficacitatea lor în combaterea impactelor negative;
- Stabilirea unui mecanism instituțional de implementare, monitorizare a Planului de Management de Mediu și raportarea.

Planul dat (PMMS) a fost elaborat în baza examinării documentației specifice pentru Proiect, prezentate de ASD (vezi referințele din Anexa 4), și altor informații existente, inclusiv și în baza imaginilor obținute prin satelit. În luna decembrie 2017 au avut loc ieșiri în teren pentru a stabili veridicitatea informației deja existente, a înregistra obiectivele de mediu cu probleme și cu posibil impact, precum și cele de menire social-economică, pentru a fi luate în calcul, în mod special, în timpul construcției sau exploatării drumului și de a elabora măsuri de minimalizare a impactelor, conform cerințelor stabilite în Cadrul Legal pentru Managementul de Mediu și Termenii de Referință (TDR). Pentru documentarea condițiilor la fața locului și pentru procesul de planificare, drept informație au servit înregistrările foto și video efectuate în timpul deplasării de-a lungul drumului.

În scopul elaborării unui document care ar corespunde exigențelor echipei implicate în studiu a mai studiat și documentația consultărilor publice, organizate de ASD în 2015³.

4. DESCRIEREA PROIECTULUI

Pentru a atinge obiectivele Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale, se prevede de a implementa următoarele:

- Asigurarea unor suprafețe asfaltate de-a lungul întregului traseu din cadrul Proiectului;
- Repararea sau înlocuirea structurilor existente, după caz;
- Asigurarea drenajului normal, atât longitudinal cât și transversal, în conformitate cu standardele naționale în vigoare;
- Asigurarea trotuarelor pietonale și a iluminatului stradal pe cele mai frecventate sectoare ale traseului din cadrul Proiectului;
- Asigurarea mijloacelor de protecție (ex. îngrădiri de protecție) în zonele expuse cel mai tare la riscuri;
- Reabilitarea intrărilor în gospodării și restabilirea terenurilor, după necesitate;

³ Sedințele pe scurt au fost prezentate în Rapoartele preliminare despre Planul PMM întocmite în 2015 de IMC Worldwide, 2015

- Asigurarea inventarului drumului și marcajului în conformitate cu standardele și normativele în vigoare;
- Asigurarea benzilor zdruncinătoare și a indicatoarelor rutiere, după caz, pentru a mări securitatea pietonilor în locurile sensibile.

În perioada de implementare a Proiectului, nu se exclude că pe alocuri poate fi necesară reamplasarea rețelelor tehnico-edilitare, surselor descentralizate de apă. Deciziile respective vor fi luate de comun acord cu proprietarii obiectivelor, APL, populația locală.

Viteza transportului proiectată pentru drumul de Categoria IV este în conformitate cu NCM D 02.01:2015, și anume 80 km/oră pentru sectoarele drepte, 60 km/oră – pe teren deluros și 40 km/oră – pe sectoare brusc înclinate. Pe sectoarele care trec prin localități, viteza proiectată este de 50 km/oră, dar s-ar putea să fie pe alocuri adoptată o viteză mai mică, în scopul siguranței rutiere, până la 30 km/oră – de exemplu, în fața școlilor.

Toate lucrările permanente vor fi acomodate în limita Amprizei existente a drumului și nu se prevăd alocări de teren suplimentare. Lățimea carosabilului nu va fi supralărgită. În dependență de sector și spațiul disponibil, lățimea drumului va varia între 6.0 și 7.0m, iar lățimea unei benzi v-a fi de 3m sau 2.75m pe alocuri. Truturile proiectate v-or fi executate din pavaj.

Cantitățile necesare în timpul construcției:

33.300 m³ materiale pentru consolidare ;
47.600 m³ materiale excavate și depozitate;
125.000 m³ pietriș (pentru stratul de bază sau pentru stratul drenant);
29.700m² beton asfaltic reciclat la rece;
3.200 m³ stratul de uzură;
2.600m³ stratul de bază;

Stații de autobuz:

- Reproiectarea celor existente la:
 - începutul coridorului la intersecția cu drumul M2
 - intrarea în satul Chiștelnița
 - satul Scorțeni
 - satul Ignăței
 - Satul Peciște
 - satul Pripiceni-Răzeși
 - Satul Trifești.
- Instalarea stațiilor noi în:
 - satul Scorțeni (suplimentar)
 - satul Meșeni
 - satul Ignăței (suplimentar)
 - satul Pripiceni-Curchi

Pentru a calma traficul la intrarea în localități s-a propus soluția tehnică cu utilizarea insulelor:

- Intrarea Nord și Sud a satului Scorțeni (km 20 + 043 și km 22 + 557)
- intrările de nord și sud ale satului Ignăței (km 16 + 929 și km 17 + 262)
- intrările de est și vest ale satului Peciște (km 13 + 555 și km 0 + 558)
- intrarea de Est a satului Pripiceni-Răzeși (km 3 + 848)
- intrarea vestică a satului Pripiceni-Curchi (km 6 + 739)
- intrările de la est și vest ale satului Trifești (km 8 + 491 și km 10 + 179)

În timpul construcției, s-ar putea să fie necesară ocuparea temporară a unor terenuri dincolo de Ampriza drumului, pentru acomodarea facilităților Antreprenorului. Amplasarea și proiectul acestor facilități sunt necunoscute la această etapă, acestea fiind necesar de a fi determinate de către Antreprenorul selectat. Suplimentar mai poate fi necesară folosirea temporară a terenurilor (ex. pentru depozitarea temporară a materialelor), acestea fiind stabilite de către Antreprenor la o etapă mai târzie. În acest scop, înainte de a începe operațiile, Antreprenorul va trebui să obțină permisiunea în scris (contract de chirie, folosință provizorie etc.) de la deținătorul terenului și un aviz oficial de la Inginerul-supervizor. În caz dacă terenul este în gestiunea APL se va cere acordul consiliului sătesc local. Pentru depozitarea provizorie a deșeurilor este necesar avizul Inspecției Ecologice Raionale.

Materialele de construcție, așa cum e nisipul, prundișul de râu, pământul pentru construcția terasamentelor sau piatra concasată vor fi obținute exclusiv din sursele existente licențiate, iar pentru transportarea lor sunt prevăzute doar drumurile existente. Partea benefică a reciclării asfaltului este:

- Economisirea resurselor naturale;
- Neocuparea locurilor din cauza stocării resurselor reciclabile;
- Cantitatea redusă de materiale livrate pe șantier/de pe șantier, cu economisirea carburanților.

Elementele de beton armat, demolate la podețele existente, vor fi transportate și temporar depozitate în depozitele ASD, celelalte materiale (ex. nisipul, prundișul de râu) - vor fi folosite la construcția acostamentelor. Toate structurile noi, precum sunt podețele tubulare și podețele-cadru, vor fi constituite din elemente prefabricate livrate de la uzinele existente.

Podețele existente de-a lungul drumului sunt în număr de 36.

5. DATELE GENERALE PRIVIND CLIMA ȘI MEDIUL

5.1. Clima din regiune și așezarea geografică

În 1.1. Condițiile climatice.

Temperatura medie anuală în regiunea de implementare a proiectului (raioanele Telenești și Rezina, situate în zona climatică de Nord) este de plus 8-9⁰ C, minimumul absolut de iarnă – -33-34⁰ C, zile cu temperatura peste 0 grade – 261-273, suma temperaturilor pozitive – 3200-3500. Adâncimea medie de înghețare a solului – 30-50 cm, adâncimea absolută de înghețare - 60-75 cm. Primul strat de zăpadă (15-30 cm) apare în decada a 3 a lunii noiembrie și poate dura 50-80 de zile, până la sfârșitul lunii februarie. Trecerea la temperatura medie sub zero grade are loc, în mijlociu, la începutul lunii noiembrie (cel mai devreme la 25 octombrie, cel mai târziu la 7 decembrie). Primăvara, trecerea la temperaturi pozitive are loc, în mijlociu, la 10 martie (cel mai devreme la 31 ianuarie, cel mai târziu la 15 aprilie) Precipitații medii anuale – 470-550 mm, coeficientul hidrotermic – 1,2-1,0. Coeficientul de umiditate a aerului constituie: iarna – 0,5 1,0, primăvara-toamna – 2,5-9, vara – 8,5-11,0.

Direcția predominantă a vânturilor - nord-vest și nord, viteza medie - 2,5-3 m/sec, în zilele de primăvară până la 15 m/sec și mai mult.

Fenomenele naturale mai des întâlnite sunt secetele, care au repetare de 2 ani din 5, ploile torențiale însoțite de vârtejuri și grindină, în lunile de vară. În valea râului Căinari și luncile afluenților acestuia au loc inundații cu frecvență de o dată în 10-15 ani.

Localitățile din aria coridorului sunt situate în zona seismică cu intensitatea de 6-7 grade la scara Richter. Periodicitatea medie a cutremurelor de o asemenea magnitudine se semnalează o dată în 35-40 de ani. Ultimele seisme puternice au avut loc în anii 1977 și 1986, ceva mai slab – în 1990.

5.2. Geomorfologia și geologia.

Relieful raioanelor este deluros, fragmentat de văi și râpe. Altitudinea medie aproximativ 200 metri, ajungând pe alocuri 300 și mai mult. Predominante sunt rocile sedimentare de origine marină: calcarul, nisipul, argila. Adâncimea stratului de profunzime a apelor – 70-100 de metri.

Eroziunea hidrică orizontală a afectat circa 33% din întreaga suprafață a teritoriului, eroziunea verticală – 263 de ha (0,23%). Eroziunea eoliană se manifestă în proporții mult mai mici, date statistice la acest capitol lipsesc. Suprafața alunecărilor de teren constituie circa 0,6% din întreg teritoriul raionului.

5.3. Calitatea apelor de suprafață, freatice și de profunzime.

Cea mai mare parte a teritoriului este situată în bazinul hidrografic al r. Răut, afluentul principal al fluviului Nistru în Republica Moldova. Densitatea medie a rețelei hidrografice este de 0,48 km/km². Din cauza gradului înalt de mineralizare (mai mult de 1000 mg/litru) și duritate apa din și afluenții r. Răut nu se recomandă pentru irigare.

Podul de gheață se instalează în decembrie, grosimea gheții este de 20-25 cm, maximă – 45 cm. Durata podului stabil de gheață este de circa 35 de zile, în iernile grele – până la 112 zile, iar în iernile blânde în general lipsește. Râul se eliberează de gheață la sfârșitul lunii februarie-începutul lunii martie.

În perioada de primăvară și a viiturilor pluviale râul este acoperit de un strat de apă de 2-4 m, pe o perioadă de la 2-5 zile până la 3-4 săptămâni.

Calitatea apelor din râulețe este de clasa III și IV (moderat poluată și puternic poluată). În toate secțiunile de control se înregistrează insuficiența de oxigen dizolvat (O_2), precum și variații maxime pentru consumul biochimic de carbon (CBO_5), preponderent în lunile de vară. Pe parcursul anului se atestă depășiri cu compușii cuprului cu maxime la nivelul de 7 CMA. și niveluri înalte de poluare cu produse petroliere, unde peste 50% de probe depășesc valorile CMA. Concentrațiile medii de fenoli oscilează în limitele 1.0-2,0 CMA în secția în aval de Bălți. Cauza principală a poluării înalte a apelor este lipsa managementului adecvat al apelor uzate. Comparativ cu anii 90, în ultimul timp calitatea apei în râuri s-a îmbunătățit, trecând din clasa de calitate IV în clasa III. Parțial aceasta se explică prin reducerea activității întreprinderilor industriale și adoptarea unor măsuri de diminuare a poluării mediului.

Lacuri naturale în bazin practic nu există, iar iazurile artificiale ocupă doar 0,2% din suprafața totală. Apa din bazinele de acumulare se folosește pentru irigare, în piscicultură, pentru agrement, diferite necesități tehnice. O problemă actuală este colmatarea în masă a bazinelor de apă, eutrofizarea și înmlăștinirea. Multe din acestea deja nu mai pot fi exploatate din cauza lipsei apei în ele.

Apele freatice sunt poluate microbiologic în proporție de 30-40 la sută și chimic (în temei cu nitrați) în proporție de 75-80 la sută. Fântânile de mină din s. Lunga conțin cantități mari de produse petroliere provenite de la scurgerile în sol a gazului lampant în zona aerodromului Mărculești. Calitatea apelor din straturile de profunzime, aflate la adâncimea de 70-80 metri, corespunde cerințelor igienice față de apă potabilă. Compoziția chimică a apei în majoritatea sondelor este calciu-magneziu-sulfată. În unele din ele apa conține concentrații sporite de fluor.

Majoritatea populației rurale (circa 80%) consumă apa din fântânile de mină și parțial din izvoare. Acestea sunt poluate cu nitrați și bacterii patogene în proporție de 75-80 la sută, cauzele principale fiind lipsa rețelelor de canalizare în condiția existenței unui număr mare de fântâni septice fără hidroizolare sigură, WC-urile sătești primitive, gestionarea inadecvată a deșeurilor animaliere și menajere, altele. În sate cele mai răspândite sunt bolile sistemului gastrointestinal (gastritele, duodenitele), osteo-articular (osteocondroza, radiculita), genito-urinar (litaza urinară, nefritele, nefrozele), altele legate de calitatea proastă a apei. Lipsa sau excesul de fluor în apa consumată provoacă asemenea îmbolnăviri ca caria dentală și respectiv fluoroza. Concentrațiile înalte de nitrați conduc la formarea methemoglobinei în sânge și provoacă hipoxia tisulară, care se manifestă cel mai des la copii. Lipsa sau carența sărurilor de magneziu și calciu în apă conduc la creșterea bolilor cardiovasculare, preponderent a cardiopatiei ischemice.

5.4. Resursele ecologice și biotice

Mai bogate în resurse biotice sunt pădurile, care ocupă suprafața de circa 9% din teritoriu. Aici sunt răspândite speciile de stejar obișnuit (*Quercus robur*) și gorun (*Quercus petraea*), frasin (*Fraxinus excelsior*), tei (*Tilia cordata*), cireș (*Cerasus avium*). Speciile mai răspândite de arbuști sunt: cornul (*Cornus mas*), socul (*Sambucus nigra*), păducelul (*Euonymis verucosa*), alunul (*Corylus avellana*), clocoticiul (*Staphylea pinnata*), altele.

Stratul ierbos di pădure este reprezentat de speciile: toporaș (*Viola mirabilis*), găinușa (*Isopyrum thalictroides*), floarea vântului (*Anemine ranunculoides*), leurdă (*Allium ursinum*), altele.

Vegetația de stepă este reprezentată de genurile: păiuș (*Festuca*), colilia sau negara (*Stipa*), ovăzul sălbatic (*Avena*), firuța (*Poa*), păpădia (*Taraxacum*), salvia (*Salvia*), pelinul (*Artemisia*), altele.

În preajma pâraielor, pe malurile iazurilor veci, în zonele palustre cresc asemenea plante ca stuful (*Phragmites australis*), papura (*Thipha latifolia*, *Thipha angustifolia*), rogozul (*Juncus*), coada calului (*Equisetum telmateia*), pătlagina de apă (*Alisma plantago-aquatica*),

Lumea animală este reprezentată de speciile: vulpea (*Vulpes vulpes*), iepurele-de-câmp (*Lepus europeus*), căpriorul (*Capreolus capreolus*), mistrețul (*Sus scrofa*), ariciul (*Erinaceus europeus*), cârțița (*Talpa europea*), șopârla (*Eremias arguta*), barza albă (*Ciconia ciconia*), fazanul (*Phasianus coechius*), altele.

Din rândul plantelor periclitare și strict periclitare incluse în Cartea Roșie a Republicii Moldova, care cresc în pădurile raionului, fac parte: ghiocelul nival ghiocelul plicat (*Galantus nivalis*), căpșunița grandifloră (*Sephalanthera damasonium*), mlăștinița purpurie (*Epipatus purpurata*), năvalnicul (*Phyletis scolopendrium*),

Specii de animalele sălbatice periclitare și strict periclitare, protejate prin lege, care viețuiesc în spațiile naturale din raion, sunt: popândăul comun (*Spermophilus citellus*), pisica sălbatică (*Felis silvestris*), dihorul de stepă (*Mustela eversmanni*), hermelina (*Mustela erminea*), dropia (*Otis tarda*), uliul (*Accipiter gentilis*), șarpele-de-alun (*Coronella austriaca*), broasca-țestoasă-de-baltă (*Emis orbicularis*).

Nemijlocit în zona de desfășurare a lucrărilor nu se află nici-un teritoriu natural protejat de stat, asemenea obiective incluse în Legea ariilor naturale protejate de stat sunt la o depărtare de 15-20 km.

5.5. Peisajul

Localitățile vizate în proiect fac parte din zona cu vegetația de stepă și pădure. Cea mai mare parte a teritoriului este valorificată, de atâta peisaje naturale de stepă nu mai pot fi întâlnite. Pădurile ocupă suprafața de 8368 de ha sau 9,6% din teritoriu. Speciile dominante sunt stejarul, gorunul, frasinul (aceste specii ocupă circa 42% din suprafață totală a pădurilor), 9,1% sunt păduri de salcâm, celelalte sunt populate cu alte specii (tei, jugastru, carpen, altele).

În intravilanul localităților există mici parcuri și crânguri de copaci de specii decorative plantați în ultimii 20-30 de ani, starea lor este bună și satisfăcătoare.

În localitățile descrise este larg răspândită practica depozitării în locuri neautorizate (la marginea drumurilor, pe malurile râurilor, râpelor, altele) a deșeurilor menajere, zootehnice, vegetale, de construcție etc., fapt ce conduce la compromiterea calităților estetice ale peisajului natural și celui agricol.

5.6. Calitatea aerului

Pentru localitățile din preajma drumului sunt caracteristice următoarele principale surse de

poluare a aerului atmosferic cu gaze și praf:

- emisiile de noxe de la sursele mobile și staționare de poluare;
- degajările de substanțe gazoase și suspensii solide de la arderea deșeurilor menajere și vegetale;
- eliminările de gaze de la descompunerea deșeurilor animaliere.

Prima sursă este concentrată în localități și pe trasee (spre deosebire de altele două care sunt dispersate), de aceea în zonele respective există cel mai mare risc de poluare.

Cercetări ale calității aerului atmosferic în localități nu se efectuează, cu excepția testării ecologice anuale a automobilelor și investigarea mostrelor de aer prelevat direct din coșurile de fum ale întreprinderilor (investigațiile respective sunt efectuate aleatoriu de către agenția ecologică Bălți). În 2008, la stațiile de testare tehnică au fost controlate 5327 de mașini, depășiri ale normelor ecologice au avut 1200 de unități de transport (22,5%). Pentru rapoartele de mediu anuale, cantitatea de emisii ale transportului, ca regulă, este calculată conform volumului utilizat de combustibili. Trebuie de menționat că, conform datelor Organizației Mondiale a Sănătății, întreg teritoriul Republicii Moldova, inclusiv raioanele Soroca și Florești, este situat în zona cu poluare de fond moderată a aerului atmosferic cu pulberi și oxid de azot, aceasta fiind rezultatul efectelor de transport transfrontalier al maselor de aer. Poluarea excesivă a aerului atmosferic conduce la creșterea indicilor morbidității populației cu maladii ale căilor respiratorii, cardiace, sangvine, altele.

5.7. Zgomotul

Sursele de poluare sonoră sunt unitățile de transport și întreprinderile industriale. La moment, în raioanele Soroca și Florești, traficul reprezintă sursa principală de poluare sonoră. Conform datelor Ministerului Sănătății, nivelul zgomotului în localitățile traversate de magistrale auto atinge valorile de 76-78 dBA, nivelul admisibil pe timp de zi fiind stabilit de 70 dBA. Nivelul zgomotului în localitățile amplasate în apropierea căilor ferate (prin or. Florești și raion trece linia de cale ferată Bălți-Ocnița) constituie 11-76 dBA, nivelul maxim admisibil pentru timp de noapte fiind 60 dBA. Întreprinderile industriale produc zgomot în limita 40-58-60 dBA, ceea ce se încadrează în limita normelor sanitare.

Poluarea sonoră sporită conduce la acutizarea unor așa îmbolnăviri ca cele cardio-vasculare, neuro-psihice, otite, altele.

5.8. Proprietățile solului.

În zona Florești-Soroca predomină cernoziomurile obișnuite și tipice, pe alocuri slab și mediu erodate. În sectoarele de pădure predomină solurile cenușii. Gradul mediu de bonitate a solurilor din raion constituie 61 de puncte (în calitate de bază de referință pentru aprecierea calității solurilor servește cernoziomul tipic moderat humifer apreciat la scara de 100 de puncte). În ultimii ani specialiștii atestă diminuarea continuă a fertilității solurilor din raion. Cauza principală a degradării acestora este pierderea a mari cantități de humus și substanțe nutritive în procesul de eroziune hidrică, precum și decalajul mare dintre cantitatea de nutrienți (azot, fosfor, potasiu) eliminată din sol odată cu producția agricolă recoltată și volumul de îngrășăminte încorporate în sol. În raionul Florești, povârnișurile ocupă o mare parte a terenurilor, fapt ce contribuie, în lipsa măsurilor antierozionale eficiente, la spălarea treptată a stratului superior de sol. Pe de altă parte, s-a

micșorat de 15-20 de ori, față de 20-30 de ani în urmă, cantitatea de îngrășăminte organice și minerale încorporate în sol.

Surse de poluarea chimică a solurilor au devenit mai puține ca în trecut. O parte din depozitele de chimicale au fost lichidate, substanțele toxice au fost înlăturate. Cercetările agrochimice arată că concentrațiile reziduale de pesticide și metale grele nu depășesc normele sanitare în vigoare.

Populația de bază o constituie moldovenii, dar în orașe și unele sate locuiesc și ucraineni, ruși, alte etnii. În urma migrației peste hotare (în temei pentru căutarea locurilor de muncă) numărul locuitorilor s-a redus considerabil (la circa 10-20%) față de 15-20 de ani în urmă.

5.9. Utilizarea terenurilor și repartizarea așezărilor.

Preocuparea de bază a locuitorilor de la sate este agricultura (fitotehnia și zootehnia). Terenurile sunt privatizate, unitate structurală de bază o constituie gospodăriile de fermier. Sunt atestate și câteva asociații de fermieri. Aceștia se specializează în creșterea culturilor de câmp (grâu, orz, porumb), tehnice (floarea soarelui, rapiță, sfeclă de zahăr). Este numeros șeptelul de vite cornute mari și oi. Suprafețele agricole din zonă sunt ocupate în de livezi (5,27 %), vii (1,32%). Culturile grăunțoase ocupă cea mai mare suprafață – 48,52%, cele tehnice – 19,95%, 12,96%.

O parte din băștinași lucrează la întreprinderile industriale, în sfera comerțului, prestării de alte servicii în orașele învecinate (Soroca, Florești, Bălți).

5.10. Aspectul socio-economic

Coridorul C10 din cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale este amplasat în raioanele Telenești și Rezina și cuprinde 41 de localități cu o populație de 42486 în raionul Rezina și 54 de localități cu o populație de 61144 în raionul Telenești (recensământul din 2014). De-a lungul traseului sunt amplasate următoarele sate:

1. Chișelnița, localitate din raionul Telenești, amplasată la latitudinea 47.5680, longitudinea de 28.6608 și altitudinea de 115 metri deasupra nivelului mării. Această localitate este în administrarea primăriei satului Chișelnița. Conform recensământului din 2014, populația numără 2991 persoane, dintre care: bărbați - 1497, femei - 1494. Distanța directă până în or. Telenești este de 29 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 84 km.
2. Scorțeni, localitate din raionul Telenești, amplasată la latitudinea 47.6416, longitudinea de 28.6463 și altitudinea de 111 metri deasupra nivelului mării. Această localitate este în administrarea primăriei satului Scorțeni. Conform recensământului din 2014, populația numără 2149 persoane, dintre care: bărbați - 1055, femei - 1094. Distanța directă până în or. Telenești este de 36 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 90 km.
3. Meșeni, localitate din raionul Rezina, amplasată la latitudinea 47.6647, longitudinea de 28.6380 și altitudinea de 158 metri deasupra nivelului mării. Această localitate este în administrarea primăriei orașului Rezina. Conform recensământului din 2014, populația numără 833 persoane, dintre care: bărbați - 429, femei - 404. Distanța directă până în or. Rezina este de 35 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 105 km.
4. Ignăței, localitate din raionul Rezina, amplasată la latitudinea 47.6824, longitudinea de 28.6616 și altitudinea de 189 metri deasupra nivelului mării. Această localitate este în administrarea primăriei comunei Izvoare. Conform recensământului din 2014, populația numără 2018 persoane, dintre care: bărbați – 956, femei – 1062. Distanța directă până în or. Rezina este de 34 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 103 km.

5. Peciște, localitate din raionul, amplasată la latitudinea 47.7155, longitudinea de 28.7108 și altitudinea de 204 metri deasupra nivelului mării. Această localitate este în administrarea primăriei satului Peciște. Conform recensământului din 2014, populația numără 1682 persoane, dintre care: bărbați – 843, femei - 839. Distanța directă până în or. Rezina este de 28 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 97 km.

6. Pricipeni - Răzeși, localitate din raionul Rezina, amplasată la latitudinea 47.6858, longitudinea de 28.7630 și altitudinea de 179 metri deasupra nivelului mării. Această localitate este în administrarea primăriei comunei Pripiceni-Răzeși. Conform recensământului din 2014, populația numără 1069 persoane, dintre care: bărbați – 537, femei – 532. Distanța directă până în or. Rezina este de 20 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 90 km.

7. Trifești, localitate din raionul Rezina, amplasată la latitudinea 47.6763, longitudinea de 28.8027 și altitudinea de 139 metri deasupra nivelului mării. Această localitate este în administrarea primăriei orașului Rezina. Conform recensământului din 2014, populația numără 720 persoane, dintre care: bărbați – 358, femei – 362. Distanța directă până în or. Rezina este de 17 km. Distanța directă până în or. Chișinău este de 87 km.

6. IMPACTUL LUCRĂRIILOR ASUPRA MEDIULUI ȘI SĂNĂTĂȚII ANGAJAȚILOR, MĂSURILE DE MINIMALIZARE A IMPACTULUI

Conform conceptului, nu se prevăd impacte majore ireversibile asupra mediului ca rezultat al implementării sub-proiectelor. Majoritatea impactelor potențial negative vor avea atribuție la activitățile din perioada de pre-construcție și construcție și, ca atare, vor purta în mare parte un caracter temporar, cauzând efecte negative minore, localizate, de scurtă durată, în mare parte reversibile. Pentru gestionarea acestor impacturi, Antreprenorul va implementa o serie de acțiuni preventive și măsuri de minimalizare, după cum e descris în acest compartiment, pentru a întruni cerințele prevăzute de legislația națională și ale Băncii Mondiale.

Măsurile propuse de minimalizare a impactelor sunt prezentate ca sumar în Planul actual PMMS, anexat în Anexa 1, și care va fi inclus în documentația de licitație și contractul lucrărilor de construcție. Imediat ce va fi semnat contractul, Antreprenorul va trebui să elaboreze propriul său 'Plan de Management de Mediu' cu detalii despre implementarea prezentului Plan PMMS, asigurând conformitatea activităților sale cu legislația și respectiv standardele în vigoare. În compartimentul 7 din acest Raport se face o privire generală asupra mecanismului propus de management legat de implementarea și monitorizarea eficientă a acestui Plan PMMS.

6.1. Solul

Impactul posibil asupra terenurilor din preajma drumului în procesul de îmbunătățire este exprimat prin poluarea solului care produce dereglări în funcționarea normală a acestuia ca factor de mediu, în special prin afectarea capacității bioreproductive a solului.

Geneza și evoluția tipurilor de sol sunt legate, în mod direct, de substratul geologic, de condițiile de climă și vegetație, de etajarea reliefului, de influența apelor freatice, precum și de intervenția omului.

Sursele posibile de poluare sunt următoarele:

- scurgerile accidentale de combustibil și lubrifianți la alimentarea utilajelor, la efectuarea lucrărilor de reparație precum și în cazul staționării echipamentului aflat în stare tehnică nesatisfăcătoare;
- rambleierile realizate pentru construcția infrastructurii rutiere și a rețelelor utilitare;
- infiltrarea în sol a poluanților și emisiilor de poluanți, precum și reacțiile chimice în contact cu apa;
- deșeurile menajere solide.

Cel mai important aspect al problemei este reprezentat prin masa de pământ care va suporta diverse intervenții. Afirmatia se referă la lucrările de pământ care duc la degradarea solului în zona de lucru. În zonele afectate, refacerea completă a vegetației durează între 5 și 15 ani.

Impactul negativ asupra terenurilor este exprimat prin excavarea/descopertarea stratului de sol vegetal și schimbarea aspectului morfologic prin excavații și rambleieri.

Impactul negativ asupra terenurilor se exprimă prin :

- deranjarea orizonturilor de sol, lucrările de descopertare constând în excavarea, evacuarea și transportarea surplusului de pământ (de regulă, sol fertil);

- afectarea florei și microflorei din cauza excavațiilor, cu modificarea geochimică naturală a elementelor solurilor.

Principalele activități de reducere a impactului pe care l-ar putea avea reconstrucția drumurilor asupra solului sunt:

- depozitarea temporară sigură a solului vegetal pentru ca ulterior să fie reutilizat la lucrările de reabilitare ecologică a aliniamentelor ocupate de spațiile verzi.
- îndepărtarea solului impurificat în momentul în care se identifică deversări accidentale de produse petroliere sau uleiuri minerale;
- îndepărtarea imediată a scurgerilor prin folosirea materialelor absorbante, acestea urmând să fie depozitate în locuri special amenajate;

Săpăturile și stocarea temporară a pământului săpat, la fel și lucrările de construcție, înlocuire sau reparare a structurilor de drenaj, sunt un potențial de afectare negativă a drenajului în zona lucrărilor de construcție și în împrejurimi, creând ca rezultat disconfort și o siguranță rutieră riscantă pentru toți participanții la circulația rutieră și/sau populația băștinașă.

Pentru a nu admite asemenea situații se propun măsuri cum ar fi amenajarea drenajului temporar și informarea la timp a publicului despre locul, tipul și programul activităților planificate. Pe porțiunile de drum ale traseului, care trec prin sate, va fi creat noroi în timpul lucrărilor de construcție și pentru reducerea la minimum a disconfortului, aceste sectoare vor fi regulat curățate, peste anumite intervale, conform indicațiilor primite din partea Inginerului-supervizor

6.2. Apele de suprafață

În timpul lucrărilor, apele râurilor și lacurilor pot fi neintenționat contaminate de scurgerile și deversările accidentale din cauza tehnicii de lucru, de gestionarea sau depozitarea incorectă a molozului în timpul construcției sau din cauza eroziunii în timpul lucrărilor executate lângă cursurile de apă de la suprafață. Obiectivele acvatice mai pot fi poluate și din cauza scurgerilor necontrolate ale apelor uzate, deșeurilor menajere și de construcție din taberele de trai (dacă există). În locurile de construcție și reabilitare a podețelor, e posibilă tulburarea apelor, cu înnămolirea lor. În timpul ploilor, ar putea fi spălate și duse în apele râurilor și cursurilor de apă materialele de construcție, așa cum este prundișul de râu, nisipul, pământul de umplutură.

Pentru a reduce la minimum astfel de riscuri, vor fi respectate următoarele reguli:

- executarea lucrărilor de construcție, pe cât e de posibil, în timpul sezonului debitului scăzut de apă, pentru a reduce la minimum amenințarea de contaminare a apelor;
- executarea săpăturilor, reducând la minimum stocarea materialelor lângă apele curgătoare;
- protecția cuvenită pentru a preveni spălarea pământului folosit ca material.
- retezarea la minimum a vegetației riverane în timpul implementării lucrărilor.
- neadmiterea descărcării sedimentelor de la spălarea echipamentului direct în apele de suprafață,
- acestea fiind descărcate în lagune de sedimentare și cisterne.
- instalarea la locurile de muncă din apropierea cursurilor de apă a veceurilor mobile, amplasate stabil pe pământ și la o distanță cuvenită de la râuri / râulețe, conform legislației în vigoare, și deservirea lor regulată.

- alimentarea cu apă potabilă a taberelor pentru birouri și muncitori va fi făcută din apeductul centralizat cu conectarea la rețelele de evacuare a apelor uzate.
- Monitorizarea calității apei din râuri și lacuri

6.3. Apele freatice

Acestea sunt reprezentate de fântânile de mină și izvoarele situate în limita amprizei sau în imediata apropiere de ampriză

Fântâni din imediata apropiere a drumului

Fântâna nr.	Coordonate		Amplasare	Secțiune	Ape freatice (m)
	X	Y			
W-1	213217.82	269113.91	35+592.77	section 1	3.40
W-2	218627.19	281219.39	17+910.77	section 1	12.00
W-3	219248.07	282210.12	16+704.26	section 1	2.60
W-4	219286.95	282280.40	16+626.57	section 1	4.40
W-5	219502.74	282462.12	16+324.83	section 1	4.20
W-6	219598.23	282712.59	15+931.24	section 1	7.90
W-7	220012.52	283259.56	17+318.38	section 2	>20
W-8	222898.19	285926.39	13+107.53	section 2	7.00
W-9	223172.18	285862.10	0+340.65	section 3	11.80
W-10	225988.52	283241.39	4+223.29	section 3	14.20
W-11	226921.82	283050.29	5+216.83	section 3	4.20
W-12	227024.45	283003.73	5+324.54	section 3	5.60
W-13	227170.42	283079.46	5+483.35	section 3	3.50
W-14	227325.22	283047.61	5+635.07	section 3	4.70
W-15	227385.61	283041.56	5+695.70	section 3	6.70
W-16	227385.61	282915.66	6+582.63	section 3	7.70
W-17	228787.92	282613.06	7+447.19	section 3	2.50
W-18	230025.80	282033.17	9+031.16	section 3	5.50
W-19	230226.70	281998.64	9+234.17	section 3	1.70
W-20	230687.75	282242.31	9+832.28	section 3	2.90

* Ground Water Level from natural surface

TYPE: Well
LOCATION: 35+592.77
Section 1
X= 213217,82
Y= 269113,91
Z=

WATER LEVEL MEASUREMENT
FROM NATURAL GROUND (m)

3.4

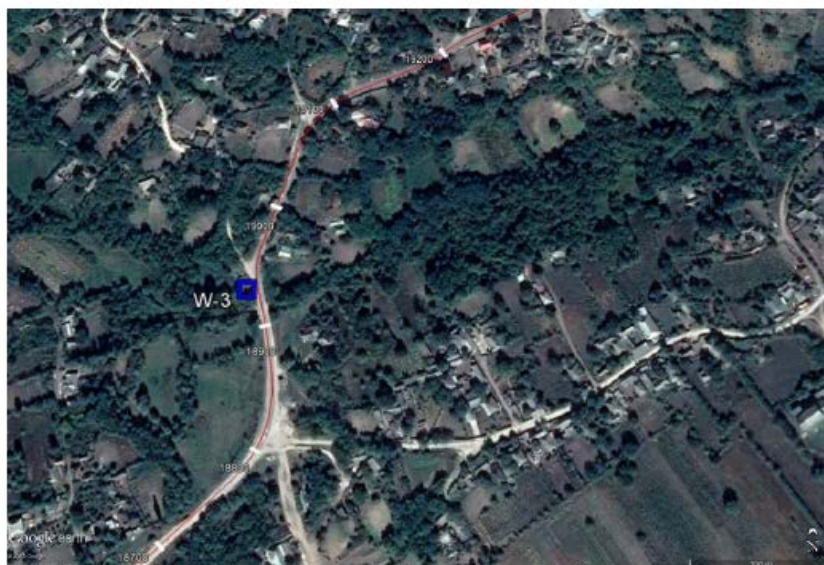
REMARKS

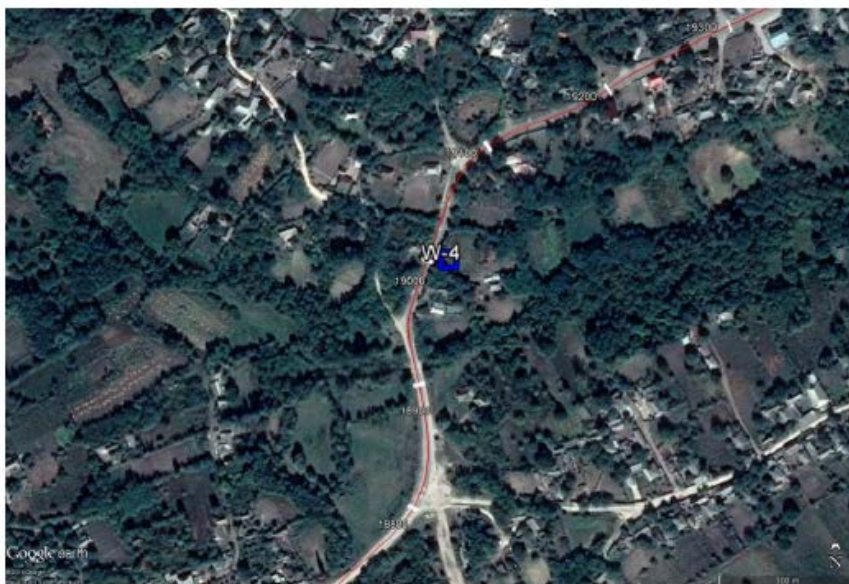
TYPE:	Well
LOCATION:	17.910.77
	Section 1
X=	218627,19
Y=	281219,39
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
12.0	
REMARKS	

TYPE:	Well
LOCATION:	16+704.26
	Section 1
X=	219248,07
Y=	282210,12
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	2.6
REMARKS	

TYPE:	Well
LOCATION:	16+626.57
	Section 1
X=	219286,95
Y=	282280,40
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	4.4
REMARKS	

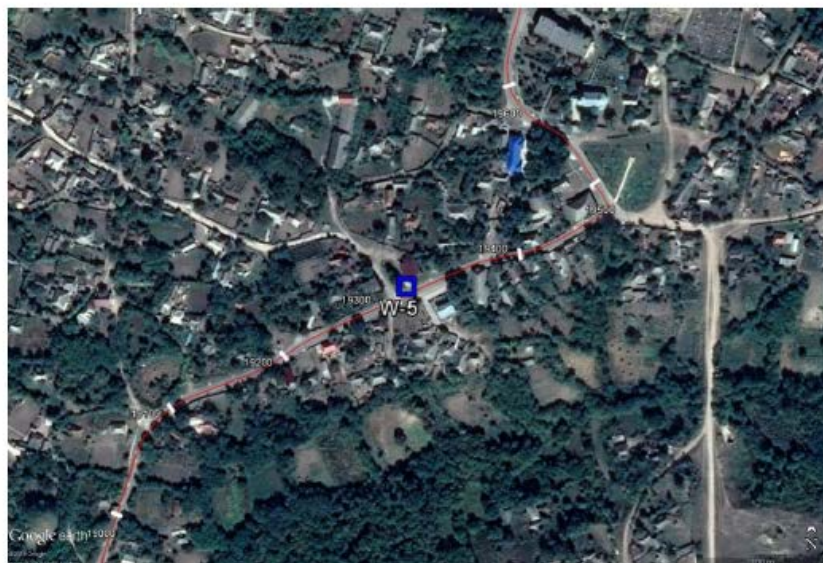

TYPE: Well
LOCATION: 16+324.83
Section 1
X= 219502,74
Y= 282462,12
Z=

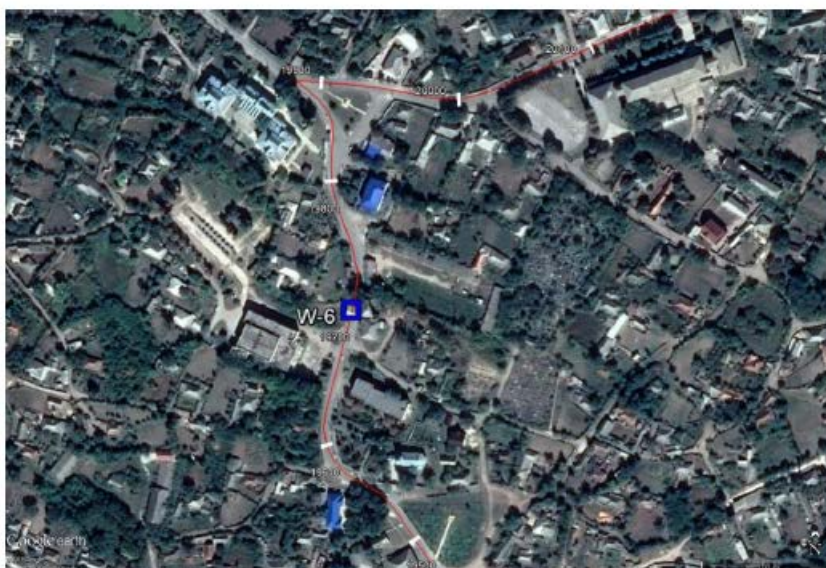
WATER LEVEL MEASUREMENT
FROM NATURAL GROUND (m)

4.2

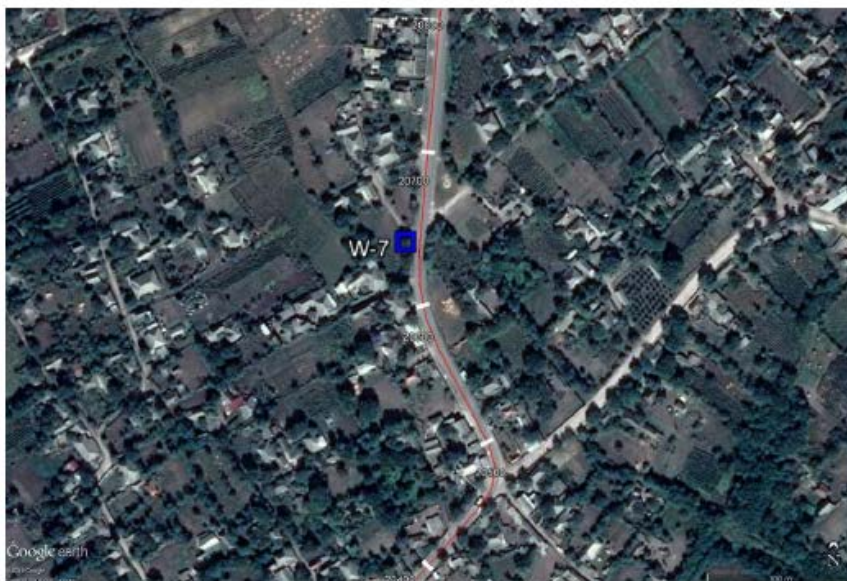
REMARKS

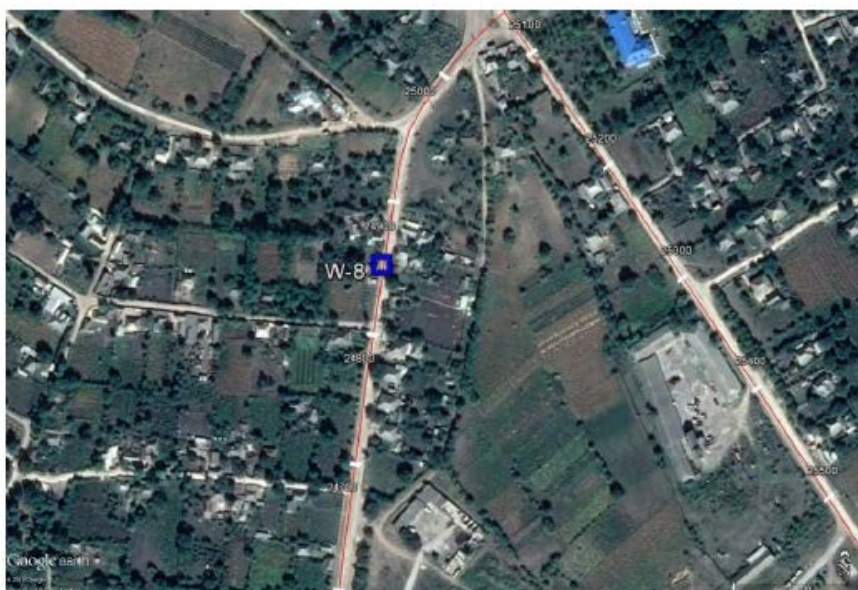
TYPE:	Well
LOCATION:	15+931.24
	Section 1
X=	219598,23
Y=	282712,59
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	7.9
REMARKS	

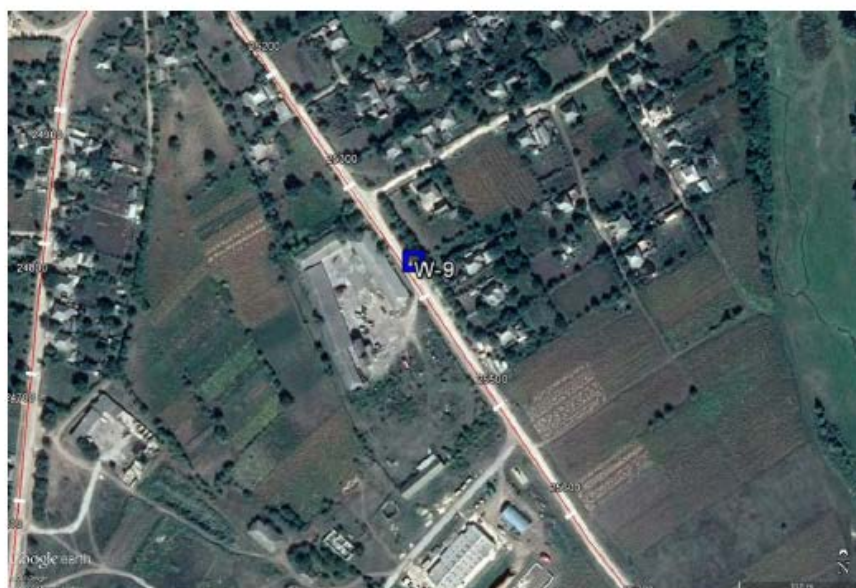
TYPE:	Well
LOCATION:	17+318.38
	Section 2
X=	220012,52
Y=	283259,56
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	>20
REMARKS	

TYPE:	Well
LOCATION:	13+107.53
	Section 2
X=	222898,19
Y=	285926,39
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	7.0
REMARKS	

TYPE:	Well
LOCATION:	0+340.65
	Section 3
X=	223172,18
Y=	285862,10
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	11.8
REMARKS	

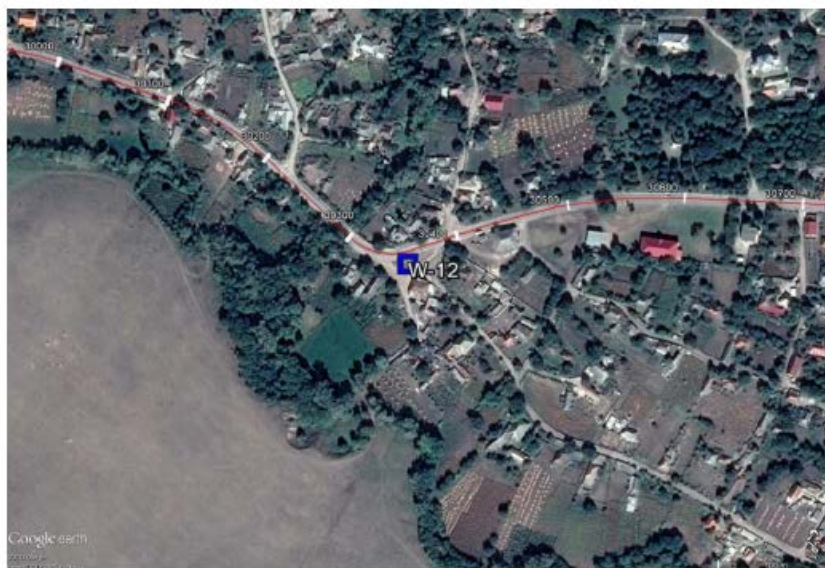
TYPE:	Well
LOCATION:	4+223.29
	Section 3
X=	225988,52
Y=	283241,39
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	14.2
REMARKS	

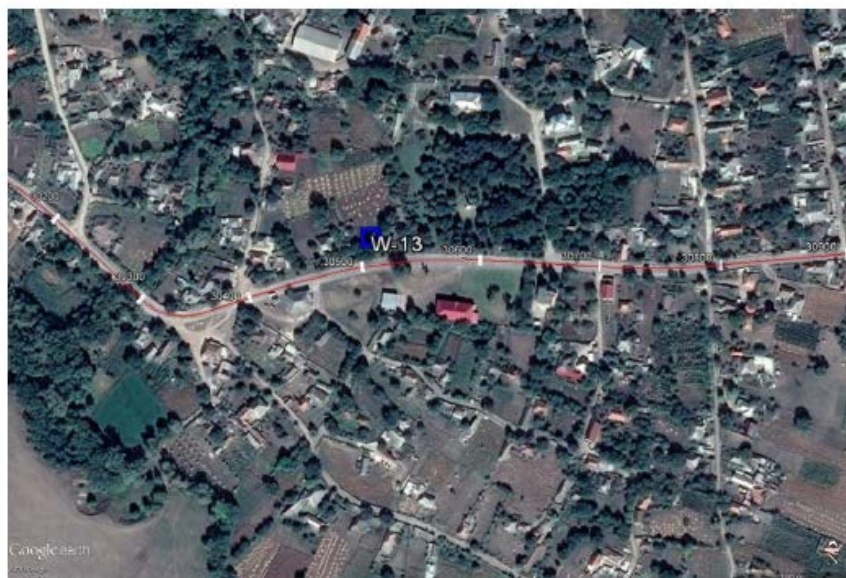
TYPE:	Well
LOCATION:	5+216.83 Section 3
X=	226921,82
Y=	283050,29
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	4.2
REMARKS	

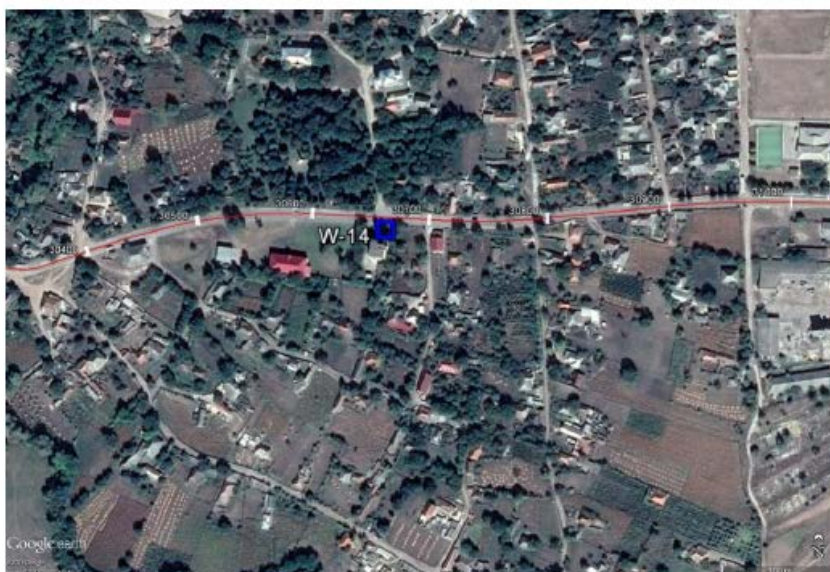
TYPE:	Well
LOCATION:	5+324.54
	Section 3
X=	227024,45
Y=	283003,73
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	5.6
REMARKS	

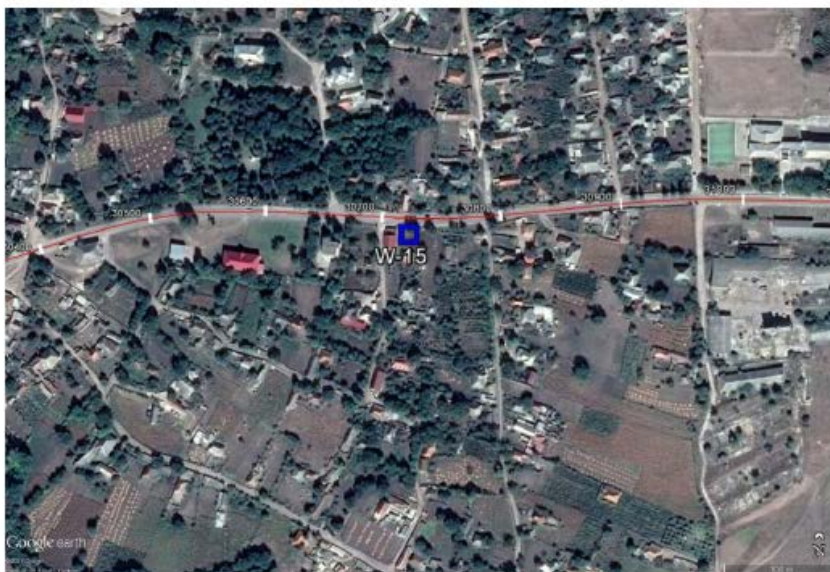
TYPE:	Well
LOCATION:	5+483.35
	Section 3
X=	227170,42
Y=	283079,46
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	3.5
REMARKS	

TYPE:	Well
LOCATION:	5+635.07
	Section 3
X=	227325,22
Y=	283047,61
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	4.7
REMARKS	

TYPE:	Well
LOCATION:	5+695.70
	Section 3
X=	227385,61
Y=	283041,56
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	6.7
REMARKS	

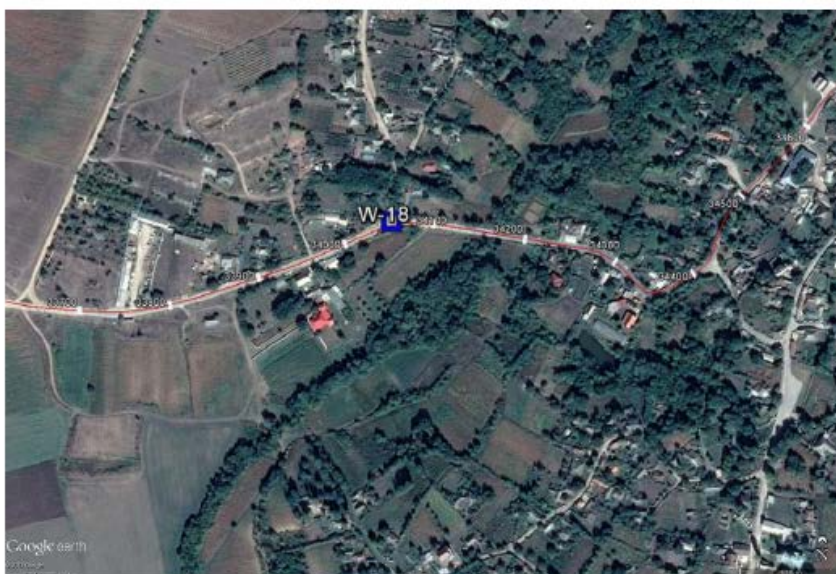
TYPE:	Well
LOCATION:	6+582.63
	Section 3
X=	228215,30
Y=	282915,66
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	7.7
REMARKS	

TYPE:	Well
LOCATION:	7+447.19
	Section 3
X=	228787,92
Y=	282613,06
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	2.5
REMARKS	

TYPE:	Well
LOCATION:	9+031.16
	Section 3
X=	230025,80
Y=	282033,17
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	5.5
REMARKS	

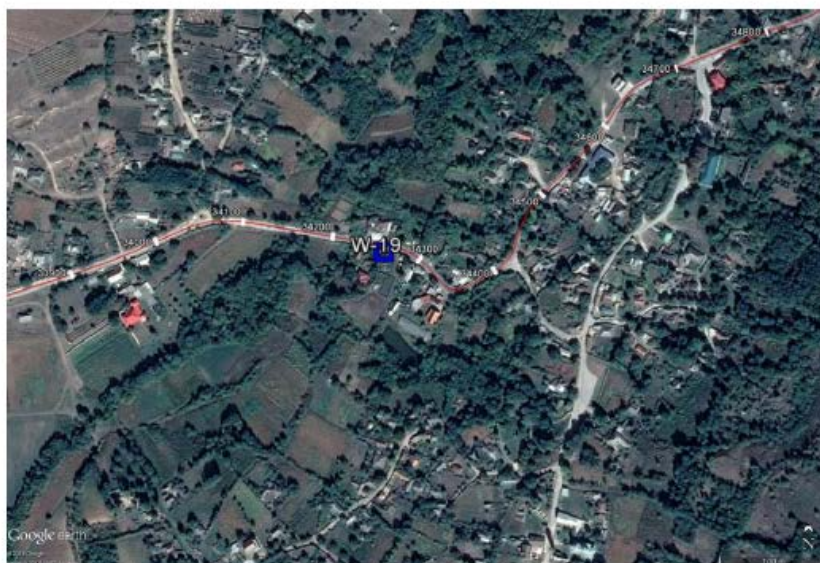

TYPE: Well
 LOCATION: 9+234.17
 Section 3
 X= 230226,70
 Y= 281998,64
 Z=

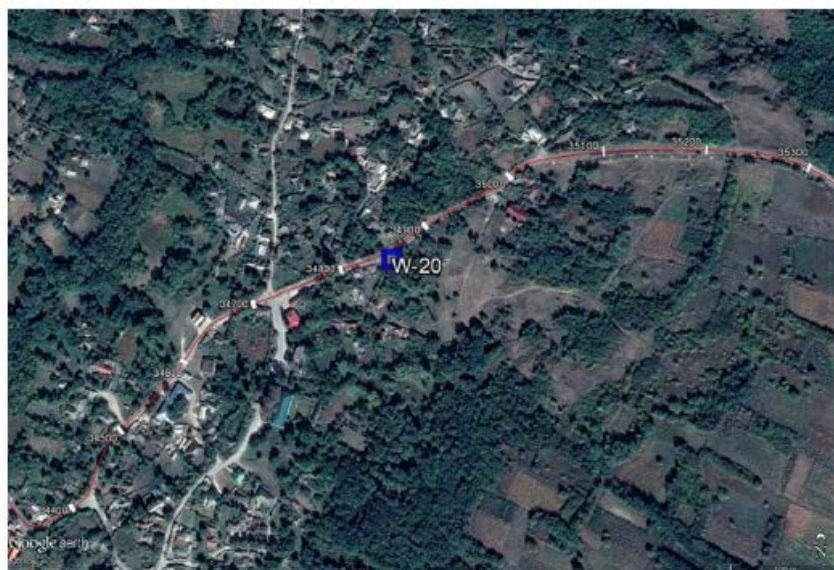
WATER LEVEL MEASUREMENT
 FROM NATURAL GROUND (m)

1.7

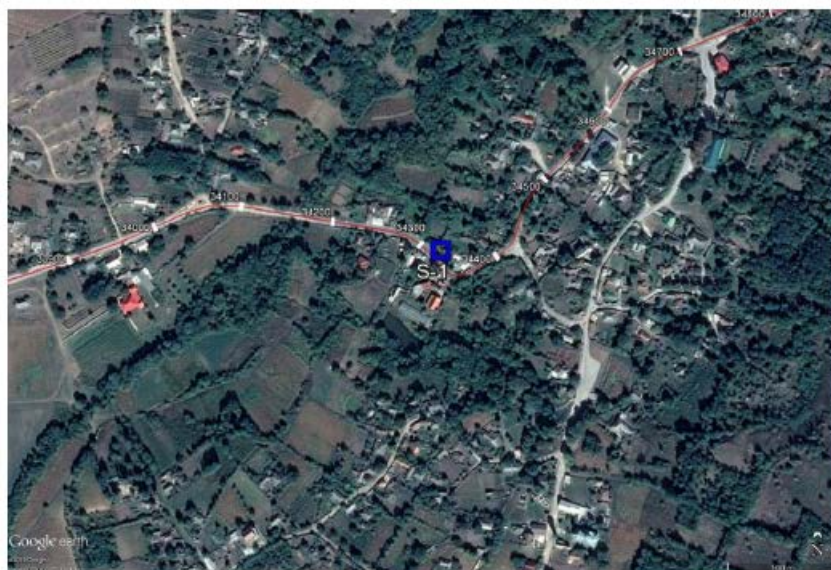
REMARKS

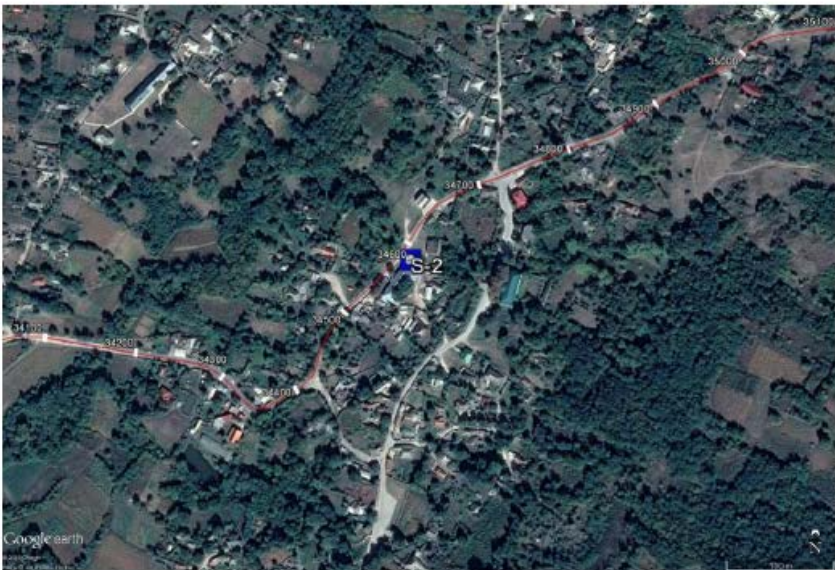
TYPE:	Well
LOCATION:	9+832.28
	Section 3
X=	230687,75
Y=	282242,31
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
	2.9
REMARKS	

TYPE:	Spring
LOCATION:	9+294.45 Section 3
X=	230287,82
Y=	281984,61
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
REMARKS	

TYPE:	Spring
LOCATION:	9+567.99
	Section 3
X=	230468,62
Y=	282116,53
Z=	
WATER LEVEL MEASUREMENT FROM NATURAL GROUND (m)	
REMARKS	

În timpul lucrărilor de construcție, există riscul unor impacte negative (ex. afectarea din cauza prafului sau altor poluări ale aerului în cazul neacoperirii acestor fântâni, sau din cauza scurgerilor neorganizate ale apelor de pe suprafață sau scurgerilor substanțelor nocive în caz de accidente). Riscul poluării rămâne în vigoare și în timpul exploatării, din cauza amplasării fântân timer în vecinătatea apropiată cu drumul. Pentru cunoaște starea inițială de calitate a apei din sursele descentralizate, se recomandă de a prevedea un plan de testare a calității apei în toate fântân timer, situate la distanța de circa 5m de la marginea drumului, care corespunde aproximativ cu lățimea amprizei drumului. Aceste testări vor fi făcute înainte de a începe lucrările de construcție, pentru a examina situația actuală în baza standardelor naționale în vigoare și principiilor călăuzitoare ale Organizației Mondiale de Sănătate privind calitatea apei potabile. Testarea apei va fi o responsabilitate a Antreprenorului, care va încheia, pentru aceste servicii, un contract de antrepriză cu un laborator acreditat.

În dependență de rezultatele testărilor și numărul fântân timer afectate din Ampriza drumului, ASD va examina posibilitatea unor surse alternative locale pentru aprovizionarea cu apă și va include în proiect costurile legate de acestea. Pentru fântân timer cu o calitate bună a apei, pot fi prevăzute măsuri de amenajare a drenajului în cazul viiturilor de apă sau măsuri de protecție permanente, pentru a reduce la minimum riscurile de lungă durată din cauza amplasării alături de drum, acestea fiind descrise în consultare cu Autoritățile regionale sau locale de resort. Există probabilitate ca unele fântân timer să se afle în zona de efectuare a lucrărilor de îmbunătățire a drumului și în acest caz se va purcede la demolarea acestora, dar cu acordul populației care beneficiază de sursa de apă respectivă.

Pentru a reduce la minimum riscurile de poluare sau deteriorare a fântân timer și izvoarelor, de către Antreprenor vor fi întreprinse următoarele măsuri:

- acoperirea, în mod corespunzător, a tuturor fântân timer cu ape freactice din zona potențială de influență, care au mai rămas încă neprotejate;
- asigurarea măsurilor corespunzătoare pentru înlăturarea eficientă a viiturilor de apă.
- monitorizarea calității apei din fântân timer și izvoare din care se alimentează populația

6.4. Apa pentru lucrările de construcție

În perioada de implementare a Proiectului apa va fi necesară în diverse scopuri (spălarea echipamentului, stropirea suprafeței drumurilor provizorii, a spațiilor de producere, altele). Ca regulă, se identifica cea mai apropiată sursă de apă (râu, iaz, rezervor de apă). Utilizarea apei din această sursă poate avea loc doar cu permisiunea proprietarului/gestionarului, cu acordul autorității publice locale, a Inspecției ecologice raionale și, în unele cazuri, a Agenției "Apele Moldovei". Nu se recomandă de a utiliza în scopuri tehnologice apa din sisteme centralizate existente cât și din sondele arteziene.

6.5. Spațiile verzi din zona drumului

Pentru a reduce la minimum defrișările potențiale, Planul PMMS include prevederi, conform cărora de la Antreprenor se solicită executarea cu atenție a operațiilor prevăzute pe șantier, conducându-se, în general, de principiile călăuzitoare, descrise și ilustrate mai jos.

Neatenția în desfășurarea lucrărilor de îmbunătățire poate fi o altă cauză de distrugere a copacilor, ceea ce poate duce, în cel mai rău caz, la uscarea lor. În contextul Proiectului, astfel de scenarii ar putea să se întâmple în timpul excavărilor, în cazul parcărilor sau conducerii automobilelor sau tehnicii grele pe sub copaci sau pe lângă copaci sau în cazul stocării materialelor de construcție. În această privință, cel mai sensibil loc din vecinătatea copacilor este locul de sub coroana copacului până la linia de picurare și locul de extindere a sistemului de rădăcini (raza: 1.5 m în jurul liniei de picurare) din jurul copacului.

În scopul minimizării daunelor aduse spațiilor verzi de la marginea drumului vor trebui să fie respectate, în general, următoarele condiții:

- Instruirea prealabilă, în caz de necesitate zilnic, a personalului implicat în lucrări din vecinătatea aliniamentelor de arbor de lângă drum;
- Neadmiterea depozitării provizorii a materialelor de construcții, solului decapat, a deșeurilor inerte și alte materiale în apropierea imediată de arbori și arbuști (cel puțin 1,5 metri).
- Interzicerea oricăror lucrări de săpare a pământului sau care duc la tasarea solului de lângă arbori, fără permisiunea instituțiilor competente;
- Îngrădirea temporară a șantierelor de lucru și a depozitelor din preajma spațiilor verzi cu garduri (din lemn sau alt material ușor);
- Instalarea, la anumite intervale, a indicatoarelor despre spațiul de protecție a copacilor. Indicatoarele trebuie să conțină informația: 'Zona de protecție a copacilor; Respectați distanța';

Responsabilitatea pentru toate defrișările și distrugerile accidentale, directe sau indirecte, neplanificate, din cauza activităților executate o poartă Antreprenorul. Pentru a încuraja executarea cu grijă și atenție a operațiilor pe șantier, vor trebui să fie aplicată compensarea pierderilor neintenționate/neplanificate de copaci din cauza Antreprenorului, din contul lui propriu, la rata de 3:1.

Plantațiile de arborii din ampriza drumului sunt proprietate a ASD, de aceea pentru orice defrișare planificată, Antreprenorul va trebui să obțină acordul din partea subdiviziunii locale a ASD și autorizația de defrișare a Inspectoratului Ecologic Raional. Lemnul tăiat după defrișări va fi dus în

localurile administrației locale ale ASD. În conformitate cu proiectul tehnic se preconizează defrișarea a 25 arbori aflați în ampriza drumului fiind necesară plantarea ulterioară a altor 63.

Înainte de a începe operațiile de defrișare a copacilor, Antreprenorul, în prezența proprietarului și reprezentantului IER va trebui să marcheze clar copacii ce urmează a fi doborâți și să înregistreze, în mod convenit, numărul și dimensiunea acestor copaci (diametrul la nivelul cutiei toracice (pieptului), să stabilească specia și locul de referință pentru înlocuirea ulterioară cu alți copaci. În locul copacilor defrișați vor fi sădiți noi plantații la rata de 2:1 în cazul copacilor de înălțimea la nivelul cutiei toracice ≤ 30 cm sau 3:1 în cazul unor copaci mai înalți de nivelul cutiei toracice.

Pentru reducerea la minimum afectarea copacilor cu cuiburi de păsări, în perioada de înmulțire, tăierea lor va fi restricționată până la sfârșitul perioadei de înmulțire (adică perioada limitată va fi din septembrie până la mijlocul lunii martie).

Lucrările de plantare a arborilor și arbuștilor de-a lungul drumurilor din cadrul Proiectului se efectuează, ca regulă, odată cu finalizarea acestor lucrări. Dar în caz de eliberare a sectorului pentru plantare înainte de încheierea lucrărilor se recomandă de a planta arborii anticipat. Detaliile despre plantări, așa cum sunt speciile compensatorii, locul concret de plantare, intervalul dintre copacii nou plantați etc., vor fi stabilite în consultare comună dintre Antreprenor, Inginer, reprezentanții ASD și Inspectoratul Ecologic Raional. De preferință, conform Proiectului, pentru plantare vor trebui să fie folosite doar specii aborigene, adaptate la condițiile de mediu din zona respectivă.

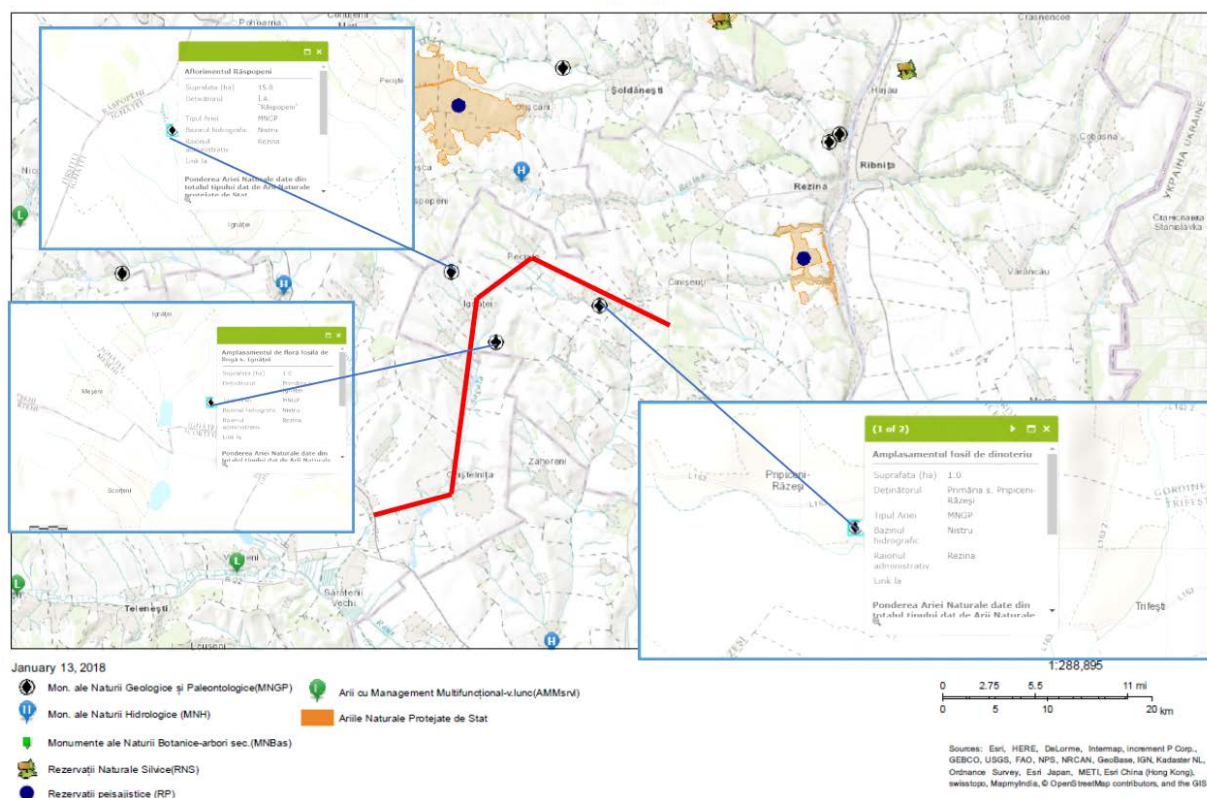
6.6. Ariile protejate

În zonele unde lucrările de reabilitare vor fi executate în apropiere de ariile protejate, Antreprenorul va trebui să asigure executarea tuturor activităților de lucru în conformitate cu legislația în vigoare. Vor trebui să fie strict evitate următoarele probleme legate de:

- Poluarea componentelor de mediu (aerul, apa, solul, vegetația);
- Extragerea materialelor de construcție;
- Aruncarea pământului excavat;
- Aruncarea sau stocarea temporară a deșeurilor;
- Distrugerea vegetației – copacilor, arbuștilor și plantelor erbacee;
- Distrugerea habitatelor animalelor terestre;
- Distrugerea sau poluarea surselor de apă.

Conform datelor Institutului de Ecologie și Geografie, în zona nemijlocită de efectuare a lucrărilor nu există arii naturale protejate (vezi figura de mai jos).

Coridorul 10

6.7. Protecția aerului atmosferic

Lucrările de reabilitare, de obicei, sunt cauza unui nivel temporar depășit de poluare a aerului generat de așa poluanți, cum sunt gazele de eșapament și praful, la fel și mirosurile pestilențiale, atât pe șantier, cât și în afara lui. O altă cauză de poluare a aerului cu efect de influență directă sau indirectă, pe o perioadă temporară, sunt poluanții generați în timpul transportării, folosirii și/ori stocării temporare a betonului asfaltic, bitumului și altor materiale potențial periculoase. Principalele substanțe poluatoare ale aerului sunt: praful, SO₂, NO_x, CO, benz- a-pirena și carbohidrații. Impact negativ asupra calității aerului atmosferic are loc preponderent în vecinătate cu șantierele de construcție și demolare de-a-lungul drumurilor, care duc spre aceste șantiere. Planificarea și organizarea cu grijă și atenție a operațiilor de lucru, nivelul unor astfel de impacte și disconfortul creat băștinașilor poate fi redus până la un nivel acceptabil.

Poluarea aerului din cauza tehnicii de construcție și camioanelor de transportare a materialelor de construcție poate fi redusă, într-o oarecare măsură, folosind chiar de la bun început un echipament în stare tehnică bună de lucru, întreținut și deservit pe parcurs în mod corespunzător și normal pe toată perioada lucrărilor de construcție. Stabilirea normelor de conduită poate deveni în continuare o practică bună a unei performanțe bune – ex. prin realizarea controlului strict al vitezei (în special în sate) și cerința strictă de la lucrători de a opri motoarele, atunci când nu e neapărat necesar ca acestea să funcționeze.

Este anticipat un risc sporit de poluare fonica pentru localitățile Scorțeni, Meșeni, Ignăței, Peciște, Pripiceni-Curchi, Trifești din cauza lucrărilor de constructive a drumului în intravilanul localității.

În procesul lucrărilor de construcție, în condiții uscate de timp, în mod inevitabil se produce o poluare ridicată cu praf. Acesta nu numai că reprezintă un impact asupra sănătății și creează un disconfort pentru populația băștinașă afectată, dar mai este și un factor negativ de securitate pentru participanții la circulația rutieră și echipele de construcție. Pentru a reduce la minimum riscul de afectare din cauza prafului, în contract și Planul de Mediu vor fi incluse prevederi referitor la stropirea regulată a drumului, după necesitate, în perioadele uscate de timp. La întocmirea măsurilor de suprimare a prafului, va fi luat în considerație deficitul de apă din cauza rezervelor insuficiente și vor fi abordate cu atenție necesitățile băștinașilor în acest aspect, fără a veni în contradicție cu ele (vezi mai jos).

6.8. Combaterea zgomotului și vibrației.

Șantier de construcție este o sursă dintr-un amalgam de zgomot permanent și temporar, creat în anumite puncte sau răspândit mai departe în jur, care variază pe parcursul zilei și pe parcursul anumitor perioade de construcție. Intensitatea zgomotului depinde de tehnica de lucru folosită, de echipament și camioane, cât și de distanța locului de desfășurare a activităților de construcție față de locurile rezidențiale și alți receptori sensibili. Cel mai mare zgomot în timpul construcției este produs de buldozere, vibratoare, compresoare, excavatoare și camioanele cu motorină, la fel și de frezele folosite la reciclarea asfaltului, care vor cauza temporar un nivel ridicat al zgomotului. Zgomotul produs în timpul unor astfel de activități de lucru este de scurtă durată și localizat, dar, totuși, poate crea incomodități mari, în special în apropiere de așezările omenești sau locurile de activitate, ba mai mult, în apropiere de școli și instituțiile medicale.

Nivelul înalt de zgomot nu poate fi totalmente evitat în timpul construcției, dar poate fi controlată sursa de generare, ex. prin fixarea și deservirea cuvenită a amortizatoarelor de zgomot la tehnica, ce se deplasează pe șantier; prin încadrarea tehnicii zgomotoase; prin asigurarea ecranelor de protecție contra zgomotului, acolo unde e cazul. Lucrătorii vor trebui să fie sensibilizați despre reducerea zgomotului în timpul lucrului în localități sau în apropiere de localități (ex. evitarea funcționării în van a tehnicii, folosirea la minimum a claxoanelor, etc.). Locuitorii din comunități vor trebui să fie din timp informați despre lucrările de construcție, care vor avea loc acolo, în sate. Orele de muncă – inclusiv de transportare a materialelor – vor fi limitate în localități, pentru a crea cât mai puține incomodități comunităților. În cazul unor lucrări inevitabile în afara orelor de muncă, locuitorii vor trebui să fie din timp anunțați.

Acolo, unde va fi folosită tehnica grea alături de construcțiile omenești (case, pereți etc.), vibrațiile ar putea duce, în cel mai nefavorabil caz, la distrugeri fizice. În satele, unde nu vor putea fi evitate astfel de riscuri, ASD va stabili, înainte de construcție, starea unor clădiri, care ar putea fi afectate, pentru despăgubire în cazul unor distrugeri ca rezultat al construcției.

6.9. Deșeurile de construcție

În timpul lucrărilor de construcție din cadrul proiectului, vor fi generate diferite deșeuri, incluzând următoarele, dar fără a se limita numai la acestea:

- Deșeuri solide inerte, așa cum sunt materialele de la demolare, betonul, plasticul, metalul uzat (ex. butoaie goale sau alte recipiente), bitumul, bateriile, anvelopele uzate, etc.;
- Resturi de uleiuri uzate și lichid pentru frână;
- Resturi vegetale în rezultatul curățirii coridorului pentru construcție (învelișul de iarbă decapat, crengi de copaci, arbuști defrișați etc.);

- Materialule nereciclabile (de exemplu, generate urma curățirii rigolelor, altele);
- Deșeurile menajere solide și apele uzate din taberele de trai (dacă există).

În scopul asigurării gestionării corecte a deșeurilor, Antreprenorul va elabora, în calitate de supliment la Planul PMMS, un *Plan de Gestionare a Deșeurilor* (vezi Compartimentul 8.4). În acest Plan vor fi stabilite toate deșeurile de orice tip, generate în timpul Proiectului, și va identificat modul respectiv de gestionare pe scară ierarhică (evitarea, reciclarea, evacuarea), în conformitate cu legislația în vigoare.

6.10. Ocrotirea sănătății lucrătorilor și securitatea muncii

Lucrările de îmbunătățire a drumului nu exclud riscuri legate de sănătate și securitate, de aceea toți lucrătorii vor trebui să fie dotați cu echipamentul personal de protecție necesar, conform standardelor în vigoare și cerințelor legale relevante la riscurile la locul de muncă individual. La construcția drumurilor este necesar următorul echipament din dotația personală, dar fără a se limita numai la acestea:

- Încălțăminte de protecție: Bocani cu talpă care nu alunecă și nu poate fi străpunsă. Încălțăminte cu botul protejat pentru a preveni schilodirea degetelor de la picioare (în timpul lucrului în preajma unor echipamente sau obiecte grele, care pot cădea peste degete);
- Mănuși de protecție: Lucrătorii trebuie să poarte mănuși corespunzătoare, în dependență de lucrul îndeplinit (exemplu: mănuși de cauciuc pentru lucrări grele de betonare; mănuși pentru sudat; mănuși și mâneci izolate, când există pericolul expunerii acțiunii curentului electric)
- Căști de protecție: Lucrătorii trebuie să poarte pe cap căști de protecție dintr-un material dur pentru cazurile căderilor de sus a unor obiecte, lovirii cu capul de unele obiecte fixate sau contactării accidentale cu capul a unui loc periculos în sensul electrocutării
- Protecția urechilor: În cazul unui zgomot puternic în timpul funcționării unui aparat de tăiat cu drujba (ferestrău cu lanț) sau a tehnicii grele zgomotoase, se vor îmbrăca căști de protecție pentru urechi/antifoane;
- Îmbrăcăminte clar vizibilă: Toți lucrătorii, inclusiv și brigăzile de intervenție de urgență în cazurile excepționale, care pot avea loc în limita Amprizei drumului, și care sunt expuși riscului din cauza traficului, a transportului de construcție sau a echipamentului de lucru din zona de organizare temporară a circulației rutiere, vor purta permanent îmbrăcăminte de culori aprinse cu efect reflectorizant, vizibilă în timpul zilei și nopții.

Persoana responsabilă a Antreprenorului (EHSM) va fi organizată pentru toți lucrătorii, înainte de a începe operațiile de lucru, *instruirea elementară despre riscurile la locurile de muncă individuale*.

Pentru ocrotirea sănătății și în scopul securității tehnice, pe șantier vor trebui să fie asigurate pentru lucrători *condiții igienice cu comodități* (veceuri mobile) în anumite locuri corecte, după consultarea cu autoritățile locale. Responsabil de deservirea acestor comodități va fi un sub-antreprenor, care va avea grijă de ele la anumite intervale și în conformitate cu legislația în vigoare. Locurile propuse pentru aceste comodități vor fi stabilite de către Antreprenor/Managerul Antreprenorului responsabil de mediu și securitatea tehnică și vor fi aprobate de către Inginerul-supervisor, înainte de a începe lucrările.

În cazul angajării unui număr mare de muncitori nebaștinași din afara localităților, cazați pe șantier, va trebui să fie organizată o *campanie aparte de sensibilizare despre HIV-SIDA*, prevăzută la o

etapă timpurie a lucrărilor de construcție a proiectului și repetată peste anumite intervale corespunzătoare.

Întrucât beneficiarul proiectului (ASD) nu este obligat să selecteze locul de amplasare a campusului/taberei pentru birouri și containerelor pentru muncitori, selectarea locului pentru crearea comodităților și funcționarea acestor comodități este una din sarcinile Antreprenorului. Pentru acestea este necesar avizul obținut din timp din partea Inginerului-supervizor. ASD, însă, încurajează Antreprenorii în mod explicit de a folosi pentru cazarea personalului său facilitățile existente, cât și facilitățile industriale existente din zonă, deoarece acestea sunt la o distanță aproape de șantierul drumului. Mecanismul propus de management al mediului va fi descris în Planul Specific al Antreprenorului, elaborat și aprobat în modul stabilit de Inginer, pentru etapa de construcție, care va reda în detalii modul de abordare și măsurile (vezi compartimentul 8.4 din acest Raport). În cazul în care Antreprenorul va decide de a amplasa tabăra sa de trai cu toate comoditățile de lucru, cazarea muncitorilor, bucătărie și /ori oficii cu toate comoditățile igienice necesare, vor trebui să fie organizate toate măsurile necesare pentru un sistem normal de gestionare a deșeurilor solide și funcționare a canalizației

În Planul PMMS al Antreprenorului și vor fi incluse măsurile de asigurare a condițiilor de securitate în cazul păstrării și mutării dintr-un loc în altul a materialelor potențial periculoase, cum sunt carburanții, lubrifianții și alte produse, fiind redus la minimum riscul scurgerilor accidentale și poluării solului sau apei reziduale. La fel vor fi abordate în acest Plan PMMS al Antreprenorului și cerințele anti-incendiarie pentru zona taberei și a teritoriului aferent.

6.11. Organizarea în cazuri excepționale de urgență

Pentru a fi siguri de luarea unor măsuri corecte, în mod profesional, în cazul accidentelor sau leziunilor corporale, va trebui să fie pregătit un *plan de reacționare în cazuri excepționale de urgență*. Pe șantier va trebui să fie echipamentul elementar pentru prim ajutor medical acordat în tabere, fiind luată în considerație, la întocmirea planului, distanța până la cel mai apropiat spital. Pentru a ridica la maximum eficiența unor astfel de măsuri organizatorice, esențial va fi ca lucrătorii să cunoască și să fie conștienți de procedurile stabilite și facilitățile disponibile.

6.12. Circulația rutieră și siguranța rutieră

Activitățile de construcție în localități și în afara lor vor mai afecta temporar și circulația rutieră de pe loc, cât și siguranța rutieră – atât pentru participanții la circulație cu mijloace motorizate, cât și cu mijloace nemotorizate. Aici se are în vedere prezența și deplasarea camioanelor mari de construcție pe drumurile mici rurale, circulația transportului de construcție prin satele mici, cu spațiu restrâns și reabilitarea propriu-zisă a drumului în cauză. Șantierelor în curs de construcție nu numai că reprezintă niște obstacole temporare, dar mai sunt și periculoase pentru mijloacele auto sau în general pentru beneficiarii spațiului public, acolo unde are loc construcția.

În acest caz, pentru soluționarea eficientă a unor astfel de probleme, Antreprenorul va întocmi un *Plan de Organizare a Circulației Rutiere și Siguranță Rutieră*, fiind identificate posibilele riscuri la diferite etape de construcție, care ar putea afecta participanții la circulația rutieră pe drumuri/beneficiarii spațiilor publice din sate. În Plan vor fi descrise măsurile eficiente de organizare a circulației rutiere și control al siguranței rutiere, implementate la diferite etape de construcție, incluzând prevederi concrete pentru transportul auto, cicliști și pietoni. Va fi abordată în mod special problema securizării șantierelor de construcție în timpul orelor de muncă și în afara

orelor de muncă (ex. pe timp de noapte/sau în zilele libere, sărbătorilor publice). Pentru acest plan va trebui să fie obținut avizul din partea Poliției Rutiere (de Patrulare), cât și din partea Inginerului-supervizor după revizuire.

În acest plan vor fi identificate problemele legate de circulația rutieră și siguranța rutieră și vor fi prezentate măsurile temporare de organizare, care vor trebui să fie prevăzute la toate etapele de reabilitare a drumului și în toate locurile unde sunt probleme și riscuri legate de siguranța rutieră. Măsurile pot include, nelimitându-se numai la acestea, asigurarea persoanelor cu fanioane pentru organizarea circulației pe parcursul zilei, folosirea a tot felul de indicatoare de semnalizare, drumuri de ocolire temporare, asigurarea barierelor de siguranță temporare, asigurarea măsurilor corespunzătoare și/sau a dispozitivelor de garantare a securității rutiere pe șantierele de construcție rămase neîngrădite pe timp de noapte.

Pentru o mai mare eficiență, va fi organizată instruirea tuturor lucrătorilor de pe șantier despre cele prevăzute în plan, cu stricta impunere de a le respecta. Comunicarea activă cu autoritățile locale, informarea publicului din timp despre programul lucrărilor de construcție pot fi utile pentru conștientizarea și pregătirea participanților la circulația rutieră și, în general, la îmbunătățirea condițiilor de siguranță rutieră în timpul construcției.

6.13. Accesul la terenuri și gospodării

Din cauza activităților de construcție și, în special, a lucrărilor de reamplasare a rețelelor ingineresti și de construcție a structurilor de drenaj și a trotuarelor pietonale, există riscul unor cauze de blocare temporară a accesului la terenuri și gospodării. Pentru a reduce la minimum disconfortul creat din aceste cauze, Antreprenorul va trebui să prevadă din timp variante alternative de acces și să creeze pe loc astfel de facilități, încât să fie mereu asigurată accesibilitatea la bunurile imobile respective, inclusiv și la terenurile agricole. Comunicarea din timp cu persoanele afectate va avea importanță pentru împăcarea mai ușoară cu astfel de disconfort temporar și pentru îmbunarea relațiilor cu populația băștinașă.

6.14. Impactul la etapa de exploatare și măsurile de minimizare a impactelor

Impactul la etapa de exploatare se referă, în principal, la deteriorarea treptată a stării drumului și a drenajului, din cauza lucrărilor inadecvate de întreținere sau din lipsa lor totală, ducând, în ultima instanță, la probleme legate de siguranța rutieră. Aspectele tipice legate de întreținere sunt: buna funcționare a facilităților de drenaj, măsurile de prevenire a alunecărilor de teren și eroziunilor; inspectările regulate în dependență de sezon a indicatoarelor de semnalizare și înlocuirea materialelor uzate, monitorizarea vegetației, plantațiilor de copaci și arbuști de la marginea drumului în zonele alunecărilor de teren, care necesită îngrijire regulată cu tunderea/retezarea lor la timpul potrivit, pentru a asigura creșterea sănătoasă și longevitatea lor și pentru a reduce la minimum riscul de cădere a ramurilor.

Se presupune că în cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale, Consultantul ASD în Administrarea Proiectului (CAP) va acorda asistență – printre alte lucruri – și la elaborarea unui Manual de Întreținere a Drumurilor, în care vor fi abordate și aspectele de mediu. Dat fiind că prevederile privind întreținerea pentru acest Manual, care urmează să fie elaborat, se vor aplica și pentru prezentele sub-proiecte, nu mai sunt aduse detalii aici, în acest Plan de Management de Mediu.

Calitatea bună a drumurilor locale după îmbunătățire deseori încurajează un comportament periculos în timpul conducerii auto, așa cum este depășirea vitezei, ducând în ultima instanță la un număr sporit de accidente. Astfel de probleme vor fi monitorizate de către Poliția Rutieră, care asigura punerea în aplicare a legislației.

6.15. Impact pozitiv

După darea în exploatare a drumului îmbunătățit, Proiectul va avea impact pozitiv de lungă durată de mediu și socio-economice, inclusiv asupra bunăstării oamenilor, siguranței rutiere, securității lor, sănătății și condițiilor mai avantajoase prin costul redus de exploatare a mijloacelor de transport, numărul redus de accidente; emisii mai mici din partea mijloacelor de transport datorită circulației rutiere line, fără salturi, pe o suprafață mai netedă a drumurilor după îmbunătățire, va scădea și gradul de poluare cu praf.

Va fi la fel îmbunătățit accesul spre localități și piețe, având ca rezultat dezvoltarea noilor oportunități de deschidere a afacerilor, etc. Mediul va avea de câștigat de pe urma reducerii riscului de poluare și eroziune a solului, de poluare a apelor datorită unor sisteme de drenaj mai bune, sigure și curățate, de pe urma eliminării disconfortului datorită suprafețelor asfaltate a drumurilor. Va adăuga valoare îmbunătățirilor și reducerea riscului unor alunecări de teren, fiind stabilizate taluzurile și fiind redusă incidența înzăpezirilor prin noi plantații pe sectoarele sensibile.

7. ASPECTE SOCIALE

7.1. Impactul social

Obiectivele referitoare la managementul impactului social, sunt:

- Garantarea unui impact minim asupra sănătății publice, inclusiv prevenirea răspândirii HIV/SIDA, BTS sau a traficului potențial de persoane, inclusiv tineri și femei.
- Reducerea impactului datorat întreruperii în timpul construcției a utilităților precum electricitate, gaz, apă curentă și canalizare.

Coridorul 10						
Municipiul/Raionul Orașul/Comuna <i>Municipality/County City/Commune</i>	Total	Sexul Sex		Grupa de vârstă, ani Age group, years		
		masculin male	feminin female	0-17	18-64	65+
Scorțeni	2.149	1.055	1.094	547	1.423	179
Meșeni	833	429	404	226	534	73
Peciște	1.682	843	839	422	1.080	180
Ignăței	2.018	956	1.062	468	1.243	307
Pripiceni-Răzeși	1.069	537	532	266	662	141
Trifești	720	358	362	163	451	106
Chiștelnița	2.991	1.497	1.494	749	1.945	297
Țânțăreni	1.636	810	826	355	1.097	184

* date preluate statistica.md

- În localitățile Scorțeni, Meșeni, Peciște, Ignăței, Pripiceni-Răzeși, Trifești, Chiștelnița, Țânțăreni activează 8 instituții de învățământ :

Coridorul 10		
Localitatea	Instituția de învățământ	Nr. elevi

Scorțeni	Gimnaziul Gh.Holban	281
Meșeni	Gimnaziul Meșeni	113
Peciște	Gimnaziul Peciște	356
Ignăței	Liceul Teoretic Ignăței	396
Pripiceni-Răzeși	Gimnaziul Pripiceni-Răzeși	137
Trifești	Trifești	82
Chiștelnița	Liceul teoretic Chiștelnița	345
Țîntăreni	Liceul Teoretic Țîntăreni	347

După datele furnizate de Inspectoratul național de Patrulare în ultimii 3 ani pe acest sector de drum au avut loc 5 accidente, dintre care 4 au fost calificate ca grave și unul ca fiind ușor. Primul accident a avut loc în satul Ignăței în anul 2015, a fost o inversiune a unui tractor ca urmare a vitezei neadecvate, vizibilității reduse și din cauza părții carosabile în stare deplorabilă, acest accident s-a soldat cu un decedat. Alte 3 accidente s-au produs în anul 2016 în localitatea Chiștelnița din raional Telenești. Un accident a fost calificat drept ușor după inversiunea unei motociclete a fost ușor traumatizat un adult și accidental s-a produs din vina motociclistului acesta nu a adaptat viteza condițiilor rutiere existente. Un alt accident a avut loc tot din cauza conducerii imprudente, un bătrân a decedat după ce minitractorul în care se afla s-a inversat. Accident calificat drept grav a avut loc și între 2 automobile în curbă, a suferit un singur adult traumatisme grave, ceilalți 2 implicați au suferit traumatisme ușoare și nu au necesitat intervenție medicală. Unicul accident care a avut loc în 2017 tot în localitatea Chiștelnița și s-a soldat cu un minor decedat, cauza accidentului a fost viteza neadaptată condițiilor rutiere existente ce a dus la tamponarea motocicletei cu un obstacol din afara carosabilului.

anul	2015	2016	2017
nr. total accidente	1	3	1
accidente grave	1	2	1
accidente ușoare	0	1	0

7.2. Măsurile de atenuare

- Măsurile de atenuare ale impactului social legat în mod special de strămutare (așa cum sunt definite în WB OP4.12) trebuie respectate. Obiectivele documentului, cu referire la aspectele sociale, sunt:
 - Să asigure că efectele adverse asupra populației afectate, altele decât cele legate de strămutare, sunt evitate sau atenuate.
 - Să asigure că beneficiile provenite din reabilitarea drumului revin proporțional tuturor persoanelor afectate, femei și bărbați, persoane în vârstă, tineri și persoane cu dezabilități.
- Măsurile de atenuare recomandate includ:
 - Planificare activităților de construcție, pentru a evita sau reduce impactul acestora asupra magazinelor și afacerilor de pe marginea drumului și caselor.
 - Pregătirea unui Plan de Facilitare a Mobilității și a Accesului (PFMA) în concordanță cu planul de construcție, pentru a evita sau reduce impactul închiderii drumului și blocării accesului către proprietăți. Aceasta va fi responsabilitatea contractorului, cu sprijinul și aprobarea Inginerului.
 - Informarea potențialilor persoane afectate despre PFMA și despre planul activităților de construcție și al închiderii drumului.
 - Consultarea publică în timpul proiectării asupra beneficiilor sociale așteptate, ca de exemplu îmbunătățirea accesului către piețe, stații de autobuz etc. având loc cu fiecare comunitate afectată. Scopul acestei activități a fost să (1) asigure că relațiile

cu comunitățile afectate rămân pozitive pe parcursul procesului de construcție a proiectului și pe perioada exploatare, (2) trateze nevoile specifice ale componentelor acestui document și (3) asigure că proiectul are în funcțiune o politică specifică pentru relația cu terții.

- Dezvoltarea unui Plan de atenuare a Traficului de Persoane (TP), care poate fi parte a planului de siguranță și sănătate ocupațională sau plan separat. Aceasta va fi responsabilitatea contractorului, cu sprijinul și aprobarea Inginerului.
- Traficul de persoane este definit ca recrutarea, transportarea, transferul, găzduirea sau primirea de persoane, prin amenințare sau folosirea forței sau altă formă de constrângere, răpire, fraudă sau înșelăciune, abuz de putere sau datorită unei poziții de vulnerabilitate sau prin oferirea sau primirea de plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane ce are control asupra unei alte persoane, în scopul exploatarei. Exploatarea include, cel puțin, exploatarea prostituării altora sau alte forme de exploatare sexuală, munca sau serviciile forțate, sclavia sau practici similare sclaviei, robia sau recoltarea de organe.
- Evitarea conflictelor cu comunitățile locale prin furnizarea, în magazinele din organizarea de șantier, a resurselor necesare cerințelor muncitorilor și reglementarea vizitelor exterioare.
- Evitarea potențialei răspândiri a bolilor vectoriale și a bolilor transmisibile, precum BTS și HIV/SIDA prin programe de conștientizare și activități de prevenire în rândul muncitorilor constructori.
- Pregătirea muncitorilor în evitarea situațiilor de conflict prin programe de orientare și conștientizare.
- Desfășurarea programelor de conștientizare despre prevenirea HIV/SIDA și BTS pentru populația afectată din vecinătatea zonelor de organizare a șantierului.
- Organizarea de programe de conștientizare pentru personalul muncitor pe subiectul trafic de persoane și politica de toleranță zero.
- Informarea publicului cu privire la calendarul și durată întreruperilor de apă, electricitate, poștă, telecomunicații sau alte servicii.
- Evitarea deteriorării utilităților prin asigurarea ca vehiculele și echipamentul sunt folosite de personal calificat, iar acest lucru este supravegheat adecvat.
- Informarea comunității afectate despre program în situația în care utilitățile trebuie mutate sau serviciile trebuie întrerupte.
- Planul de atenuare a efectelor TP trebuie să includă, dar nu este limitat la:
 1. O declarație semnată prin care Contractorul certifică, că pe întreaga durată a contractului, nu este angajat și nu facilitează sau permite TP.
 2. Contractorul se va asigura că TP nu va fi tolerat din partea angajaților sau lucrătorilor sub contract și ca angajarea în TP are drept consecințe suspendarea sau încetarea angajării sau a contractului.
 3. Creșterea nivelului de conștientizare a angajaților, subcontractorilor și lucrătorilor temporari pe acest subiect inclusiv furnizarea de informații asupra zonelor de risc și penalităților pentru implicarea în TP. Creșterea conștientizării va fi asigurată prin organizarea mai multor programe de pregătire pentru personalul contractorului și subcontractori.

Măsurile de prevenire a HIV/SIDA și BTS:

Lansarea unor programe de conștientizare despre prevenirea HIV/SIDA și BTS pentru PAP din vecinătatea zonele de organizare de șantier

Lansarea unor programe de conștientizare despre prevenirea HIV/SIDA și BTS pentru muncitorii constructori

Introducerea în contractele de construcții a unor clauze de intervenție pentru prevenirea HIV și BTS

Descurajarea abuzului de droguri (alcool și narcotice). Luarea în considerare a forței de muncă locale în cazul angajărilor făcute pentru șantierele de construcții și întreținere.

Concentrare asupra muncitorilor din transporturi, cu comportament cu risc ridicat (inclusiv muncitori tineri), cu asigurarea unei educații la nivelul lor.

Conceperea de mesaje general către forța de muncă, precum și către bărbați și femei.

Folosirea organizațiilor profesionale, precum ONG-uri și OC-uri care se ocupă cu prevenirea HIV.

Conceperea unor programe de prevenire HIV în comunitățile aflate de-a lungul drumului, adaptate la nevoile specifice, limba locală și mijloace tradiționale/preferate de comunicare.

Popularizarea și creșterea acceptabilității prezervativelor prin campanii de promovare a prezervativelor și de marketing social în comunitățile aflate dealungul drumului.

Distribuirea gratuită de prezervative bărbaților și femeilor, muncitorilor constructori, femeilor care lucrează în zona proiectului și tinerilor.

Furnizarea de informații despre accesul către servicii HIV și BTS complete

Educați comunitățile și a muncitorii despre cum să evite BTS, cum să recunoască simptomele comune ale BTS și cum să caute tratament prin intermediul sistemelor confidentiale de adresare.

Furnizarea informațiilor despre serviciile voluntare de testare și consiliere din zona de proiect sau oriunde altundeva în apropierea zonei de proiect

Faceți publică existența serviciilor voluntare anonime de testare și consiliere (testare, pretestare și consiliere post-testare)

Furnizarea informațiilor despre accesul la tratamentul infecțiilor oportuniste

Educați oamenii despre cum să evite infecțiile oportuniste, cum să recunoască simptomele comune ale acestor boli și despre cum să caute tratament.

Studiați ajutoarele și serviciile de sănătate din organizațiile de transporturi și evaluați implicarea muncitorilor în primirea îngrijirii pentru HIV și SIDA

O cerință și un sistem de raportare către ASD și către autoritățile guvernamentale responsabile, a suspiciunilor sau a unor incidente cunoscute de TP precum și deferirea potențialelor victime către agențiile în drept.

8. MECANISMUL DE MANAGEMENT AL MEDIULUI

8.1. Respectarea Planului PMMS și aspecte contractuale

Planul PMMS din Anexa 1 la acest raport împreună cu Planul PMMS al Antreprenorului pentru etapa de construcție stau la baza managementului de mediu la implementarea Proiectului. Documentul Antreprenorului va trebui să fie prezentat timp de 30 zile de la adjudecarea contractului și lucrările pregătitoare înainte de construcție, cât și lucrările de construcție propriu-zise vor putea începe, imediat ce Planul PMMS al Antreprenorului este aprobat de ASD și Inginerul-supervizor.

Documentația de licitație va cuprinde două compartimente referitoare la aspectele de mediu:

În primul rând, va fi o prevedere de bază, în care va fi stipulată responsabilitatea Antreprenorului de a respecta cerințele din acest Plan PMMS și necesitatea de întocmire de către el a Planului personal PMMS pentru Proiect. În al doilea rând, acest Plan PMMS va fi anexat la Documentația de Licitatie, pentru a fi siguri, că ofertanții vor fi pe deplin conștienți de obligațiunile sale față de mediul conform Proiectului și ca ei să țină cont de costuri în ofertele sale

Documentele Contractului trebuie să conțină această informație pe larg, în același mod. În Contract trebuie să fie specificat faptul, că Antreprenorul(rii) este (sunt) responsabil(i) de implementarea Planului PMMS prin Planul său personal PMMS. Planul PMMS va fi, din nou, anexat și la Contract, astfel încât Antreprenorul (rii) va fi (vor fi) responsabil(i) de nerespectarea, în orice mod, a acestui Plan PMMS.

Antreprenorul(rii) va (vor) fi responsabil(i) de pregătirea Planului personal PMMS, în baza prevederilor prezentului Plan PMMS. Pregătirea Planului personal PMMS va începe imediat ce va fi semnat contractul. În acest scop, Antreprenorul va trebui să desemneze sau să angajeze un expert de mediu cu experiență /Manager responsabil de Ocrotirea Mediului, Sănătății și Securitate, care să cunoască bine Codul de Legi din țară și care va asigura conformitatea Planului Antreprenorului PMMS cu acest Plan PMMS.

La pregătirea Documentației de Licitatie și contractului cu Antreprenorul, ASD va aborda clar următoarele aspecte:

- E de așteptat ca Antreprenorul să implementeze în întregime toate măsurile de minimalizare a impactelor asupra mediului, conform celor prescrise în Planul PMMS și să execute toate lucrările conform legilor și normelor naționale în vigoare privind construcția, ocrotirea, salvagardarea sănătății și conform legislației relevante la protecția mediului;
- Costul măsurilor necesare de minimalizare a impactelor asupra mediului va fi inclus în Lista Cantităților a Antreprenorului ca o sumă forfetară. Plus la aceasta va fi analizată calitatea apelor și măsurat nivelul zgomotului.
- E de așteptat ca Antreprenorul să-și îndeplinească obligațiile sale de protecție a mediului într-un mod organizat și la timp și să-și exercite datoriile sale în timpul activității sale, la un standard înalt conform celor abordate în acest Plan PMMS;
- Materialele de construcție, cum este prundișul de râu, pietrișul, nisipul, etc., vor trebui să fie livrate doar din carierele și gropile de împrumut existente cu licențe, având autorizații și/sau coordonările aprobate.

- Tot echipamentul folosit pentru lucrările de construcție trebuie să întrunească normele prevăzute pentru mediu recunoscute pe plan internațional, iar amenajările pe șantier în timpul construcției trebuie să fie de așa natură, încât să fie mereu asigurată ocrotirea sănătății muncitorilor și securitatea lor, la fel și ocrotirea sănătății tuturor participanților la circulația rutieră și securitatea lor.
- Antreprenorul va recruta, la etapa de construcție, un Manager responsabil de Mediu, Igiena și Securitatea Muncii (EHSM), care va coordona și supraveghea obligațiile Antreprenorului conform contractului de protecție a mediului, va actualiza Planul Antreprenorului PMMS în caz de necesitate și va raporta despre operațiunile de lucru pe toată perioada de construcție. Managerul responsabil de Mediu, Igiena și Securitatea Muncii va coordona activitatea cu ASD și alte instituții, după necesitate⁴, și va asigura calitatea în ansamblu și conformitatea operațiilor de lucru cu toate legile și standardele referitoare la mediu; Managerul responsabil de Mediu, Igiena și Securitatea Muncii va fi recrutat pe un salariu deplin ca membru al echipei Antreprenorului.

8.2. Mecanismul general de Management și Organizarea Echipei

ASD este Agenția de Implementare a Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale. Conform acordului de împrumut dintre MTID/ASD și BM, pentru soluționarea acestei sarcini, ASD va primi suport din partea unui Consultanț în Administrarea Proiectului (CAP)⁵. Expertul local de mediu al ASD va acorda suport echipei acestui Consultanț CAP, prin monitorizarea implementării prevederilor contractuale cu referire la managementul de mediu, igiena și securitatea muncii și prin raportarea și examinarea materialelor produse de Antreprenor referitor la mediu.

Inginerul-supervizor al ASD va fi zilnic pe șantier pentru a urmări și supraveghea toate activitățile de construcție, inclusiv și implementarea prevederilor Planului PMMS. La echipa de supraveghere a lucrărilor de construcție a ASD va fi alipit și un specialist de mediu (fie pe jumătate de salariu, fie la permanent sau pe un salariu întreg). Specialistul dat va da dări de seamă direct Inginerul-supervizor. El va supraveghea monitorizarea mediului de Antreprenor, va întreprinde diverse inspectări vizuale a tot ce se referă la construcție pe întreg șantierul, va inspecta gropile de împrumut și locurile de depozitare a deșeurilor, alte zone posibil afectate și va revizui Planul PMMS al Antreprenorului cu actualizările făcute, va revizui rapoartele și altă documentație privind mediul, igiena și securitatea muncii, produse de Antreprenor / Managerul responsabil de Mediu, Igiena și Securitatea Muncii (EHSM). În cazul unor incidente sau nereguli observate pe șantier, specialistul de mediu al Inginerului-supervizor ar putea să solicite de la Antreprenor testări suplimentare, din contul propriu, sau să urmeze alte indicații concrete din partea echipei de supraveghere a lucrărilor de construcție.

Antreprenorul va desemna, pe un salariu deplin, un Manager responsabil de Mediu, care va fi direct responsabil de Expertiza Legală a Mediului și de implementarea deplină, în mod convenit și la timp, a tuturor prevederilor Planului PMMS, de executarea tuturor activităților conform legii.

⁴ Vedeți punctul 8.2 de mai jos

⁵ Conform TDR, Consultanțul în Administrarea Proiectului (CAP) va acorda asistență ASD în administrarea proiectului conform Componentei A, și asistență la realizarea reformei instituționale și consolidarea instituțională conform Componentei B, la fortificarea capacității și instruirea conform ambelor Componente A și B. Printre alte sarcini, Consultanțul în Administrarea Proiectului va mai fi implicat și în elaborarea unui *Manual Local de Planificare, Proiectare, Construcție și Întreținere a Drumurilor*, în care vor fi abordate și aspectele de mediu.

Managerul responsabil de Mediu, va fi responsabil de monitorizarea de zid de zi a șantierului de construcție. Managerul responsabil de Mediu, Igiena și Securitatea Muncii va întocmi rapoarte lunare despre desfășurarea activităților (vezi compartimentul 8.3), va actualiza după necesitate Planul PMMS al Antreprenorului (vezi compartimentul 8.4), va revizui fotocopiile (schițele), planurile de acțiuni de urgență, proiectele pentru facilități temporare, etc. Plus la aceasta, Managerul responsabil de Mediu, Igiena și Securitatea Muncii (EHSM) va fi responsabil de stabilirea legăturilor cu părțile externe (ex. Inspectorii guvernamentali) și de urmărirea soluționării plângerilor pe problemele de mediu, care ar putea să apară din partea unor persoane fizice afectate, unor comunități locale sau unor autorități, așa cum e prevăzut în Mecanismul de Soluționare a Plângerilor al ASD, stabilit conform Proiectului (vezi compartimentul 8.5).

Antreprenorul va mai desemna în echipa sa și un Specialist responsabil de Igiena și Securitatea Muncii, care să urmărească implementarea corectă a tuturor măsurilor necesare, ce se referă la condițiile normale de securitate pe șantier, de asigurarea măsurilor de siguranță rutieră și securitate a tuturor participanților la circulația rutieră pe toată perioada de construcție. Din acestea fac parte, fără a se limita numai la acestea, indicatoarele rutiere amplasate pe șantier în timpul construcției, măsurile convenite de asigurare a securității lucrătorilor sau vizitatorilor pe șantier, etc.

Se va crea un Comitet de monitorizare a impactului social (CMIS) care va avea rolul de a susține comunitatea în monitorizarea impactului social/de mediu și al siguranței rutiere în cadrul lucrărilor de reconstrucție din cadrul Proiectului "Îmbunătățirea drumurilor locale" (PIDL). CMIS este creat ca o structură socială, neguvernamentală și apolitică. Este înființat pe bază de proiect, având ca membri persoane din localitățile afectate de subproiecte, cu scopul de a asigura participarea comunității la monitorizarea impactului de mediu/social și de siguranță rutieră asupra localităților care poate să apară în cursul implementării Proiectului.

8.3. Raportarea

Antreprenorului față de Inginerul-supervizor

Antreprenorul, cu suportul Managerului său responsabil de Mediu și Specialistului responsabil de Igiena și Securitatea Muncii, va pregăti și prezenta Inginerului-supervizor *rapoartele sale lunare privind conformitatea* cu prevederile Planului PMMS și Planului său aprobat PMMS, incluzând desfășurarea generală a activităților, rezultatele de monitorizare (vezi compartimentul 8.4) sau informația despre orice incidente și măsurile/acțiunile de remediere. Aceste rapoarte vor fi pregătite în ambele limbi: engleză și română, printate pe suport de hârtie și în versiune electronică. În cazul unor accidente cu afectarea mediului, Antreprenorul va trebui imediat să informeze Inginerul-supervizor și autoritățile corespunzătoare despre aceste cazuri, pentru soluționarea ulterioară a problemelor.

Inginerul-supervizor față de ASD

În baza documentației lunare a Antreprenorului, Inginerul-supervizor va pregăti *rapoarte trimestriale despre desfășurarea lucrărilor* prezentate ASD, fiind documentate activitățile legate de mediu, ocrotirea sănătății și securitate și de implementarea Planului PMMS împreună cu activitățile de monitorizare prescrise, desfășurate pe parcursul perioadei de raportare.

ASD față de BM / ME

ASD va pregăti Rapoarte bianuale privind implementarea cerințelor stabilite în Planul PMMS și rezultatele de monitorizare a mediului, care vor fi prezentate BM. BM va revizui aceste rapoarte și va vizita periodic șantierul pentru a monitoriza activitatea. La solicitarea BM, va fi prezentată orice informație suplimentară specifică.

ASD va mai pregăti și un Raport anual, care va fi prezentat MTID. Instituțiilor financiare IIF vor fi prezentate rapoarte trimestriale despre rezultatele monitorizării (FMR).

8.4. Planul de Management de Mediu al Contractorului

Întrucât la această etapă a Proiectului încă nu sunt cunoscute multe aspecte legate de mediu, ex. nu sunt imprimeurile, nu se știe amplasamentul, graficul etc. Exemple a unor astfel de aspecte sunt: amplasamentul, planul și organizarea taberei de construcție a Antreprenorului sau uzinei Antreprenorului (dacă e cazul); dispozițiile organizatorice de producere a asfaltului; traseele pentru transportarea materialelor de construcție și transportul folosit; tipurile de deșeuri și cantitatea lor (în urma facilităților create de Antreprenor sau însăși deșeurile de construcție), inclusiv cerințele și dispozițiile privind spațiile propuse pentru depozitarea lor temporară, colectarea și utilizarea lor finală, prevederile privind drenajul, etc. Unele din aceste probleme sunt abordate în linii generale în Cadrul Legal pentru Managementul de Mediu și Social și în acest Plan PMMS, dar informația în detalii poate fi elaborată doar de Antreprenor, atunci când vor fi cunoscute toate detaliile definitive încadrate în condițiile specifice pentru implementarea Proiectului.

Pentru implementarea în mod convenit a obligațiilor sale de management de mediu conform contractului, Antreprenorul va propune propriul *Sistem de Management de Mediu* și va desemna personal destul de calificat pentru asigurarea funcționării convenite a acestui sistem, în mod efectiv și conform așteptărilor Beneficiarului și Băncii Mondiale. Sistemul de Management de Mediu va fi descris în *Planul de Management de Mediu al Antreprenorului*, care trebuie elaborat de Antreprenor pentru etapa de construcție, în timp de 30 zile de la adjudecarea contractului. Lucrările pregătitoare și de construcție nu vor putea începe până a nu va fi aprobat Planul PMMS al Antreprenorului de către Beneficiar și Consultantul-supervizor.

Planul PMMS al Antreprenorului va fi instrumentul de bază de management de mediu pentru Proiect, în care vor fi definite procedurile de implementare a măsurilor de minimalizare a impactelor și de atingere a scopurilor stabilite în prezentul Raport privind Evaluarea Impactelor asupra Mediului Înconjurător și Social și Planurile PMMS pentru respectivele Loturi. În Planul PMMS al Antreprenorului vor fi redate pe scurt politicile de mediu ale Antreprenorului și structura de administrare, va fi descris modul de abordare a managementului de mediu pe întreaga perioadă de construcție și vor fi clar definite rolurile și responsabilitățile de raportare despre aspectele de mediu la faza de construcție. Ca parte din pregătirea Planului PMMS al Antreprenorului, va fi *evaluarea riscurilor de afectare a mediului* și divizarea măsurilor de control pentru a elimina și/sau minimaliza impactele identificate. Revizuirea Planului PMMS al Antreprenorului se va face la anumite intervale stabilite sau, după necesitatea actualizării informației, după caz.

În sensul Planului PMMS al Antreprenorului, zona de lucru este definită ca zonă, unde sunt necesare lucrări temporare sau permanente de lucru, pentru facilitarea lucrărilor de construcție pe drumul auto. Zona de lucru, deci, cuprinde orice zone din afara șantierului, necesare pentru acces, depozitare, extracția materialelor sau alte activități temporare ale Antreprenorului.

La evaluarea riscurilor vor fi abordate aspectele legate de potențialul impact creat în timpul lucrărilor temporare de construcție (ex. riscul zgomotului în timpul construcției/prafului/poluării) și de orice impacte permanente, asupra cărora au influență metodele de construcție propuse. În acest document vor fi abordate aspectele de mediu specifice pentru șantier și detaliile strategice despre controlul asigurat al acestora pe tot parcursul Proiectului. În prezentul Plan PMMS din Anexa 1 este prezentată o Listă a aspectelor de management a lucrărilor de construcție și a aspectelor pur-specifice pentru șantier.

Managerul responsabil de Mediu al Antreprenorului va fi recrutat în echipa acestuia pe un salariu deplin. El va fi responsabil de coordonarea și conducerea tuturor activităților de protecție a mediului la faza construcției. Managerul responsabil de Mediu al Antreprenorului va avea, în special, următoarele obligațiuni:

- Elaborarea Planului PMMS al Antreprenorului, revizuirea lui permanentă și actualizarea;
- Instruirea și pregătirea personalului, inclusiv a sub-antreprenorilor și vizitatorilor în ce privește mediul;
- Stabilirea legăturilor cu funcționarii autorităților locale, regionale și alte autorități de reglementare;
- Raportarea la timp despre orice incidente, conform specificațiilor Beneficiarului;
- Pregătirea, după necesitate, a Planurilor PMMS specifice pentru șantier și indicațiile metodologice de executare a lucrărilor de construcție, instrucțiunile la locul de muncă și alte proceduri speciale;
- Proiectarea detaliilor din programul de monitorizare a mediului și soluționarea lor, inclusiv zgomotul, vibrațiile și praful, și revizuirea rapoartelor de rutină;
- Revizuirea și îmbunătățirea, înainte de a începe lucrările, a indicațiilor metodologice referitor la aspectele de mediu;
- Identificarea cerințelor de competență în domeniul mediului pentru întreg personalul din cadrul Proiectului și asigurarea instruirii personalului din componența echipei pentru Proiect, în ce privește mediul;
- Monitorizarea performanței activităților de construcție, pentru a fi siguri de eficacitatea cuvenită a măsurilor de control identificate și asigurarea conformității cu Planul PMMS aprobat al Antreprenorului;
- Monitorizarea programului de executare a lucrărilor de protecție a mediului și pregătirea, în caz necesar, a rapoartelor despre statul lucrărilor;
- Reacționarea în caz de incidente și interacțiunea reciprocă cu părțile interesate sau afectate;
- Acționarea în calitate de persoană de contact principală între autoritățile de reglementare și membrii proiectului pe probleme de mediu;
- Oferirea recomandărilor și stabilirea legăturilor cu brigăzile de construcție, pentru o sigură identificare a riscurilor legate de mediu și stabilirea și abordarea modului de control stabilit în indicațiile metodologice;
- Acordarea asistenței la pregătirea și realizarea instructajului referitor la mediu pentru personalul de pe șantier și sub-antreprenori;
- Exercițarea auditului de mediu al subantreprenorilor și furnizorilor;
- Asigurarea implementării cerințelor de mediu pentru Proiect de către toți subantreprenorii, astfel încât aceste cerințe să fie repartizate în mod ierarhic între toți membrii personalului implicat în proiect;

Pentru acordarea suportului Managerului de Mediu și pentru exercitarea de către el a obligațiilor sale conform contractului, Antreprenorul poate decide desemnarea încă a unei persoane în calitate de Reprezentant responsabil de Mediu pe șantier și un Maistru. Reprezentantul responsabil de mediu pe șantier va raporta față de Managerul de Mediu al Antreprenorului și va fi direct implicat în conducerea și coordonarea activităților de protecție a mediului pe șantier. Maistrul va raporta despre activitățile de protecție a mediului față de Reprezentantul responsabil de Mediu pe șantier.

Planul PMMS al Antreprenorului va fi revizuit de către specialistul de mediu al ASD și Inginerul-supervizor și va fi necesară obținerea pentru acest Plan a avizului din partea ASD/Inginerului-supervizor, înainte de începerea lucrărilor. Datorită Planul PMMS al Antreprenorului cu avizul în regulă, va fi mai ușor de executat monitorizarea mediului, deoarece se va face referință la niște principii de abordare coordonate și convenite, care vor fi aplicate pentru aprecierea activităților (operațiilor) Antreprenorului și performanței cu privire la mediu.

De regulă, toate măsurile propuse din Planul PMMS al Antreprenorului vor reprezenta 'cele mai bune practici', acestea fiind în conformitate cu legislația în vigoare. Minimum vor fi abordate următoarele aspecte legate de lucrările pregătitoare și cele de construcție:

Stabilirea Terenului/Stabilirea și Gestionarea Taberei de trai (dacă e cazul): Pregătirea terenului, decaparea stratului vegetal și depozitarea temporară; înlăturarea vegetației; *Planul de amplasare* a taberei de lucru a Antreprenorului (dacă e cazul), cu detalii despre măsurile propuse pentru soluționarea impactelor negative ca rezultat al instalării acestei tabere. Descrierea și planul zonelor de deservire tehnică a echipamentului și facilităților de păstrare a lubrifianților și carburanților, inclusiv și distanța până la cea mai apropiată sursă de apă / curs de apă. Descrierea deplină a *lucrărilor de construcție/perturbărilor pe imprimeuri*: seria de lucrări /activități pregătitoare și de construcție; descrierea terenurilor deranjate din cauza lucrărilor (de construcție); descrierea destinației terenurilor date /terenurilor direct adiacente; planul șantierului cu toate hotarele de extindere a zonei de desfășurare a lucrărilor de construcție propuse, incluzând și o hartă cu toate aceste hotare împreună cu imprimeul clar marcat al perturbărilor peste o fotografie aeriană curentă. Informația despre amplasamentul unor cursuri de apă de importanță sau a vegetației din preajmă, care trebuie protejată, sau amplasamentul unor deznisipatoare propuse pentru sedimente și pământul erodat; Mecanismul operativ de administrare (ex. alimentarea cu energie electrică; soluționarea întrebării cu deșeurile solide și lichide; apele uzate; materialele nocive; securitatea anti-incendiară; etc.; măsurile de salvagardare a comunităților din apropiere); demobilizarea de pe șantier și din tabăra de trai.

Gestionarea deșeurilor și Apelor Uzate: Toate deșeurile materialelor de construcție, așa cum este asfaltul, butoaiile, lemnul de construcție, nisipul și prundișul de râu, saci de ciment, la fel și apele uzate din tabăra de trai, oficii, cantine (dacă e cazul), etc., vor fi colectate, păstrate și lichidate conform legislației în vigoare. Veceurile mobile pe șantier vor fi deservite de un antreprenor licențiat. Materialele, care nu pot fi reciclate, vor trebui să fie lichidate în mod nepericulos, fiind evacuate în careva cavaliere aprobate. Deșeurile nocive vor trebui să fie depozitate și evacuate de pe șantier după demobilizare în conformitate cu legislația în vigoare. În Planul PMMS al Antreprenorului vor trebui să fie abordate toate aspectele legate de gestionarea deșeurilor și apelor uzate, fiind indicate și măsurile finale de evacuare în conformitate cu legislația națională și cele mai bune proceduri din practica gestionării.

Pentru reciclarea sau evacuarea deșeurilor solide sau lichide conform cerințelor legii trebuie să fie folosite facilități licențiate / aprobate, fiind manifestată o atitudine grijulie și respectată ordinea de păstrare a tuturor deșeurilor, ce vor fi evacuate de pe șantier. Ca parte a Planului, de la Antreprenor (nori) e de așteptat să pregătească formulare pentru operațiile de lucru cu deșeurile cu respectarea ordinii de păstrare, care vor fi folosite pentru controlul deșeurilor evacuate de pe șantier. În așa mod, controlorul responsabil de deșeuri va păstra o copie a formularelor, șoferul având întotdeauna cu el o copie însoțitoare, fiind sigur de semnarea acestui formular la locul final de descărcare. Toate înregistrările vor trebui să fie păstrate de către Antreprenor pentru audit, aceasta demonstrând, că Proiectul este realizat conform celor mai bune practici și conform legislației.

Gestionarea uleiurilor și carburanților, chimicalelor: pe șantier vor trebui să fie introduse registre cu evidența materialelor respective, vor trebui să fie aplicate toate procedurile necesare de depozitare, transportare și utilizare a uleiurilor și carburanților, substanțelor chimice, de realimentare a uzinei și tehnicii și procedurile de reducere la minimum a riscului de contaminare a apelor freatică și solului. Pentru păstrarea tuturor uleiurilor și carburanților după folosire, vor fi folosite cisterne secundare cu capacitatea de 110%, fiind imediat înlăturate orice deversări, pe cât de curând posibil. Toate cazurile de deversări vor fi, conform Planului, menționate în raport. În continuare, după instruire, vor fi organizate discuții permanente în formă de instructaj la locul de muncă, care se vor repeta de fiecare dată când vor avea loc careva incidente grave.

Prevenirea scurgerilor și reacționarea în caz de scurgeri: identificarea lucrărilor cu folosirea substanțelor periculoase; inventarierea substanțelor folosite; Aspectele abordate, de obicei, în așa plan, cuprind, fără a se limita numai la acestea, măsuri de prevenție a scurgerilor și măsuri în caz de contaminări din cauza scurgerilor; procedurile în caz de urgență; managementul conform unui plan, instruirea; trasabilitatea scurgerilor și facilitățile de scurgere sau inspectările pe șantier.

Gestionarea solului: va cuprinde o descriere a măsurilor propuse de păstrare a stratului vegetal; de reducere la minimum a efectelor de erodare a stocurilor de materiale din cauza vântului și apei, pentru reducerea la minimum a pierderii fertilității stratului vegetal; va include graficul de executare; traseele de transportare și locurile de evacuare (cavalierele);

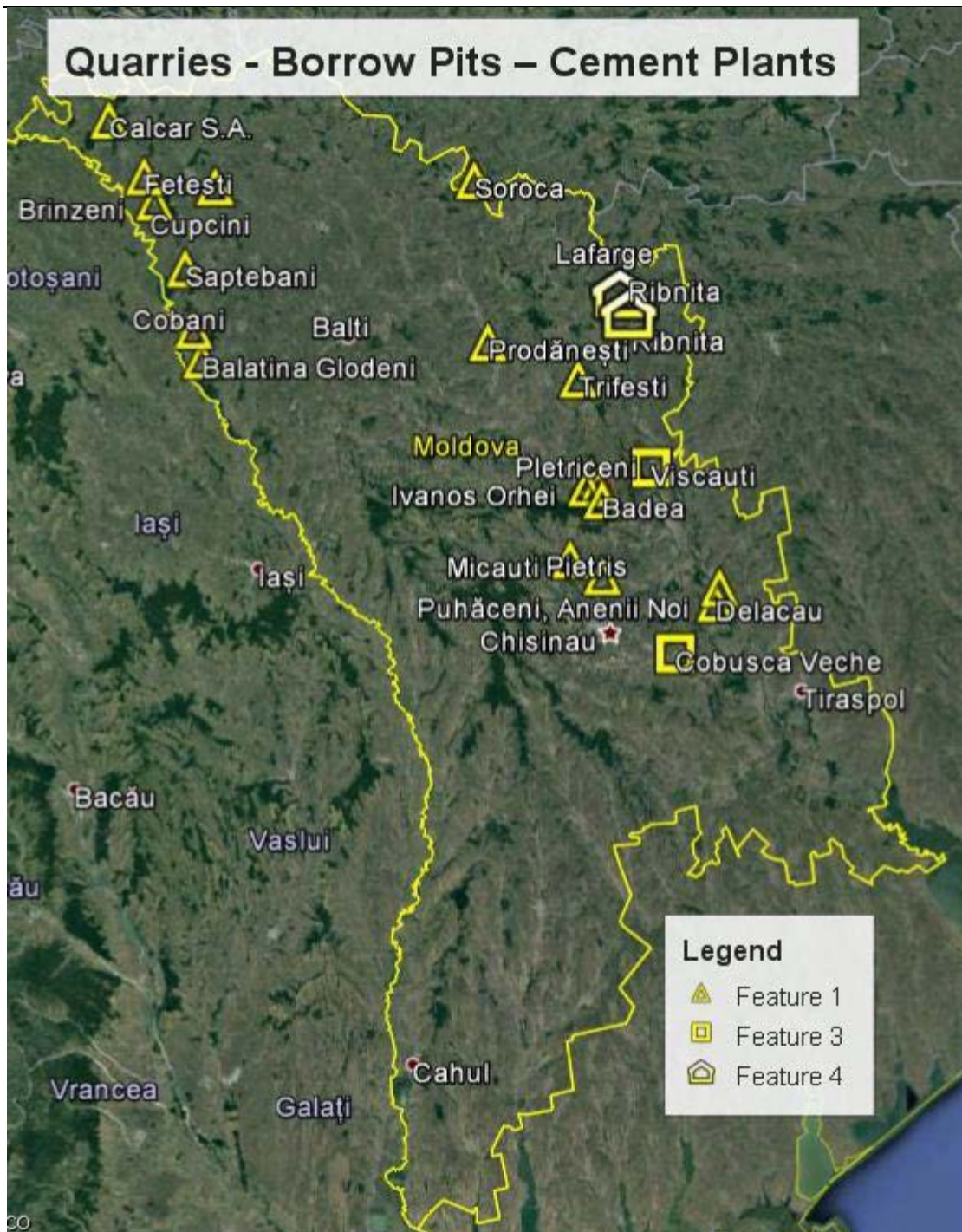
Gestionarea prafului: va include principiul de abordare propus pentru soluționarea eficientă a problemelor din cauza prafului de-a lungul drumului din cadrul proiectului și a tuturor drumurilor de acces din vecinătatea așezărilor omenești amplasate de-a lungul drumului și șantierelor de construcție; o descriere a echipamentului folosit și indicarea sursei de apă pentru implementarea Planului;

Gestionarea Zgomotului: Posibilele efecte de poluare a aerului din cauza zgomotului pot fi cel mai bine înlăturate, găsind sursa de poluare. Reieșind din întreg inventarul echipamentului de construcție al Antreprenorului, vor fi descrise strategiile și măsurile practice, planificate în timpul construcției, pentru a evita sau cel puțin reduce la minimum poluarea aerului din cauza zgomotului și a emisiilor, în general, generate de tehnica de construcție sau mijloacele de transport a materialelor de construcție.

Uzina mobilă de asfalt: cadrul legal/standardele în vigoare; aspecte pur specifice pentru șantier; locurile receptive și sensibile în vecinătatea teritoriului propus; pregătirea teritoriului, inclusiv drenajul; aspecte operative (gestionarea și controlul deșeurilor, atât solide, cât și lichide, ex. în

urma folosirii bitumului, carburanților, uleiurilor și motorinei); soluționarea problemei zgomotului; soluționarea problemei calității aerului – inclusiv problema prafului pe șantier; soluționarea problemei cu apa; soluționarea întrebărilor de urgență în cazuri excepționale și procedurile de raportare; aspectele sociale – securitatea publicului; stocurile de materiale; restabilirea terenului la starea inițială după încheierea lucrărilor (curățirea locurilor poluate și înlăturarea molozului; replantarea). Programul propus de monitorizare a mediului și exercitarea auditului;

Materialele de construcție: Conform celor prevăzute în Cadrul Legal pentru Managementul de Mediu, pentru implementarea Proiectului vor fi folosite doar gropi de împrumut și cariere licențiate. În acest context, Planul PMMS al Antreprenorului va conține informația despre operatorii de pe șantier; detalii despre licențe/autorizații; Indicarea traseelor propuse de transport, însoțite de un plan, cu indicarea zonelor receptive sensibile, așa cum zonele rezidențiale sau școlile;

The only granite quarry in the Republic of Moldova is located at the northern border near the township of Soroca. The location is shown on the attached material sources location map. The quarry produces various fractions of crushed material including sand and fines which can be used as filler for asphalt. A list with the actual type of materials produced according to Russian specification including actual prices is attached. Available test results of material samples from the quarry assumed to be representative for the quarry material show the following main material characteristics:

Crushing resistance 8.5 to 12.9% (similar ACV)

Abrasion resistance 15.2 to 16.9% (Similar LAA)

Elongation/Flakiness 11 to 18% (Testing according to Russian Standard and Specification)

The test results show that the material is in general suitable for the production of asphalt and cement concrete. However, comprehensive testing has to be done to show compliance with the

project specifications and requirements prior to use in the permanent works. The total usable material deposit is estimated at more than 4.0Mill. m³

Acquisition of material from the Soroca quarry for the use in the project has to be negotiated and agreed with the operating enterprise and/or relevant authorities.

Limestone quarry Micauti

The limestone quarry Micauti is located near the village of Gornoe about 20km north of Chisinau.

Crushed limestone is widely used for road construction purposes with the addition of cement to increase the strength. The total usable material deposit is estimated at more than 2.0Mill. m³

Acquisition of material from the Soroca quarry for the use in the project has to be negotiated and agreed with the operating enterprise and/or relevant authorities.

Limestone quarry Pietris

This existing Limestone quarry is located north-west of Chisinau. The location is shown on the attached material sources location map.

The material, a limestone, is in general relatively soft and might only be suitable for incorporation in a road base or subbase course but not for production of asphalt and cement concrete. However comprehensive testing has to be done to show compliance with the project specifications and requirements prior to use in the permanent works. Crushed limestone is widely used for road construction purposes with the addition of cement to increase the strength.

Permission and licences for the use of the borrow area and exploitation of material have to be obtained from the relevant authorities in agreement with the landowner.

Gravel and sand borrow area Viscauti

This existing borrow area is located about 60km north of Chisinau. Considering the great distance to the project area only high quality material for asphalt or cement concrete will be used due to the hauling distance and costs. The location is shown on the attached material sources location map.

Information about quantity of remaining usable material as well as material test results will be provided within the next phase of the project. Comprehensive testing of the borrow material has to be done to show compliance with the project specifications and requirements prior to use in the permanent works

Permission and licences for the use of the borrow area and exploitation of material have to be obtained from the relevant authorities in agreement with the landowner.

Sand borrow pit Cobusca Veche

This borrow area is located about 30km east of Chisinau and is therefore the nearest borrow area to the project road containing granular material. The location is shown on the attached material sources location map.

Information about quantity of remaining usable material as well as material test results will be provided within the next phase of the project. Comprehensive testing of the borrow material has to be done to show compliance with the project specifications and requirements prior to use in the permanent works.

Permission and licences for the use of the borrow area and exploitation of material have to be obtained from the relevant authorities in agreement with the landowner.

For future if Moldavian legislation will permit we propose another available land for Borrow Pit as an option near village Pripiceni-Curchi.

Existing ground

Întreținerea mijloacelor de transport și a echipamentului: Principiul de abordare propus pentru spălarea camioanelor de transportare a materialelor de construcție; gestionarea apelor uzate și funcționarea canalizației; realimentarea; păstrarea carburanților și lubrifianților.

Restabilirea terenului la starea inițială: Curățirea și restabilirea șantierului de construcție și lichidarea facilităților create de Antreprenor este responsabilitatea Antreprenorului. Aici trebuie să fie prevăzută lichidarea tuturor deșeurilor de materiale, evacuarea tehnicii și a solului contaminat. Planul PMMS al Antreprenorului va mai conține și informația despre predarea, vânzarea sau evacuarea tuturor vehiculelor și tehnicii de la uzină, pentru a fi sigur, că pe șantierul de construcție nu a mai rămas ceva inutilizabil. Toate șantierele de construcție și sectoarele de lucru vor fi astfel restabilite, încât să fie readuse cât mai posibil la starea lor inițială. Aici vor fi prevăzute măsuri de stabilizare și amenajare a spațiilor verzi pe toate șantierele de construcție. După finalizarea lucrărilor, pe șantier nu va rămâne nici un fel de deșeurii. În cazul neeliminării de către Antreprenor a deșeurilor, ASD va fi în drept să rețină achitarea sumelor de bani și să dea dispoziții de curățare a șantierului, scăzând din suma finală de plată spre achitare costul acestor lucrări, plus costurile administrative.

8.5. Gestionarea chestiunilor legate de Igiena și Securitatea Muncii

Minimumul de cerințe legale pentru igiena și securitatea muncii pe șantierele temporare și mobile este stabilit în HG nr. 80 din 09.02.2012. Acest act legislativ este o transcriere a Directivei UE 92/57/CEE din 24.06. 1992 și Directivei UE 89/391/CEE și prevede un set întreg de cerințe și măsuri complexe, pe care Antreprenorul trebuie să le respecte întocmai. Aici este prevăzută cerința de pregătire a unui *Plan de Igienă și Securitate a Muncii*. Acest plan trebuie să fie întocmit la etapa pregătitoare a proiectului de către 'coordonatorul responsabil de igiena și securitatea muncii' și trebuie să fie prevăzute toate măsurile de prevenire a riscului unor accidente la locul de muncă, care ar putea să se întâmple în timpul activităților pe șantier.

Planul Antreprenorului privind Igiena și Securitatea Muncii va fi o parte integrală din Planul PMMS al Antreprenorului, care va fi prezentat în adresa ASD și Inginerului-supraveghetor pentru revizuire și aprobare, înainte de a începe careva activități pe șantier.

Antreprenorul va trebui să fie sigur, că toți muncitorii sunt la curent cu conținutul acestui plan. În dependență de durata lucrărilor de construcție, ar putea să fie necesară re-evaluarea regulată a planului, pentru a fi siguri că corespunde cu activitățile și condițiile actuale. Pentru o sigură eficacitate a unui așa plan, esențială este cunoașterea de către întreg personalul a responsabilităților sale. În plan trebuie să fie abordate următoarele aspecte:

- Identificarea / aprecierea pericolelor riscante;
- Resursele de urgență;
- Sistemul de comunicare;
- Administrarea planului; procedura de reacționare în cazuri de urgență;
- Comunicarea procedurii.

8.6. Planul de organizare a circulației rutiere și Siguranța Rutieră

Pentru a reduce la minimum riscurile potențiale pentru sănătatea și securitatea publică în timpul lucrărilor de construcție, de către Antreprenor va fi elaborat un *Plan de Organizare a Circulației Rutiere și de Siguranță Rutieră*. În acest plan vor fi identificate riscurile relevante și va fi descris mecanismul prevăzut pentru minimalizarea efectivă a riscurilor unor accidente legate de transportul de construcție, de construcția structurilor, etc. Aceste aspecte sunt, de regulă, legate de circulația mijloacelor de transport și a tehnicii de construcție; drumurile de acces, respectarea principiilor de siguranță rutieră; semnalizare; securizarea unor șantiere concrete; măsurile organizatorice pe șantierul de construcție pe timp de noapte; vizibilitatea și soluționarea problemei de suprimare a prafului, etc. E clar, că măsurile organizatorice și dispozițiile vor fi în dependență de locul de amplasare și activitățile respective, ex. lucrările de construcție în localități și în afara localităților.

8.7. Soluționarea plângerilor

Activitățile de construcție vor atrage după sine, în mod inevitabil, o varietate de activități cu posibilitatea de apariție în rezultatul lor a petițiilor și plângerilor. De regulă, acestea pot fi probleme obișnuite, care ar putea afecta comunitățile locale, persoanele fizice sau chiar însăși muncitorii, acestea fiind legate de siguranță, crearea în general a deranjului din cauza zgomotului sau prafului, disconfortului din cauza mijloacelor de transport a materialelor, disconfortului din cauza blocării accesului spre gospodării sau terenurilor sau chiar din cauza distrugerilor unor bunuri imobile, etc.

Pentru a face față unor astfel de probleme și pentru a asigura deplina conformitate cu cerințele relevante ale BM și standardelor internaționale, ASD a stabilit un Mecanism de Soluționare a Plângerilor⁶, ca parte din Planul de Antrenare a Părților Interesate în Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale. Acest Mecanism de Soluționare a Plângerilor va fi pe deplin aplicabil pentru toate sub-proiectele din cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale. (vezi ANEXA 6: MECANISMUL DE SOLUȚIONARE A RECLAMAȚIILOR (MSR))

Informația despre aspectele practice relevante la Mecanismul de Soluționare a Plângerilor va fi comunicată din timp tuturor membrilor din echipa Antreprenorului, înainte de a începe lucrările de construcție, la fel fiind adusă și la cunoștința reprezentanților comunităților locale.

⁶ Administrația de Stat a Drumurilor (2016): Programul de Îmbunătățirea Drumurilor Locale-Planul de Antrenare a Părților Interesate

9. PLANUL DE MONITORIZARE A MEDIULUI

Ca suport pentru implementarea Planului PMMS (Anexa 2), a fost elaborat un Plan de Monitorizare.

Monitorizarea va fi, în principiu, o responsabilitate a Antreprenorului și echipei ASD de supraveghere tehnică a șantierului (Inginerul). Dar, în acest proces de monitorizare pot fi implicate și unele agenții guvernamentale regionale, așa cum sunt Inspectoratele Ecologice Raionale, Inspectoratele Sănătății Publice sau alte instituții publice, de competența cărora țin aspectele monitorizate

Periodicitatea monitorizării variază în dependență de aspectele respective (vezi Anexa 2). Raportarea rezultatelor de monitorizare se va face, în mod organizat, conform celor descrise în compartimentul 8.3 din acest raport. Pe lângă documentarea rezultatelor actuale ale monitorizării va mai fi identificată și necesitatea unor măsuri de remediere, așa cum sunt măsurile complexe necesare conform legislației Republicii Moldova cu privire la mediu, conform principiilor călăuzitoare ale BM privind Igiena și Securitatea Muncii și/ori măsurile de minimalizare a impactelor impuse prin avizele și autorizațiile obținute, eliberate de părțile interesate.

Pentru a ridica la maximum eficiența măsurilor pe șantier, este propusă pe larg următoarea concepție de abordare:

- Identificarea celor mai apropiate/celor mai afectate zone sensibile (ex. zona unor clădiri locative; școli) din zona șantierelor de lucru, cu referință la poluarea aerului și zgomot;
- Lista regulamentelor din Moldova și standardele BM (dacă e cazul), care determină valorile-limită pentru poluanții menționați, mediul înconjurător și zonele rezidențiale;
- Măsurile întreprinse (concentrațiile poluanților din atmosferă, nivelul zgomotului) în vecinătatea șantierelor de lucru;
- Compararea rezultatelor de măsurare cu limitele reglementate, cum sunt:
 - Valorile-limită
 - Pragurile de alertă pentru rețelele sensibile (zonele rezidențiale)
 - Pragurile de intervenție pentru rețelele sensibile (zonele rezidențiale).
- Propunerea acțiunilor de remediere pentru a reduce la minimum problemele de mediu identificate pe șantierele de lucru.
- Emiterea unui raport.

10. CONSULTARI PUBLICE SI AFISAREA INFORMATIEI

Procedurile de comunicare, așa cum sunt mecanismele de soluționare a plângerilor, identificarea părților interesate și afișarea informației, sunt stabilite în Planul ASD de Antrenare a Părților Interesate (2016), care a fost special pregătit pentru Programul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale. Acest Plan a fost oficial aprobat și, deci, este un îndrumar călăuzitor pentru consultările publice cu afișarea informației în timpul pregătirii și implementării Proiectului.

Pentru implementarea cu succes a Proiectului și soluționarea eficientă a problemelor de mediu, au fost organizate și planificate consultări publice anterioare, cu afișarea informației, conform Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale, acestea fiind:

10.1. Perioada pregătitoare a Proiectului 2014 - 2015

La etapa pregătitoare a Proiectului, ASD a repartizat Ministerului MTID, Ministerului Mediului, Ministerului Sănătății și altor agenții relevante, pentru examinare și comentarii, varianta preliminară a Cadrului Legal pentru Managementul de Mediu și Social (ESMF) în formă de sumar. Documentul în întregime în limba engleză și Sumarul Executiv cu toate tabelele însoțitoare în limba română au fost postate pe pagina web a ASD pe data de 1 și 8 decembrie 2014, pentru a fi accesate pe larg în mod public.

Pe data de 18 decembrie 2014, de către ASD a fost organizată o consultare pe marginea variantei preliminare a acestui Cadru Legal ESMF, iar apoi acesta a fost revizuit în baza comentariilor parvenite. Varianta finală a Cadrului Legal ESMF a fost postată pe pagina web a ASD, informația fiind afișată pe pagina informativă Infoshop a Băncii Mondiale.

La nivelul sub-proiectelor actuale, prima rundă a consultărilor publice a fost organizată pe marginea activităților planificate și măsurilor propuse de management de mediu în an. 2015. Datele despre ședințe și lista celor prezenți la ședințe sunt prezentate în Anexa 5 la acest Raport.

10.2. Perioada proiectării 2016 - 2018

După revizuirea internă a Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale în 2016, s-au făcut de către ASD ajustări la sub-proiectele pentru implementare și a fost semnat contract pentru proiectarea detaliată, inclusiv și pentru Planurile PMMS. Ca parte a procesului actual de proiectare detaliată și conform cerințelor formale, va mai fi organizată încă o consultare publică, pentru a prezenta informația despre Proiect, mecanismul și măsurile propuse de management de mediu.

Informația despre acest Plan PMMS (versiunea preliminară) va fi afișată, în mod public, pe pagina web a ASD (www.asd.md) pentru comentarii și sugestii. Aici, Planul PMMS va fi disponibil pentru comentarii timp de 30 zile, conform legislației din Moldova, după publicare. Comentariile parvenite în timpul noilor ședințe de consultare publică vor fi revizuite de specialiștii ASD și BM. Datele înregistrate despre consultările publice, inclusiv anunțurile în ziare, lista participanților prezenți vor fi apoi anexate la acest Plan PMMS, ca apoi acesta să fie din nou afișat în variantă finală pe pagina web a ASD și pagina informativă Info-shop a Băncii Mondiale.

ANEXA 1: PLANUL DE MANAGEMENT DE MEDIU

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
				Lucrările de reabilitare a drumurilor vor presupune diverse activități ale Antreprenorului – imposibil de a fi încă specificate – pentru care va fi necesară soluționarea întrebărilor legate de mediu, igiena și securitatea muncii	Pregătirea de către Antreprenor al Planului său PMMS și obținerea avizului din partea ASD/Inginerul ui-supraveghetor pentru ele, înainte de a începe lucrările. Vor trebui să fie incluse următoarele aspecte: 1. Sistemul de Management de Mediu al Antreprenorului; 2. Planificare a lucrărilor			Planul PMMS al Antreprenorului este gata întocmit și aprobat	În timpul pregătirii de realizare a proiectului/ mobilizării	15 000	n.a.	SRA	n.a.

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					pregătitoare (decapare a stratului vegetal și depozitare a lui temporară; protecția copacilor de la marginea drumului); 3. Planul de soluționare a problemelo r legate de Igiena și Securitate a Muncii (inclusiv soluționare a incidentelo r, instruirea, raportarea despre executare, tratamentu								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					I medical, operații periculoase, cazuri de urgență etc.); 4. Stabilirea terenului și taberei de trai - dacă e cazul – și operațiile legate de acestea (selectarea terenului, pregătirea terenului; stabilirea taberei, canalizație, gestionare a, arderea deșeurilor; demobilizarea); 5. Gestionare a deșeurilor / deșeurilor nocive								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					(generarea deșeurilor obișnuite; Separarea și transportar ea deșeurilor; depozitare a deșeurilor, păstrarea și evacuarea deșeurilor (incl. deșeurile nocive; evacuarea; etc.) 6. Securitate a anti- incendiară; 7. Gestionare a uleiurilor și carburanților or, chimicalelo r; 8. Prevenirea								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					scurgerilor și reacționare a în caz de scurgeri; 9. Gestionare a solului; 10. Gestio narea problemelo r legate de poluarea aerului din cauza zgomotului și emisiilor 11. Uzina mobilă de asfalt (pregătirea terenului; gestionare a problemelo r în teren, funcționare a, demobiliza rea); 12. Gestio narea								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					resurselor (incl. energia, apa, agregate, resursele de trai); 13. Locurile propuse pentru dobândirea materialelor; 14. Materialele (încărcare a- descărcare a, transportarea; gestionarea problemelor legate de scurgeri, revărsări; depozitarea; accidentele rutiere								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					din cauza tehnicii și echipamentului de lucru); 15. Gestionarea problemelor legate de logistică (circulația camioanelor și tehnicii de lucru; drumuri de acces; viteza de deplasare; respectarea principiilor de siguranță rutieră); 16. Întreținerea și deservirea tehnicii și echipamentului								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S P	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
					(spălarea camioanel or, drenarea apelor uzate; realimentar ea; păstrarea carburanțil or și lubrifianțilo r); 17. Protecț ia copacilor de la marginea drumului / plantațiilor de copaci; 18. Restab ilirea terenurilor La elaborarea Planului PMMS al Antreprenorul ui, Antreprenorul								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					va fi responsabil de conformitatea concepțiilor de abordare propuse cu legislația și cu cea mai bună practică. Planul va fi periodic actualizat, după caz								
				<i>Siguranța rutieră în timpul construcției</i> Antreprenorul, în timpul construcției, va fi responsabil de organizarea circulației rutiere și securitatea spațiului public în localitățile	Întocmirea unui <i>Plan de Organizare a Circulației Rutiere și a Siguranței Rutiere</i> , • Identificarea diverselor riscuri pentru participanții la circulația rutieră/beneficiarii spațiului	Controlul în teren	Pe tot șantierul	Planul de Organizare a Circulației Rutiere și Siguranței Rutiere gata întocmit și aprobat de Poliția Rutieră Raională (<i>Politia de Patrulare</i>)		Specificarea lucrărilor	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
				afectate de construcție – în timpul orelor de muncă și în afara orelor de muncă	public în sate, care ar putea să apară la diferite etape de construcție a drumurilor. În plan vor fi specificate măsurile temporare în cazul unor astfel de riscuri la diferite etape de reabilitare a drumurilor, după caz; • Includerea în Plan a măsurilor în localități și în afara localităților; a măsurilor de securizare a șantierelor de			Muncitorii sunt informați și instruiți despre prevederile Planului de Organizare a Circulației Rutiere și Siguranței rutiere					

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					construcție în timpul orelor de muncă și în afara orelor de muncă; măsurilor specifice pe timp de iarnă, după caz; • Obținerea avizului pentru Plan din partea Poliției Rutiere Raionale (<i>Politia de Patrulare</i>), înainte de a începe lucrările de construcție; • Informarea din timp a publicului despre programul lucrărilor de construcție								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
					și comunicare a activă cu autoritățile locale • Informarea tuturor lucrătorilor despre prevederile stipulate în Plan; • Instructajul la locul de munca cu discuții permanente cu lucrătorii ca 'prelungire a instruirii' sau după un incident grav; asigurarea punerii în aplicare strictă a acestor prevederi;								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
				<i>Activitățile temporare de construcție și transportare a materialelor pot fi cauza creării dizordinelor și apariției plângerilor</i>	- Informarea din timp și pe larg a părților interesate despre aspectele practice relevante la Mecanismul de Soluționare Plângerilor, coordonat cu ASD a) a părților interesate b) a tuturor membrilor echipei	Consultare a părților interesate	Pe tot șantierul	Toate părțile interesate sunt la curent cu Mecanismul de Soluționare Plângerilor și aceste prevederi	Înainte de a începe lucrările de construcție	Specificația lucrărilor	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul
				<i>Amplasarea, construcția și funcționarea uzinei / taberei</i>	În Planul PMMS al Antreprenorului PMMS vor fi abordate	Verificarea existenței avizelor oficiale și autorizațiilor;	Uzina Antreprenorului	Toate avizele / și autorizațiile obținute legal sunt în regulă și	Înainte de a începe construcția	Specificația lucrărilor	n.a.	Antreprenorul / Inginerul-supervizor	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
				<i>Antreprenorului (ex. cu oficiile; atelierele; zonele de depozitare a materialelor și facilitățile de cazare a personalului - dacă e cazul ⁷)</i> Crearea riscurilor de poluare și afectare a sănătății și securității din cauza păstrării și operațiilor de lucru incorecte în cazul materialelor și deșeurilor nocive;	aspectele legate de mediu pur-specifice pentru șantier, cum este selectarea terenului, pregătirea terenului, proiectarea, funcționarea temporară și restabilirea terenului după finalizarea lucrărilor de construcție; • Consultarea cu funcționarii locali înainte de selectarea teritoriului;			valabile, la fel și coordonările					

⁸ De menționat că ASD în mod explicit încurajează Antreprenorii să se acomodeze în satele locale și la posibilitate să utilizeze facilitățile industriale existente din regiune

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S P	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
				Riscul disconfortului i temporar sau impactul asupra sănătății publice și stării normale Impactul asupra terenului (distrugerea vegetației, eroziunea, contaminare a solului, poluarea apei, etc.)	Selectarea teritoriului, respectând, în general, criteriul relevant de ocrotire în primul rând a publicului și a locurilor receptive din punct de vedere al mediului. • Obținerea avizului oficial din partea ASD/Inginer ului- supervizor și autorităților locale responsabil e.								
					Principiile călăuzitoare, la general, pentru selectarea	Inspectare	-,-	Autorizația / avizul valabile sunt disponibile înainte de a	Înainte de a începe lucrările de	Specifica ția lucrărilor	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					/organizarea teritoriului pot include, dar fără a se limita numai la acestea: - Asigurarea unei distanțe normale până la cea mai apropiată zonă rezidențială pentru a reduce la minimum intervențiile asupra mediului și bunăstării comunităților locale (ex. zgomot, praf, vibrații, etc.); - Luarea în calcul a direcției	a în teren		începe operațiile de lucru	construcție				

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S P	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
					predominant e a vântului pentru a reduce la minimum riscul creării disconfortul ui pentru comunități; • Limitarea dimensiunilo r până la un minimum absolut pentru a reduce la minimum necesitatea de curățire a teritoriului, lichidând vegetația; • Asigurarea unui drenaj corespunzăt or; • Drenajul pentru suprafețele asfaltate, incl. zonele								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					de parcare a vehiculelor, ateliere și zone de stocare a carburanților , petrolului, trebuie să fie asigurat printr-un separator al uleiurilor de apă; • Zonele de stocare a carburanților , petrolului nu trebuie să se afle în raza de 20m de la cursurile de apă; • Facilitățile Antreprenorului trebuie să fie împrejmuite cu un gard din considerent								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					e de pază și securitate.								
					Conformitat ea deplină și întocmai cu toate dispozițiile organizatori ce pe șantier, procedurile și activitățile conform prevederilor HG nr. 80 din 09.02.2012.								
					Restabilirea și curățirea terenului după finalizarea lucrărilor de construcție, în conformitate cu prevederile Planului PMMS al	Monitorizar ea implement ării	Uzina Antreprenoru lui	Teritoriul este curățat conform Planului PMMS al Antreprenoru lui, care fusesse aprobat	Finalizar ea lucrărilor de construcț ie	Specifica ția lucrărilor	n.a.	Antreprenor ul	Antreprenor ul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					Antreprenor ului, care a fost aprobat								
				<i>Sănătatea și securitatea muncitorilor Crearea unui risc pentru personal din cauza materialelor nocive</i>	Instruirea cuvinită a personalului , care vine în contact cu substanțele potențial nocive pe șantier, ca acesta să fie conștient de riscurile legate de activitatea sa și să cunoască cum să se protejeze de fapt singuri	Inspectare a în teren; interviuri	Uzina Antreprenoru lui/ șantierul de construcție	Tot personalul, care operează cu materialele periculoase (nocive) a fost instruit despre potențialele riscuri	Pe toată perioada de construcție	Specifica ția lucrărilor	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul
				Riscuri generale legate de igiena și securitatea muncii pe șantierul de	Dotarea tuturor muncitorilor cu echipament ul corespunzător	Monitorizarea conformității	Pe întreg șantierul de construcție	Toți muncitorii poartă permanent echipament individual de protecție	Pe toată perioada de construcție	Specifica ția lucrărilor	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
				construcție	or de protecție individual, conform standardelor / cerințelor legale / celor mai bune practici și conformitate a echipament ului individual de protecție în dependență de riscul la locul de muncă individual (ex. îmbrăcămint e vizibilă în scop de securitate; bocanci; mănuși; căști; antifoane; ochelari			necesar în dependență de riscul la locul de muncă al fiecăruia; Disponibilitat ea pe șantier a unui stoc de echipamente individuale de protecție.	Înainte de a începe construcț ia;				

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					speciali, etc.); • Purtarea permanentă de către muncitori a echipament ului individual de protecție.								
					• Întocmirea unui plan de reacționare în cazuri excepționale de urgență. La întocmirea planului dat, de luat în considerație distanța până la cel mai apropiat spital;	Monitorizar ea conformităț ii	Oficiul Antreprenoru lui	Planul obligatoriu de reacționare în caz de urgență este în regulă ș aprobat, fiind adus la cunoștința personalului responsabil	Înainte de a începe construcț ia;	Specifica ția lucrărilor	n.a.	Antrepreno rul	Antrepreno rul
					• Disponibilita tea în tabără și pe șantierul de construcție	Monitorizar ea conformităț ii	Tabăra de construcție	Echipamentu l de bază de prim ajutor este disponibil la	Pe toată perioada de construcț ie	Specifica ția lucrărilor	n.a.	Antrepreno rul	Antrepreno rul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					a echipament ului de prim ajutor de bază			uzina Antreprenoru lui sau în tabără					
					- Instruirea întregii brigăzi de construcție cu privire la securitatea tehnică de bază, fiind explicate riscurile la locul individual de muncă; - Informarea despre acțiunile de prim ajutor în cazurile de urgență; - Repetarea după caz	Interviuri cu muncitorii	Șantierul de construcție; Teritoriul Antreprenoru lui; uzina mobilă de asfalt	Toți muncitorii sunt la curent cu riscurile legate nemijlocit de locurile de muncă și sunt la curent cu măsurile de prim ajutor	Înainte de a începe construcția și pe toată perioada de construcție	Specificația lucrărilor	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul
					Asigurarea veceurilor mobile în locurile	Inspectare a în teren	Șantierul de construcție	Veceurile mobile sunt disponibile în teren;	Pe toată perioada de construcție	Specificația lucrărilor	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					potrivite dea lungul traseului și deservirea la anumite intervale. Semnarea unui contract de deservire cu un anumit agent;			acordul de deservire din partea unui sub- antreprenor licențiat este în regulă Deservirea se face regulat conform acordului	ie				
					Organizarea unei campanii de sensibilizare despre HIV-SIDA, înainte de începerea lucrărilor, angajarea unui ONG local pentru conștientizarea atât a muncitorilor, cât și a comunităților locale	Monitorizarea implementării		Campanii de sensibilizare au fost organizate înainte de a începe lucrările	Înainte de a începe lucrările de construcție; pot fi repetate în dependență de durata lucrărilor	7000 US\$	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					potențial afectate								
					Implementarea convenită și la timp, în genere, a tuturor dispozițiilor și activităților necesare de organizare, conform tuturor celor stipulate în legislația națională în vigoare (ex. Hotărârea Guvernului nr. 80 din 09 februarie 2012 despre Igiena și Securitatea Muncii)						n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
				<i>Materiale de Construcție</i> Dobândirea materialelor	Materialele de construcție vor fi exclusiv dobândite din cariere și gropi de împrumut, care dețin licențele cuvenite conform legislației în vigoare din Moldova;	Verificarea autorizațiilor / licențelor; monitorizarea conformității	Gropile de împrumut și carierele	Antreprenorul deține toate autorizațiile necesare / licențele	Înainte de a începe construcția / în timpul construcției	Specificația lucrărilor	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supravegh ere	Locul monitori zat	Indicatorii de performan ță	Începâ nd cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instal are	opera re	instalar e	operar e
				Transportarea materialelor de construcție cu camioane grele poate fi o cauză potențială de creare a disconfortului din cauza zgomotului și	Selectarea cu atenție a traseelor de transportare a materialelor de construcție pentru a reduce la minimum disconfortul creat populației băștinașe	Verificarea Indicațiilor Metodologice (Schemei tehnologice) aprobate pentru transportare	Traseele de transportare a materialelor de construcție	La selectarea traseelor pentru transportarea materialelor					

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
				prafului la fel și din cauza creării pericolelor de siguranță rutieră;	din cauza zgomotului și prafului și a siguranței rutiere riscante – în special la deplasarea prin sate	a materialelor , monitorizarea conformității		lor de construcție vor fi evitate zonele sensibile					
				Transportarea materialelor de construcție, așa cum sunt: pământul, bitumul, betonul, dalele de beton, prunișul de râu, etc. poate fi o cauză potențială de creare a disconfortului și de contaminare a solului și apelor din cauza revărsărilor accidentale	- Planificarea atentă a lucrărilor de construcție pentru a reduce la minimum riscul poluării din cauza scurgerilor accidentale sau accidentelor; - Asigurarea permanentă cu mijloacele de transport necesare în stare tehnică bună; - Instruirea muncitorilor despre practicile normale, operațiile de lucru și transportarea materialelor în condiții de siguranță; - Evitarea supra încărcăturilor și/sau acoperirea normală a camioanelor în	Monitorizarea conformității		Toate camioanele de transportare a materialelor de construcție sunt în condiție tehnică bună, normal încărcate și / sau acoperite ; Nu sunt mari revărsări a materialelor de construcție					

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	opera re	instalar e	operar e
					timpul transportării materialelor; Înlăturarea promptă a materialelor de construcție revărsate.			ie din camioane					
				<i>Apa pentru lucrările de construcție</i> Necesitatea apei pentru lucrările de construcție și suprimarea prafului poate deveni cauza unui impact ecologic sau poate crea conflicte din cauza contradicțiilor cu interesele comunităților locale	Identificarea celor mai potrivite surse de apă folosite pentru construcție și obținerea avizului din partea autorităților locale pentru aceste surse și cantitatea de apă folosită, până la începerea operațiilor de lucru	Verificarea autorizațiilor; monitorizarea conformității	Șantierul de construcție; sursa aprobată de apă	autorizația pentru folosirea apei este disponibilă; conformitatea cu prevederile din autorizație	Înainte de a începe lucrările	n.a.	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul
				<i>Impactul asupra calității aerului din cauza emisiilor și activităților cu efecte adverse</i> Impactul temporar asupra calității aerului din cauza emisiilor mari din partea transportului și tehnicii de construcție, cu	- Antreprenorul trebuie să se asigure, că toată tehnica de construcție este întotdeauna în stare tehnică bună; - Întreținerea și deservirea tehnică regulată a tehnicii de construcție și camioanelor de	Monitorizarea implementării	Pe tot șantierul de construcție			n.a.	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	opera-re	instalar-e	operar-e
				afectarea potențială a populației băștinașe, participanților la circulația rutieră și brigăzii de lucru;	transportare pe toată perioada de construcție; • Implementarea strictă a controlului respectării restricțiilor de viteză – în special în sate; • Cerința strictă față de muncitori de a opri funcționarea motoarelor atunci când nu e neapărat necesar să funcționeze în van.								
				Generarea temporară a unui nivel înalt de praf suspendat în aer din cauza transportării și depozitării materialelor	• Acoperirea tuturor camioanelor, ce transportă materiale mărunte cu o prelată, pentru a reduce la minimum generarea prafului; • Stropirea șantierului de construcție și traseelor pentru transportarea materialelor de construcție, dacă e cazul / conform indicațiilor Inginerului	Monitorizarea implementării Monitorizarea implementării / operațiile de folosire a apei conform	Pe tot șantierul de construcție	Permanență vizibilitate bună; Lipsa plângerilor		n.a.	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul
										n.a.	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	opera-re	instalar-e	operar-e
					în timpul perioadelor uscate sau în cazul plângerilor; Pentru suprimarea prafului, va trebui să fie folosită, la sigur, doar apa din surse aprobate;	autorizației							
				Arderea deșeurilor de construcției	- Acoperirea tuturor stocurilor de materiale mărunte sau luarea măsurilor de precauție, după caz, sau conform indicațiilor Inginerului-supervizor, pentru a reduce la minimum efectele poluării cu praf; - Arderea deșeurilor nu va fi întreprinsă fără consimțământul Inginerului	Monitorizarea implementării	Pe tot șantierul de construcție	Stocurile de materiale sunt acoperite /nu există niciodată poluare evidentă cu praf din cauza stocurilor de materiale				Antreprenorul	Antreprenorul
				<i>Uzina de asfalt mobilă, transportarea, amplasarea și funcționarea</i>	Planul PMMS al Antreprenorului va cuprinde toate fazele de lucru, adică pregătirea teritoriului, funcționarea și	Verificarea Planului PMMS al Antreprenorului și monitorizarea	-,-	Disponibilitatea Planului PMMS aprobat al		Specificația lucrărilor	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
					scoaterea din exploatare a uzinei de asfalt. Planul PMMS al Antreprenorului va cuprinde detalii despre acomodarea temporară a uzinei de asfalt la fața locului și descrierea condițiilor inițiale din teritoriu, mecanismul de management de mediu propus pentru a reduce la minimum riscurile de poluare și de a preveni riscurile de afectare a sănătății și securității conform normelor și standardelor naționale în vigoare, procedurilor celor mai bune practici.	ea implementării		Antreprenorului și disponibilitatea autorizației, implementarea cuvenită a măsurilor de management coordonate					
				Riscul disconfortului temporar creat populației băștinașe din cauza funcționării uzinei de asfalt	Terenul pentru uzina de asfalt mobilă trebuie să fie minimum la o distanță de 500m în direcția vântului de la	Controlul în teren	Teritoriul propus pentru uzina de asfalt /			n.a.	n.a.	Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	opera re	instalar e	operar e
					locurile receptive potențial sensibile (construcțiile locative);		așezările omenești din apropierea vecinătăților						
					Obținerea avizului pentru terenul selectat de la autoritatea responsabilă pentru a începe activitatea	Verificarea disponibilității autorizației;	Teritoriul propus pentru uzină	Lucrările pe șantier conform autorizației	Înainte de a începe lucrările de construcție			Antreprenorul	Antreprenorul
				<i>Generarea deșeurilor solide și lichide</i>	În Planul PMMS al Antreprenorului vor fi abordate aspectele legate de gestionarea și păstrarea corectă a deșeurilor solide și lichide în urma funcționării uzinei de asfalt. Pentru aceasta va fi necesară exercitarea unui control corespunzător și a monitorizării pe toată perioada de funcționare a uzinei de	Controlul în teren; Conformitatea cu Planul PMMS al Antreprenorului	Teritoriul uzinei	Măsurile de gestionare a deșeurilor sunt în regulă și în conformitate cu prevederile Planului PMMS al				Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	opera-re	instalar-e	operar-e
					asfalt pe șantier. Vor trebui să fie respectate toate prevederile legale și principiile celor mai bune practici			Antreprenorului					

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	opera-re	instalar-e	operare
				<i>Afectarea terenurilor / solului din cauza:</i> - Asanării pământului pentru amplasată uzinei mobile de asfalt, dacă e cazul /nefolosirii terenurilor conform destinației; - Lucrărilor pregătitoare de pe șantier /lucrărilor de terasament; - Construcției drumurilor de acces temporare. Impactul asupra	- Decaparea și depozitarea stratului vegetal folosit ulterior la restabilirea ulterioară a șantierului - Implementarea altor măsuri organizatorice pe șantier conform prevederilor Planului PMMS al Antreprenorului, care fusese aprobat	Controlul în teren;	Teritoriul propus pentru uzină	Decaparea și stocarea stratului vegetal au fost executate în mod normal, conform prevederilor Planului PMMS al Antreprenorului Disponibi	La începutul lucrărilor pregătitoare pe șantier	Specificația lucrărilor		Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
				structurilor din pământ din cauza circulației transportului de construcție și stocării temporare a materialelor de construcție (dale de beton, prundiș de râu, etc.) în vecinătatea imediată cu lucrările de reabilitare; Poluarea accidentală a solului cu hidrocarburi petroliere și alte materiale nocive și toxice în vecinătatea imediată cu uzina mobilă de asfalt; Afectarea terenurilor /poluarea solului din cauza bitumului, betonului asfaltic în timpul operațiilor de încărcare-descărcare/ transportare și așternere				litatea autorizației pentru teritoriu și, implementarea în mod normal a măsurilor de management, conform prevederilor Planului PMMS al Antreprenorului					
				Riscul sporit al incendiilor	În Planul PMMS al Antreprenorului trebuie să fie abordat riscul sporit al	Controlul în teren; Conforma	Teritoriu l uzinei	Echipamentul de luptă cu focul				CC	CC

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S P	C	O	D							instalare	operare	instalar e	operare
					incendiilor, prin includerea prevederilor corespunzătoare de securitate; • Nu se permite aprinderea deșeurilor pe șantier.	cu Planul PMMS al Antreprenorului		este în regulă și în condiție normală conform prevederilor din Planul PMMS al Antreprenorului					
				Impactul din cauza zgomotului în timpul construcției Nivelul temporar înalt de zgomot din cauza funcționării tehnicii grele; impactul potențial al zgomotului asupra zonelor receptive sensibile Deranjarea populației băștinașe din satele de-a lungul traseului drumului din cadrul proiectului	• În cazul unor activități de construcție inevitabil zgomotoase cu posibila afectare a zonelor receptive sensibile, Antreprenorul va trebui din timp să anunțe autoritățile locale despre locul și graficul de lucru. • Restricția activităților de construcție zgomotoase în localități și transportării	Monitorizarea implementării; Interviuri cu funcționarii sau populația locală	Sectoarele de drum din cadrul proiectului, care trec prin sate						

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională		
S P	C	O	D							instalare	operare	instalar e	operare	
					materialelor în timpul zilelor săptămânii de luni până vineri de la 8.00 până la 17.00; în zilele de sâmbătă de la 8.00 până la 15.00. Acolo unde pot fi afectate școlile, de schimbat orele de muncă după masă, când se termină lecțiile (probabil după 15.00). • Suspendarea activităților de construcție în perioada sărbătorilor publice • În cazul lucrărilor inevitabile în afara orelor de muncă, locuitorii băștinași vor fi anunțați din timp									
				Funcționarea echipamentului de construcție zgomotos	Controlul sursei de producere a zgomotului, în special în sate, ex. • Ajustarea și menținerea în ordine a amortizoarelor de	Monitorizarea implementării	Sectoarele de drum din cadrul proiectului, care							

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S P	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
					zgomot la tehnica de împingere a pământului sau alte camioane pe șantier; • Izolarea echipamentului zgomotos / Utilizarea tehnicii de construcție mai puțin gălăgioase pentru operațiile în special de zgomotoase în cazul locurilor receptive sensibile (ex. în vecinătate cu un spital, școli, grădinițe); • Evitarea funcționării în van a motoarelor și reducerea la minimum a claxoanelor.		trec prin sate						
				Îngrădirea acceselor publice Disconfort în rezultatul lucrărilor de terasament și construcției drenajului; blocarea accesului la bunurile imobile și terenuri	• Accese alternative corespunzătoare prevăzute, cu crearea pe loc a unor facilități, pentru asigurarea permanentă a accesului la	Inspectare a vizuală	Sectoarele de drum din cadrul proiectului, care trec prin	Există permanent acces normal la toate bunurile materiale / facilități				Antrepr enorul	Antrepr enorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S P	C	O	D							instalare	operare	instalar e	operare
					gospodării (bunurile imobile respective) inclusiv și la terenurile agricole; • În sate, porțiunile de drum înglodate vor fi curățate cu înlăturarea murdăriei la așa intervale, încât să fie redus la minimum disconfortul, sau conform indicațiilor Inginerului; • Întreprinderea acțiunilor prompte în cazul plângerilor.		sate	pe toată perioada de construcție; lipsa sectoarelor înglodate ; lipsa plângerilor					
				<i>Impactul asupra resurselor locale de apă</i> Riscul poluării din cauza eroziunii / revărsărilor accidentale / depozitarea incorectă a materialelor de construcție sau evacuarea incorectă a deșeurilor de construcție, rău	• Asigurarea unui drenaj corespunzător pe șantierul de lucru pe toată perioada de construcție; • Acoperirea locurilor de depozitare a materialelor de construcție; • Gestionarea, în mod normal, a deșeurilor de construcție pe parcursul întregii	Monitorizarea implementării	Pe tot șantierul de construcție						

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O	D						instalare	operare	instalare	operare
					gestionate	perioade de construcție conform Indicațiilor Metodologice (Schemei Tehnologice) pentru gestionarea deșeurilor de construcție și legislației naționale în vigoare; Consultarea cu funcționarii autorităților locale pentru identificarea posibilelor zone de depozitare temporară a deșeurilor (ex. în s. Onișcani din coridorul C8.3)							
					<i>Riscul poluării fântânilor cu ape freatice</i> Potențialul impact asupra fântânilor locale cu ape freatice – parțial neacoperite, din cauza prafului și altor poluanți ai aerului sau din cauza	- Acoperirea cuvenită a tuturor fântânilor locale cu ape freatice în zonele potențiale de influență, care nu sunt încă protejate; - Asigurarea măsurilor corespunzătoare de scurgere organizată	Inspectarea	Fântânile locale de-a lungul traseului din cadrul Proiectului sau	Toate fântânile sunt acoperite în mod sigur și este asigurat drenajul	Înainte de a începe construcția		Antreprinorul	Antreprinorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S P	C	O	D							instalare	opera re	instalar e	operare
				scurgerilor apelor pluviale; scurgerii substanțelor nocive în caz de accidente	a viiturilor de apă		dea lungul drumurilor de transportare a materialelor	pe șantier					
				Demolarea structurilor de drenaj; construcția noilor podețe pot deveni cauza poluării cursurilor de apă locale /râurilor	• Executarea lucrărilor de construcție pe cât e de posibil în perioada debitelor scăzute de apă, pentru a reduce la minimum pericolul de contaminare a apelor; • Excavările trebuie să fie făcute cu stocarea la minimum a materialelor lângă apele curgătoare; • Protecția corespunzătoare contra spălării pământului în timpul ploilor. • Reducerea la minimum a retezării vegetației riverane în	Monitorizarea implementării	Șantierul de construcție a noilor structuri de drenaj	Implementarea măsurilor de protecție / precauție pe șantier		n.a.	n.a.	Antrepr enorul	Antrepr enorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
					timpul implementării lucrărilor. • Descărcarea directă a sedimentelor din apa de construcție în apele curgătoare sau iazuri este interzisă. • Descărcarea sedimentelor în lagune de sedimentare și cisterne, înainte de descărcarea finală. • Acolo unde lucrările de construcție se vor desfășura nu departe de râulețe, vor fi ferm instalate pe pământ veceuri mobile la locul de muncă, la o anumită distanță de la râu/râuleț, conform legislației în vigoare, cu deservirea regulată a lor								
				<i>Eroziunea solului</i> Lucrările de terasament și folosirea tehnicii grele de construcție atrag după	Antreprenorul duce responsabilitate pentru oprirea proceselor de eroziune prin metode de conservare si	Controlul în teren;	Șantierul de construcție		Pregătirea terenului				

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
				sine riscul eroziunii solului și destabilizării indirecte a zonelor adiacente	protecție a pământului. Antreprenorul va trebui: - Să reducă amploarea săpăturilor pe o suprafață mare/ să aplice metode corespunzătoare, pentru a reduce la minimum riscul eroziunilor; - Să aplice metodologia de conservare și protecție a solurilor în zonele sensibile pentru a preveni / reduce la minimum erodarea materialelor în afara șantierului din cauza viiturilor de apă neorganizate; - Să evite săpăturile și folosirea tehnicii în condiții umede.								
				Deșeurile de construcție Din deșeurile de	Ca parte din Planul său PMMS, Antreprenorul va pregăti un Plan multilateral de	Monitorizarea conformității						Antreprenorul	Antreprenorul

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S P	C	O	D							instalare	operare	instalar e	operare
				construcție pot face parte astfel de materiale, cum sunt de la demolare și construcție, inclusiv, dar fără a se limita numai la acestea: - Deșeurile solide inerte, cum sunt materialele demolate, betonul, cărămizile, plasticul, metale, bitumul și (anvelopele uzate) etc.	Gestionare a Deșeurilor. În acest Plan vor fi stabilite toate tipurile de deșeuri, generate în cadrul Proiectului și măsurile de gestionare pe scară ierarhică (evitarea; reciclarea; evacuarea). Minimum vor fi considerate următoarele principii: 1. Reciclarea materialelor de fiecare dată când va fi rentabil și viabil (cu excepția materialelor cu conținut de asbest). Asfaltul decapat va fi refolosit în cadrul Proiectului, prin procesul de reciclare la rece; materialele, ce nu pot fi reciclate, vor fi gestionate conform indicațiilor Beneficiarului, cu depozitarea temporară și refolosirea ulterioară	ii							

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
					la alte șantiere de reabilitare a drumurilor 2. Identificarea căilor și locurilor de colectare și evacuare a tuturor deșeurilor majore în rezultatul excavărilor, demolărilor și construcțiilor. 3. Deșeurile minerale în rezultatul demolării și construcției vor fi sortate aparte pe șantier de alte deșeuri cum este rebutul, deșeurile organice, lichide și chimice, stocate temporar în recipiente speciale. 4. Deșeurile de construcție vor fi colectate și evacuate în mod convenit, într-un cavalier special aprobat și înregistrat de colectori								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S P	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
				- Uleiurile uzate	licențiați. 5. Uleiurile uzate nu trebuie să fie amestecate cu alte deșeuri, dar trebuie să fie colectate și depozitate separat pentru a fi reciclate/refolosite într-un mod sănătos pentru mediu sau evacuate de către un antreprenor licențiat, în conformitate cu legislația în vigoare 6. Evidența evacuării deșeurilor ca dovadă de gestionare corectă. 7. Nici un fel de depozitare temporară a deșeurilor în zonele supuse inundațiilor. Transportarea materialelor de construcție va fi în mod regulat, fără stocarea materialelor în grămezi mari de materiale pe								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
					șantierul de construcție.								
				<i>Înlăturarea vegetației (defrișarea copacilor, arbuștilor)</i> Impactul asupra cuiburilor de păsări	Planificarea/executarea lucrărilor de defrișare a copacilor și arbuștilor în afara perioadei de înmulțire a păsărilor, adică restricția defrișării în perioada de la mijlocul lunii august până la mijlocul lunii martie	Controlul în teren;	Șantierul de construcție			n.a.	n.a.		
					Stocarea temporară a materialelor defrișate în grămezi ușor manevrabile, conform cerințelor de evacuare sau refolosire;	Controlul în teren;	Șantierul de construcție	Tot materialul lemnos tăiat este stocat în mod corespunzător					
				<i>Impactul asupra copacilor de la marginea drumului</i> Defrișarea inevitabilă a copacilor 0 copaci, Ø 10-30cm 0 copaci, Ø 30-60cm	<i>Date despre defrișarea inevitabilă a copacilor de la marginea drumului</i> <i>Nu se aplica</i>	Includerea în documentele contractului a unei clauze corespunzătoare;		Nu se produce nici o tăiere a copacilor					

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	P	C	O							instalare	operare	instalare	operare
				Reieșind din informația din proiect, numărul total de copaci defrișați va constitui 25 copaci Ø 10-60cm;	<i>Compensarea numărului de copaci defrișați: La finalizarea lucrărilor de construcție, vor fi compensați toți copacii defrișați (în mod planificat/ în mod neintenționat) prin noi plantații în limita Amprizei Drumului;</i> Copacii defrișați în mod neintenționat/ accidental vor fi înlocuiți la rata de 3:1, din contul propriu al Antreprenorului.	Controlul noilor plantații după finalizarea lucrărilor	Coridorul de lucru de-a lungul drumului din cadrul proiectului	Toți copacii defrișați au fost cu succes înlocuiți conform ratelor definite					
				<i>Distrugerea neintenționată a copacilor de la marginea drumului</i> În timpul activităților de construcție sau altor activități legate de construcție pot avea loc distrugerile neintenționate, directe sau indirecte, iar în	Planificarea și adoptarea unor strategii corespunzătoare, pentru evitarea distrugerilor accidentale a copacilor. Principiile de abordare propuse vor fi descrise separat în Indicațiile Metodologice (sau ca parte a Planului PMMS	Monitorizarea conformității	Șantierul de construcție	Toate restricțiile sunt luate în calcul în modul convenit și distrugerile accidentale directe					

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
				unele cazuri nefavorabile pot fi defrișări ale copacilor existenți de la marginea drumului (rețineți, că ASD consideră a fi 'pierdere' de copaci în urma distrugerilor a 30% din ramuri !).	al Antreprenorului), pentru protecția copacilor de la marginea drumului și obținerea avizului din partea Inginerului-supervizor. Măsurile pot include următoarele, fără a se limita numai la acestea: • Îngrădirea temporară a copacilor/ grupurilor de copaci pentru ocrotirea lor În raza de 1.5m în jurul liniei de picurare a coroanei copacilor existenți de la marginea drumului, Antreprenorul va trebui să evite sau, efectiv, să reducă cel puțin la minimum, următoarele activități: • Reamplasarea rețelelor ingineresti; • Circularea; • Bătătorirea pământului; • Săpăturile;			sau indirecte a copacilor existenți de la marginea drumului sunt efectiv evitate					

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
					• Depozitarea temporară a - carburanților - chimicalelor - materialelor de construcție/ deșeurilor. Protecția copacilor și altor specii lemnoase în timpul aplicării bitumului. Protecția din timp a coroanelor copacilor: • Retezarea ramurilor unde e necesar, toamna târziu sau primăvara devreme/în afara perioadei de înmulțire; • Luarea în calcul, în mod corespunzător, a săgeții tehnicii mari de construcție, care ar putea fi folosită în vecinătatea copacilor existenți de la marginea drumului, și luarea măsurilor								

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
					corespunzătoare de protecție (ex. în context cu reamplasarea rețelelor ingineresti)								
				Înzăpezirile Pe alocuri în unele sectoare din cadrul Proiectului au loc înzăpeziri (ex. la ieșirea din s. Hârtopul Mare pe Coridorul C11)	- Reducerea la minimum în viitor a riscului de înzăpezire / sporirea siguranței rutiere prin 'fâșii de protecție' plantate pe sectoarele afectate. - Confirmarea locurilor sensibile împreună cu reprezentanții administrației locale și definirea detaliilor despre acestea în consultare cu reprezentanții Inspectoratului Ecologic Raional. - Plantarea în conformitate cu principiile abordate.			Sectoarele supuse înzăpezirilor sunt identificate; Au avut loc consultări cu funcționarii publici și au fost convenite principiile de plantare a fâșiilor de protecție	Spre sfârșitul perioadei de construcție. Preconizarea plantațiilor lor pe timp de primăvară și toamnă				
				Pregătirea șantierului / stabilizarea	Pregătirea terenului în conformitate cu	Controlul în teren	Toate zonele	Toate terenurile				Antrepr enorul	

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S P	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
					Planul aprobat PMMS al Antreprenorului / planul de restabilire a terenului. Minimum vor fi întreprinse următoarele: • Restabilirea tuturor terenurilor perturbate din toate zonele de lucru. Stabilizarea suprafețelor pe un termen de lungă durată, prin reînverzirea treptată a zonelor discrete pe fiecare șantier, odată ce for finalizare lucrările. • Reînverzirea se va face prin - Scarificarea sau afânarea pământului bătătorit în zonele identificate pentru înverzire; - Re-distribuirea stocurilor de pământ vegetal în mod uniform în locurile		de lucru finalizate / stocuri permanente de material pentru umplere	sunt restabilite în mod normal / reaşternute cu strat vegetal					

Faza				Problema/ Zona receptivă / Impactul	Măsurile de minimalizare a impactelor	Cerința de supraveghere	Locul monitorizat	Indicatorii de performanță	Începând cu	Costul în \$ SUA		Responsabilitatea instituțională	
S	C	O	D							instalare	operare	instalare	operare
					perturbate (inclusive și deasupra unor materiale de umplutură) imediat după lucrările de construcție. • Evacuarea de pe șantier a tehnicii și molozului de construcție din zonele de lucru.								

ETAPA DE EXPLOATARE A DRUMULUI				
Este de reținut faptul, că propunerile de mai jos expuse pe larg sunt doar preliminare. Mai multe detalii vor fi elaborate de către Consultantul pe problemele de Management al Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale, care va acorda, printre altele, asistență ASD la elaborarea Manualului de Planificare, Proiectare, Construcție și Întreținere a Drumurilor Locale				
			Întreținerea drenajului de la marginea drumului	• Inspectarea de rutină și întreținerea structurilor de drenaj; • Curățirea regulată a rigolelor și podețelor de gunoarie și alte materiale, care obstrucționează funcționarea normală. • Stabilirea procedurilor și a fondurilor anuale pentru repararea imediată a drenajului de la marginea drumului, în cazul unor defecțiuni;
			Întreținerea de rutină a plantațiilor de la marginea drumului; Îngrijirea noilor plantații	Inspectarea sezonieră și întreținerea de rutină a copacilor de la marginea drumului în limita Amprizei drumului (ex. primăvara devreme / toamna), inclusiv: • Retezarea sezonieră a copacilor, după caz, pentru siguranța rutieră și evitarea deteriorării liniilor rețelelor; • Monitorizarea stării tuturor plantațiilor din Ampriza Drumului; • Înlocuirea tuturor copacilor uscați cu alți copaci în sezonul următor după depistarea lor (toamna /primăvara); • Achiziționarea, folosirea și întreținerea uneltelor și echipamentelor corespunzătoare pentru îngrijirea de rutină a vegetației de la marginea drumului; • Elaborarea și adoptarea standardelor de securitate pentru măsurile de îngrijire a vegetației
			Înzăpeziri	• Inspectarea de rutină a zonelor supuse înzăpezirilor și comunicarea cu autoritățile locale pentru identificarea zonelor, pentru care sunt necesare măsuri suplimentare de protecție; plantarea ('fâșii verzi contra înzăpezirilor') sau îngrădiri obișnuite contra înzăpezirilor, după caz
			Remedierea alunecărilor de teren	• Inspectarea de rutină a zonelor cunoscute cu alunecări de teren și luarea măsurilor convenite pentru asigurarea stabilității drumului pe o perioadă de lungă durată; • Monitorizarea și remedierea noilor zone cu alunecări de teren sau a plantațiilor existente de protecție ratate.
			Întreținerea inventarului drumului	• Inspectarea regulată a inventarului drumului pentru identificarea, înregistrarea și remedierea tuturor distrugerilor; • Înlocuirea imediată a dispozitivelor defectate sau distruse..
			Siguranța rutieră	• Monitorizarea celor mai periculoase locuri cu un număr mare de accidente, care ar putea avea loc peste careva timp ("punctele negre") și luarea măsurilor de remediere, după caz, în scopul îmbunătățirii siguranței rutiere;

ETAPA DE EXPLOATARE A DRUMULUI				
				Analiza cauzelor și măsurile de remediere, după caz, în scopul îmbunătățirii siguranței rutiere

ANEXA 2: PLANUL DE MANAGEMENT DE MEDIU

Sunt diferențiate următoarele Planuri de Monitorizare a Mediului:

- Monitorizarea Mediului în baza analizei de laborator și monitorizării în teren; și
- Monitorizarea Mediului în baza observărilor vizuale în timpul controlului în teren.

Aspectul / Faza de construcție	Ce parametru urmează a fi monitorizat?	Unde urmează acest parametru a fi monitorizat?	Cum urmează acest parametru a fi monitorizat?	Când urmează acest parametru a fi monitorizat?	De ce urmează acest parametru a fi monitorizat?	Responsabilitatea instituțională / Cost
--------------------------------	--	--	---	--	---	---

ANALIZA ÎN LABORATOR / MONITORIZAREA PE ȘANTIER

Contaminarea solului	Contaminarea cu hidrocarburi	Cele mai vulnerabile zone din cauza hidrocarburilor	Desemnarea unui laborator acreditat de a testa starea solului (cantitatea totală de hidrocarburi din produsele petroliere)	1 x înainte de începerea lucrărilor; 1 x la finalizarea construcției – în aceleași locuri	• De a stabili un etalon pentru evaluarea impactelor de construcție; • de a încuraja reducerea la minimum a poluării și disconfortului creat ca rezultat; • de a pune în aplicare legislația	Cheltuielile Antreprenorului. Aprobarea de către Inginerul-supervizor a locurilor de prelevare a probelor și rapoartelor
Poluarea aerului	Calitatea aerului în timpul activităților de vârf de construcție	Zonele rezidențiale cu cel mai mare potențial de a fi afectate, cele mai aproape zone receptive - probabil școli,	Desemnarea unui laborator acreditat de a testa cantitatea de NOx, CO, SO ² , VOC, PM10 în mediul înconjurător	1 x înainte de începerea lucrărilor; 1 x în perioada de vârf a construcției în fiecare sat afectat din cauza construcțiilor	• de a stabili un etalon pentru evaluarea impactelor de construcție; • de a încuraja reducerea la minimum a poluării și disconfortului creat ca rezultat; • de a pune în aplicare legislația	Cheltuielile Antreprenorului. Aprobarea de către Inginerul-supervizor a locurilor de prelevare a probelor și rapoartelor

		spitale sau grădinițe, case la marginea drumului; zonele pietonale				rapoartelor
Poluarea aerului din cauza zgomotului	Nivelul zgomotului ambiant în timpul activităților de vârf de construcție – conformitatea cu limita de expunere maximală de 70 dBA	Cele mai afectate zone rezidențiale de-a lungul traseului din cadrul Proiectului sau de-a lungul drumurilor pentru transportarea materialelor de construcție, unde pot fi afectați locuitorii din cauza camioanelor de transportare - probabil școli, spitale sau grădinițe,	Nivelul zgomotului (dB _A); Mini-echipament manual (analizator) cu program software	În timpul operațiilor de construcție zgomotoase în localități / aproape de zonele receptive sensibile		Cheltuielile Antreprenorului. Aprobarea de către Inginerul-supervizor a locurilor de prelevare a probelor și rapoartelor
Calitatea apei potabile Riscul permanent al impactului asupra resurselor locale de apă din cauza aflării fântân timerilor aproape de marginea drumului	Calitatea apei din fântân timerile selectate aproape de marginea drumului. Calitatea: NO ³ , NO ² , NH ⁴ , CL ⁻ , duritatea: CaCO ³ , SO ⁴ , pH, E. coli, total coli-forme	Fântân timeri aproape de marginea drumului de-a lungul Coridorului C10 (după cum e evidențiat în Lista din Anexa 3):	Desemnarea unui laborator acreditat de a lua probe, testa calitatea apei (NO ³ , NO ² , NH ⁴ , CL ⁻ duritatea: CaCO ³ , SO ⁴ , pH, E. coli, nr. total de total coli) și de analiza datele comparativ cu	1 x înainte de începerea lucrărilor; 1 x la finalizarea construcției (doar la fântân timerile unde apa s-a depistat a fi inițial bună în scopuri potabile)	• De a stabili calitatea actuală a apei; • De a identifica fântân timerile cu apă nepotabilă; • În dependență de rezultate: de închis fântân timerile individuale și de a asigura surse alternative de	Cheltuielile Antreprenorului. Aprobarea de către Inginerul-supervizor a locurilor de prelevare a probelor și rapoartelor

			standardele naționale și cele ale Organizației Mondiale a Sănătății		apă	
Vibrații	Starea tehnică a infrastructurii susceptibilă la distrugeri din cauza efectelor de vibrație	Infrastructura (ex. case, pereți, fântâni etc.) în imediata vecinătate cu șantierele de construcție sau cu traseele de transportare – în special acolo unde va fi folosită tehnica grea	Inspectarea / documentarea stării tehnice a infrastructurii relevante (ex. crăpături existente pe clădiri sau alte distrugeri fizice)	O dată înainte de a începe lucrările și încă o dată la finalizarea lucrărilor de construcție în localitatea respectivă	De a stabili datele inițiale de bază ca etalon de referință în cazul unor posibile revendicări	Inspectarea vizuală de către Antreprenor împreună cu Inginerul-supervizor; documentarea fotografică

Aspectul / Faza de construcție	Ce parametru urmează a fi monitorizat?	Unde urmează acest parametru a fi monitorizat?	Cum urmează acest parametru a fi monitorizat?	Când urmează acest parametru a fi monitorizat?	De ce urmează acest parametru a fi monitorizat?	Responsabilitatea instituțională
						Operare

CONSTRUCȚIE	FURNIZAREA MATERIALELOR					
Uzina de asfalt	Deținerea autorizației oficiale / licenței valabile	Uzina de asfalt	Inspectarea	Înainte de a începe lucrările	Confirmarea conformității cu cerințele pentru mediu, ocrotirea sănătății și securitate	Inginerul-supervizor
Cariera de piatră	Deținerea autorizației oficiale / licenței valabile Conformitatea cu prevederile din licență	Cariera	Inspectarea	Înainte de a începe lucrările / în timpul construcției	Asigurarea conformității cu cerințele pentru mediu, ocrotirea sănătății și securitate conform Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale	Inginerul-supervizor
Cariera de nisip și prundiș de râu		Cariera de nisip și prundiș de râu / separare	Inspectarea			Operatorul gropii de împrumut sau al separatorului/ Inginerul-supervizor
Pământul pentru construcția terasamentului		Șantierul de lucru	Inspectarea			Operatorul gropii de împrumut / Inginerul-supervizor
CONSTRUCȚIE	TRANSPORTAREA MATERIALELOR					
Asfaltul	Camioanele încărcate sunt acoperite	Șantierul de lucru	Supravegherea	Inspectări neanunțate minimum o dată pe săptămână	Asigurarea conformității performanței conform	Antreprenorul ⁸ / Inginerul-supervizor
Piatra	Camioanele încărcate sunt	Șantierul de lucru	Supravegherea	Inspectări neanunțate	cerințelor pentru mediu, ocrotirea	Antreprenorul / Inginerul-

⁸ Aici sub Antreprenor se subînțelege Manager / specialistul responsabil de Mediu al Antreprenorului

CONSTRUCȚIE	FURNIZAREA MATERIALELOR					
	acoperite			minimum o dată pe săptămână	sănătății și securitate pentru a reduce la minimum întreruperea circulației rutiere	supervizor
Nisipul și prundișul de râu	Camioanele încărcate sunt acoperite	Șantierul de lucru	Supravegherea	Inspectări neanunțate minimum o dată pe săptămână		Antreprenorul / Inginerul-supervizor
Pământul	Camioanele încărcate sunt acoperite	Șantierul de lucru	Supravegherea	Inspectări neanunțate minimum o dată pe săptămână		Antreprenorul / Inginerul-supervizor

Aspectul / Faza de construcție	Ce parametru urmează a fi monitorizat?	Unde urmează acest parametru a fi monitorizat?	Cum urmează acest parametru a fi monitorizat?	Când urmează acest parametru a fi monitorizat?	De ce urmează acest parametru a fi monitorizat?	Responsabilitatea instituțională
						Operare

Rutele de transport	Conform rutelor de transport din Indicațiile Metodice ale Antreprenorului	Locul de muncă	Supravegherea	Inspectări neanunțate minimum o dată pe săptămână	Reducerea la minimum a incomodităților create locuitorilor și participanților la circulația rutieră	Antreprenorul/Inginerul-supervizor
CONSTRUCȚIE	ȘANTIERUL DE CONSTRUCȚIE					
Impactul din cauza zgomotului (populația vecinătate, muncitorii)	Nivelul zgomotului (dB(A))	Cele mai afectate zone rezidențiale la locul de muncă	Mini-echipament manual (analizator) cu program software	Perioada nivelului maximal de zgomot în timpul construcției în localități; În caz de plângeri. În cazul unor rezultate nesatisfăcătoare, de efectuat măsurări săptămânal	Pentru reducerea incomodităților din cauza zgomotului, de asigurat executarea lucrărilor în conformitate cu cerințele de protecție a mediului, de Igienă și Securitate a Muncii	Antreprenorul / Inginerul-supervizor
Vibrațiile	Efectele vibrațiilor asupra gospodăriilor	Gospodăriile conform indicațiilor deținătorilor	Inspectarea vizuală	În cazul plângerilor	Evitarea revendicărilor de orice fel din partea deținătorilor	Antreprenorul / Inginerul-supervizor

					pentru distrugerile fizice cauzate de vibrații	
Impactul din cauza prafului	Poluarea aerului (particule suspendate)	La șantierul de muncă și în particular în zonele rezidențiale; Orice școli posibil afectate	Inspectarea / observări vizuale	Inspectări neanunțate în timpul livrării materialelor și în timpul construcției în cazul plângerilor	Asigurarea conformității performanței conform cerințelor pentru mediu, ocrotirea sănătății și securitate; reducerea la minimum a disconfortului și impactul asupra sănătății muncitorilor	Antreprenorul / Inginerul-supervizor
Înteruperea circulației rutiere	Înteruperea circulației rutiere; probleme	La șantierul de muncă și lângă șantier	Inspectarea vizuală; observări	O dată pe săptămână în orele de vârf și în restul orelor	Cerința de reducere la minimum a înteruperii circulației rutiere în timpul construcției	Antreprenorul / Inginerul-supervizor
Accesul în gospodărie / teren / facilități publice	Probleme	Șantierul de lucru	Supravegherea	Controlul aleatoriu în timpul activităților de construcție, minimum o dată în săptămână	Cerința de reducere la minimum a disconfortului și deranjului	Antreprenorul / Inginerul-supervizor
Siguranța rutieră pentru vehicule și pietoni în lipsa activităților de	Vizibilitatea; siguranța	La șantierul de muncă și lângă șantier	Observări	Controlul aleatoriu minimum o dată în săptămână	Cerința de asigurare permanentă a condițiilor de	Antreprenorul / Inginerul-supervizor

construcție				seara	siguranță	
Poluarea apelor și solului din cauza depozitării, gestionării și folosirii incorecte a materialelor	Probleme; conformitatea cu planul de management aprobat pentru șantier	Șantierul de lucru; Teritoriul uzinei Antreprenorului	Inspectarea; Observări	Inspeccări neanunțate	Asigurarea conformității performanței conform cerințelor pentru mediu, ocrotirea sănătății și securitate; Reducerea la minimum a disconfortului și impactului asupra sănătății muncitorilor	Antreprenorul / Inginerul-supervizor

Aspectul / Faza de construcție	Ce parametru urmează a fi monitorizat?	Unde urmează acest parametru a fi monitorizat?	Cum urmează acest parametru a fi monitorizat?	Când urmează acest parametru a fi monitorizat?	De ce urmează acest parametru a fi monitorizat?	Responsabilitatea instituțională
						Operare
Sănătatea și securitatea muncitorilor	Purtarea de către toți muncitorii a echipamentelor individuale de protecție corespunzătoare; organizarea circulației rutiere pe drumul de ocolire/ securizarea șantierului de lucru; disponibilitatea apei potabile și a	Șantierul de lucru	Inspectarea	Inspeccări neanunțate în timpul lucrului	Reducerea la minimum a disconfortului și impactului asupra sănătății muncitorilor	Antreprenorul / Inginerul-supervizor

	veceurilor mobile pentru muncitori; Incidente; accidente					
Plantațiile de copaci	Plantarea cu succes a copacilor/numărul copacilor care cresc sănătos. Înlocuirea copacilor uscați	Dea –lungul traseului	Inspectarea	Spre sfârșitul construcției	Asigurarea compensării tuturor defrișărilor	Antreprenorul / Inginerul-supervizor
EXPLOATAREA	ÎNTREȚINEREA					
Conform înțelegerilor din cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale, s-a încheiat un contract cu Consultantul în Administrarea Proiectului, care – printre altele – va pregăti un Manual privind Întreținerea, în care vor fi abordate și aspectele de mediu, de a fi luate în calcul în timpul întreținerii						
EXPLOATAREA	SIGURANȚA RUTIERĂ					
Conform înțelegerilor din cadrul Proiectului de Îmbunătățire a Drumurilor Locale, s-a încheiat un contract cu Consultantul în Administrarea Proiectului, care – printre altele – va acorda asistență ASD și APL-urilor la inspectarea siguranței rutiere pe toate drumurile locale						

ANEXA 3: LISTA OBIECTIVELOR DE MEDIU ȘI SOCIALE

Datele inventarizării obiectivelor de mediu și sociale

Km.	Denumirea obiectivului	Distanța de la axul Drumului, m	arta de drum
0,0	Fântână, stație, răstignire	10- 15	stânga
3,0	Podet	-	-
3,9	Podet, pârau	-	-
	s. Chiștelnița		
5,6	Fântână	15	dreapta
6,0	Ieșirea din sat	-	-
8,5	Gunoște	20	stânga
11,4	Podet	-	-
11,7	Intrarea în s. Scorțeni	12	dreapta
12,5	Podet	-	-
12,6	Izvor	25	dreapta
13,0	Iaz	10	dreapta
13,9	Școala	50	stânga
14,6	Fântână	10-12	stânga
15,1	Izvor	15	dreapta
15,5	Podet, St. de așteptare	15	stânga
16,5	Intrarea în s. Meșeni	-	-
16,9	Pod, pârau	-	-
16,95	Fântână	15	dreapta
17,1	Fântână	10	stânga
18,7	s. Ignăței, fântână	10	stânga
18,9	Podet peste râpă	-	-
19,0	Stație de așteptare	10	dreapta
19,0	Podet	-	dreapta
19,2	Fântână	10	dreapta
19,4	Fântână	10	dreapta
19,5	Fântână	8	stânga
19,7	Biserica, răstignire	15	dreapta
19,8	Fântână	20	stânga
19,8	Primăria	20	dreapta
19,9	Fântână	8	stânga
20,0	Fântână	7	dreapta
20,0	Grădiniță de copii, stație de așteptare.	20, 5	stânga
20,2	Școală, fântână	8, 20	dreapta

20,3	Fântână	15	dreapta
20,8	Fântână	12	stânga
	Intrarea în s. Pecește		
25,0	Fântână	7	stânga
25,3	Școala	20	dreapta
0	Intrarea în s. Pricipeni		
0,3	Fântână	12	dreapta
0,4	Fântână	12	stânga
0,8	Fântână	8	dreapta
0,9	Fântână	7	stânga
1,1	Fântână	8	stânga
1,3	Podet	-	-
1,5	2 fântâni	nefolosite	nefolosite
1,7	2 fântâni	10	dreapta
2,1	Școala	40	stânga
2,2	Grădiniță de copii	40	stânga
2,5	Fântână	8	stânga
2,7	Pod peste pârâu, izvor	15	stânga
2,9	Stație de așteptare		dreapta
2,9	Fântână	12	stânga
3,1	Izvor	15	stânga
3,5	Biserică	100	stânga
4,8	Intrarea în Trifești		
5,2	Fântână	8	stânga
5,3	Podet		
5,9	Fântână	10	stânga

S

ANEXA 4: SUMAR DIN ACTELE NORMATIVE ALE REPUBLICII MOLDOVA CU RELEVANȚA LA PROIECT

A. Legislația de mediu

Legea/Codul	Anul	Relevanța la Proiect
Legea cu privire la protecția mediului	1993	Stipulează, printre altele, și faptul, că construcția, re-construcția și modernizarea facilităților publice sunt supuse procedurii de expertiză ecologică și că, pentru anumite activități, prevăzute în proiect, sunt necesare autorizații
Codul Funciar	1991	Stipulează faptul despre necesitatea considerării și implementării protecției terenurilor în timpul proiectării, selectării șantierelor, construcției și implementării noilor proiecte și a proiectelor de re-construcție
Legea cu privire la reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar	1992	Se referă la reglementarea regimului proprietății funciare și folosirea resurselor funciare – această lege poate avea relevanță în context cu achiziționarea terenurilor
Legea cu privire la drumurile auto	1995	Prevede cerințele specifice care trebuie să fie respectate în timpul proiectării drumurilor
Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor rîurilor și bazinelor de apă	1995	Stabilește ariile de protecție de-a lungul râurilor, râulețelor și lacurilor și prevede normele de protecție
Legea cu privire la expertiza ecologică și evaluarea impactului de mediu	1996	Prevede evaluarea mediului în cadrul proiectelor
Codul silvic	1996	Stipulează faptul despre necesitatea planificării și implementării protecției pădurilor în timpul proiectării, construcției și implementării noilor proiecte și a proiectelor de re-construcție, reabilitării
Legea cu privire la protecția aerului atmosferic	1997	Include cerința de respectare a standardelor pentru calitatea aerului și măsurile de reglementare legate de poluarea aerului
Legea cu privire la regimul produselor și substanțelor nocive	1997	Abordează întrebarea cu privire la licențiere, producție, depozitare, transportare și destinația substanțelor nocive, care ar putea fi folosite la lucrările de construcție a drumurilor
Legea cu privire la resursele naturale	1997	Prevede protecția resurselor naturale – această lege poate avea relevanță în context cu curățirea terenului
Legea cu privire la plata pentru poluarea mediului	1998	Prevede un sistem de activități economice, care ar face nerentabile orice prejudicii aduse mediului, prin aceasta fiind redus la minimum volumul emisiilor și scurgerilor poluante în mediul înconjurător.
Legea privind resursele naturale	1997	Reglementează relațiile din domeniul folosirii, protecției și reproducerii resurselor naturale în scopul asigurării securității ecologice și dezvoltării durabile a țării.

Legea apelor	2011	Asigură folosirea rațională a apelor și protejează resursele de apă contra poluării și contaminării din cauza construcției noilor facilități
Legea cu privire la Evaluarea Impactului asupra Mediului	2014	Această lege formează cadrul legal pentru evaluarea impactului asupra mediului în cadrul unor anumitor proiecte private și publice sau unor anumitor activități planificate și stabilește principiile și procedurile de prevenire și diminuare, la etapele inițiale, a impactelor asupra mediului și impactelor asupra sănătății populației.
Codul transportului auto	2014	Reprezintă baza legală pentru organizarea și realizarea transportului pe drumuri, transportul de mărfuri și transportul pasagerilor pe teritoriul Republicii Moldova, la fel și orice alte activități relevante la activitățile de transport, în condiții de siguranță și în mod corespunzător, fiind respectate principiile competitive și întreprinse măsurile de protecție a mediului
Legea privind deșeurile de producție și menajerie	2016	Prevede politica de stat, baza legală și măsurile necesare pentru protecția mediului și sănătății publice prin prevenirea sau reducerea impactelor negative ca rezultat al generării și gestionării deșeurilor, prin măsuri de minimalizare, în general, a impactelor ca rezultat al folosirii resurselor naturale și prin folosirea lor mai eficientă Legea va intra în vigoare din Decembrie 2017
B. Legislația Muncii, Igiena și Securitatea Muncii		
Codul Muncii	2003	Reglementează toate relațiile individuale și colective de muncă, punerea în aplicare a regulamentelor referitor la angajarea în câmpul muncii, jurisdicția muncii, și alte relații direct legate de relațiile de muncă.
Legea despre securitatea și sănătatea la locul de muncă	2008	Stabilește principiile generale de prevenire a riscurilor la locul de muncă, protecție a muncitorilor la locul de muncă, eliminare a factorilor de risc, consultare, participare și instruire a muncitorilor și reprezentanților lor, cât și recomandările călăuzitoare de aplicare a principiilor menționate

Hotărâri ale Guvernului, Dispoziții, Standarde⁹

⁹ De menționat că unele din normativele și standardele menționate sunt adoptate în perioada Sovietică. Acestea fiind încă în vigoare, Guvernul Moldovei este în proces de armonizare a legislației cu politicile și standardele UE.

- Hotărârea Guvernului privind aprobarea Regulamentului privind accesul la informație, participarea publică la procesul de luare a deciziilor și accesul la justiție pe problemele legate de mediu (2000)
- Hotărârea Guvernului privind aprobarea și introducerea normelor sanitaro-epidemiologice de stat și a standardelor pentru întreprinderile producătoare de beton asfaltic (2006);
- Hotărârea Guvernului privind aprobarea Regulamentului cu privire la modul de atribuire, modificare a destinației și schimbul terenurilor (2007)
- Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la autorizarea tăierilor în fondul forestier și vegetația forestieră din afara fondului forestier (2004)
- Hotărârea Ministerului Sănătății cu privire la aprobarea și implementarea Regulilor și normativelor sanitaro-epidemiologice de stat pentru întreprinderile de fabricare a mixturilor asfaltice (2005)
- Standardul de stat GOST 17.2.3.01-86. Protecția naturii. Atmosfera. Regulamentul cu privire la controlul calității aerului în localități;
- Norme de construcție temporare 9-79, Ghid pentru protecția mediului înconjurător și a terenurilor (proprietății funciare) pentru reconstrucția drumurilor auto în Moldova, 1979;
- Norme de construcție D.02.01-96. Drumuri și Poduri: Cerințele pentru protecția mediului în timpul lucrărilor de proiectare, construcție, reabilitare, reparare și întreținere a drumurilor și podurilor, 1996;
- Norme de construcție temporare 18-74. Instrucțiuni cu privire la proiectarea arhitecturală și peisagistică a drumurilor, (1975);
- Norme de construcție și Reguli 2.05.02-85. Drumuri auto.
- Hotărârea Guvernului nr. 934 din 15 August 2007. Norme sanitare pentru calitatea apei potabile (2007).
- Hotărârea Guvernului nr 80 din 09 februarie 2012: Minimumul de cerințe pentru Securitatea și Igiena Muncii pe șantierele de construcție temporare și mobile¹⁰

¹⁰ Acest normativ se bazează pe transcrierea Directivei UE 92/57/CEE din 24.06.1992 și Directivei 89/391/CEE

ANEXA 5: CONSULTĂRILE PUBLICE

Consultările publice pe marginea coridorului 10 de drum , care au fost organizate în luna octombrie 2018.

ANEXA 6: MECANISMUL DE SOLUȚIONARE A RECLAMAȚIILOR (MSR)

PRINCIPIILE CARE STAU LA BAZA MECANISMULUI DE SOLUȚIONARE A RECLAMAȚIILOR

Toate proiectele din sectorul rutier trebuie să instituie o procedură oficializată sau un proces care să rezolve atât reclamațiile lucrătorilor, cât și cele ale beneficiarilor, populației din localitățile învecinate cu drumurile. Fiecare va include, cel puțin:

- desemnarea unei persoane responsabile, a unei echipe sau unei funcții pentru rezolvarea reclamațiilor
- termene stabilite pentru confirmarea primirii plângerilor și soluționarea ulterioară a acestora
- modalități practice pentru păstrarea confidențialității și soluționarea reclamațiilor, inclusiv resurse și aranjamente organizaționale
- informații privind mecanismul reclamațiilor, care pot fi extrase de pe pagina web a ASD, locurile în care au fost depuse informații despre Proiect pe suport de hârtie și/sau unde se află reprezentanții ASD și ai antreprenorilor

Mecanismul reclamațiilor trebuie să fie corespunzător domeniului de aplicare al Proiectului, astfel încât să permită soluționarea eficientă și la timp a problemelor.

Referitor la aranjamentele organizaționale ale ASD pentru proiectul drumurilor și contextul local, părțile afectate pot apela la:

- Conducerea ASD
- Inginer (compania de consultanță angajată de ASD pentru supravegherea lucrărilor)
- Managerii antreprenorilor
- Autorități și servicii publice (de mediu, de întreținere a drumurilor, de sănătate publică, de pompieri, etc.)
- instanțe de judecată
- juriști acționând în numele părților vătămate

Mecanismul de soluționare a reclamațiilor din cadrul Proiectului nu va împiedica nici o parte interesată să se adreseze instanțelor naționale sau să folosească alte mecanisme de rezolvare a neînțelegerilor.

Oricine trebuie să cunoască existența și utilizarea mecanismului. Aceasta trebuie să se facă prin:

Informarea completă a tuturor managerilor, supervisorilor și lucrătorilor privind mecanismul reclamațiilor. Instruiri oferite managerilor, supervisorilor și lucrătorilor privind mecanismul reclamațiilor. Specialiștii social și de mediu vor organiza aceste instruiri pentru antreprenori și compania de supraveghere a construcțiilor.

Trebuie să existe întâlniri separate cu ASD, antreprenorii, angajații companiei de supraveghere a construcțiilor, precum și cu comunitățile, pentru a le explica mecanismul și ce presupune o reclamație, cum se înaintează aceasta, de unde de obțin formularele necesare, unde și cui se depun acestea, unde se pot cere informații despre utilizarea mecanismului. Un rol important în interacțiunea cu comunitatea îl are Comitetul de Monitorizare a Impactului Social (CMIS). Rolul principal al CMIS este de a explica oamenilor cum se completează un formular, de a colecta reclamațiile, de a se întâlni și a comunica cu Inginerul, de a verifica rezolvarea plângerilor, etc.

Copii ale mecanismului vor fi amplasate pe toate panourile informative care sunt văzute regulat de angajați și lucrători, precum și în ateliere, vestiare și în alte locuri unde se adună personalul; dacă angajații au acces la poșta electronică, li se vor trimite copii ale mecanismului prin e-mail; toți angajații actuali vor primi câte o copie pe hârtie a mecanismului atunci când acesta este lansat.

Oricine trebuie să vadă că mecanismul funcționează. Dar în același timp, dacă persoana care face plângerea solicită informații, aceasta trebuie tratată cu confidențialitate.

Oamenii trebuie să știe care sunt etapele procesului; trebuie să existe termene clare și o metodă pentru a verifica dacă acordurile au fost respectate. Mecanismul trebuie să asigure că reclamațiile sunt soluționate cât mai aproape de locul unde au fost inițiate și în mod rapid și corect. Un membru al conducerii superioare va prelua responsabilitatea generală pentru mecanism. Acesta este Managerul-șef al ASD, care poate împărți responsabilitatea respectivă cu adjunctul său.

Mecanismul trebuie să țină cont de orice diferențe de competențe și cunoștințe dintre părți, astfel încât să existe o comunicare semnificativă și o responsabilitate partajată pentru obținerea rezultatelor convenite. Dacă este necesar, oamenii vor putea primi sfaturi de la experți neutri. Există ONG-uri independente (Mișcarea Ecologistă din Moldova, LADOM, Promo-LEX, IDOM, Camera de Comerț și Industrie, etc.) care au experiență foarte bună în proiectarea și implementarea sistemelor de soluționare a litigiilor și știu cum să le gestioneze.

Formularul de reclamație. Formularele de reclamație (a se vedea modelul în Anexa 1) vor fi disponibile la oficiul ASD, la birourile antreprenorilor de pe șantier și din afara acestuia, la oficiile de supraveghere ale Inginerului, la membrii CMIS și la primării. De asemenea, copii ale formularului vor exista în locurile unde părțile interesate și lucrătorii le pot obține ușor și confidențial. Exemple de astfel de locuri: birourile de resurse umane, birourile de șantier, administrația publică locală și alte locuri în care părțile interesate și lucrătorii petrec mult timp. O versiune electronică va fi disponibilă pentru descărcare de pe pagina web a ASD. **Mecanismul reclamațiilor va exista pe toată durata ciclului Proiectului.**

Reclamațiile angajaților:

Dacă reclamația este înaintată împotriva unui superior/manager al părții interesate (ASD, Antreprenor, Inginer etc.):

Dacă reclamația este împotriva managerului/superiorului direct al părții interesate, managerul aflat în poziție superioară ascultă/rezolvă reclamația;

Această permisiune nu va fi refuzată în mod nejustificat de către managerii/superiorii vizați;

Dacă reclamația este de așa natură încât oamenii cred că ar fi mai bine ca ea să fie audiată de o persoană neutră și independentă, reclamantul poate cere conducătorului companiei să-i pună pe cineva la dispoziție.

În unele cazuri reclamația poate fi trimisă direct la secretariatul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor. Este vorba despre reclamații împotriva conducerii superioare a ASD sau oficialilor de rang înalt ai instituțiilor de stat.

După ce un superior/manager a primit o reclamație de la un angajat, el/ea trebuie să cerceteze problema în termenul prevăzut de mecanism și să convoace ședințele necesare în legătură cu reclamația.

Reclamații ale comunității afectate de Proiect

Secretariatul primăriei este desemnat ca **punct de primire** a reclamațiilor/plângerilor din partea locuitorilor satelor pe care le reprezintă CMIS.

Plângerile și reclamațiile vor fi adresate prin următoarele etape și acțiuni:

- i. Mai întâi, plângerile vor fi prezentate Comitetului de monitorizare a impactului social (CMIS), la oficiile administrației locale, unde se va încerca soluționarea lor cu implicarea Inginerului.
- ii. Persoanele afectate pot apela direct reprezentantul Inginerului și pot solicita o întâlnire pentru a discuta problemele lor. Dacă plângerea este cauzată de vinovăția directă a antreprenorului, care nu a respectat cerințele de mediu și sociale stabilite de Inginer, Inginerul va lua măsuri imediate pentru rezolvarea plângerii în cel mai scurt timp, solicitând antreprenorului o rectificare imediată.
- iii. CMIS va colecta, documenta și aborda reclamațiile prezentate de polițistul de sector (poliția locală), dacă persoanele din comunitate nu cunosc mecanismul reclamațiilor instituit de Inginer și reclamațiile sunt depuse la sediul poliției locale. În consecință, poliția locală va fi informată că cetățenii pot opta pentru înaintarea reclamațiilor la CMIS și va solicita implicarea promptă a Inginerului pentru rezolvarea problemei.
- iv. Reclamațiile pot fi înregistrate ca anonime, dacă persoanele afectate solicită acest lucru.
- v. Plângerea/reclamația va fi depusă într-o scrisoare de plângere, modelul acesteia fiind anexat.
- vi. Dacă în termen de **7 zile** nu se ajunge la nici o soluție, persoana/comunitatea afectată își poate prezenta cazul la direcția competentă a ASD. De asemenea, comunitatea poate contacta direct responsabilii ASD menționați în tabelul de mai jos, prin telefon, e-mail sau scrisoare. Pentru aceasta este disponibilă și pagina de Facebook a Proiectului:

<https://www.facebook.com/localroads>.

FURNIZAREA DE INFORMAȚII

În termeni generali, ASD folosește următoarele metode pentru a comunica cu publicul:

- Informări prin intermediul mass-media și surselor bazate pe internet
- Comitetul de monitorizare a impactului social (CMIS)
- Întâlniri cu populația
- Rapoarte anuale

În vederea promovării și consolidării dialogului cu părțile interesate, pentru a asigura respectarea deplină a cerințelor relevante ale Băncii Mondiale, ASD va evalua utilizarea altor metode de comunicare/interacțiune.

Informațiile generale, care cuprind cele mai importante informații despre diversele etape ale desfășurării Proiectului (planificare, construcție și exploatare), vor fi disponibile:

- Pe panouri speciale la începutul și sfârșitul segmentelor de drumuri reabilite (ASD, denumirea drumului, lungimea, instituția de finanțare, antreprenorul, compania de supraveghere a construcțiilor, perioada, etc.)
 - pe panou informativ în fața administrației publice locale
 - la primăriile satelor
 - în ziare locale/naționale.

Informații detaliate, inclusiv documente relevante precum Rezumatul non-tehnic (RNT), Planul de implicare a părților interesate (PIPI), Cadrul de politici de strămutare (CPS), Evaluarea impactului asupra mediului/Planul de management al mediului, rapoarte incluzând decizii/autorizații de mediu și de construcție, vor fi disponibile în copie pe hârtie, la cerere:

- la oficiul ASD
- la birourile antreprenorilor și inginerului de supraveghere a construcțiilor (inclusiv la sediile de șantier)

- la sediile administrației publice raionale (la cerere)

Versiunile electronice ale documentelor de mai sus, adică RNT, PIPI și PASM, vor fi disponibile pe pagina web a ASD www.asd.md conform celor mai bune practici.

Pentru realizarea obiectivelor prevăzute în PIPI, se va adopta o abordare proactivă, care implică difuzarea activă a informațiilor și utilizarea unor instrumente diverse, adaptate la necesitățile grupurilor țintă. Principalele instrumente de comunicare utilizate vor fi:

Imprimate:

- **Publicații** - Imaginile din publicațiile ASD vor ține cont de următoarele aspecte de bază: egalitate, diversitate, sensibilitate. Imaginile, fotografiile și celelalte instrumente vizuale vor transmite întotdeauna mesaje care încurajează egalitatea de gen în locul perpetuării stereotipurilor, promovând astfel egalitatea femeilor cu bărbații. Conținutul mesajelor scrise și al celorlalte materiale va utiliza termeni generici pentru ambele sexe și va evita folosirea pronumelui personal. Publicațiile vor utiliza un limbaj simplu și prietenos, accesibil publicului larg.

- **O promoționale** - aceste publicații (broșuri, pliante) sunt utile pentru a prezenta în general programul, scopul, obiectivele, rezultatele scontate, activitățile și serviciile acestuia. Periodic, **rapoartele** privind implementarea Proiectului vor fi publicate și difuzate diverselor categorii de părți interesate.

- **O informative și educative** - aceste publicații (broșuri, pliante, afișe) vor informa despre beneficiile unei abordări moderne a dezvoltării economice în mediul rural. De asemenea, ele vor relata istorii de succes ale beneficiarilor programului, astfel încât și alte regiuni din țară să adopte bunele practici.

- **Scrisorile informative** vor fi utilizate pentru a prezenta progresele implementării programului, rezultatele obținute și dificultățile întâlnite și depășite. Acestea vor fi trimise oficialilor de stat la nivel național și local.

- **Panouri** – proiectele și activitățile ASD vor fi evidențiate prin panouri conform Specificațiilor Tehnice.

- **Panourile de afișaj** vor fi montate în zonele de implementare a Proiectului și de-a lungul drumurilor din aceste zone. Ele vor transmite mesaje, utilizând imagini și text, despre eficiența Proiectului, impactul asupra localităților, istorii de succes. De asemenea, panourile de afișaj existente în fiecare primărie vor fi utilizate pentru difuzarea informațiilor și plasarea anunțurilor făcute de ASD, executantul de lucrări, Inginer, CMIS.

- **Obiectele promoționale personalizate** - bannere portabile, calendare, agende, etc. - vor contribui la sporirea vizibilității programului. Acestea vor fi oferite beneficiarilor, partenerilor, mass-media, antreprenorilor, etc.

- **Mass-media** - este o categorie pentru care vor fi organizate vizite la amplasamentele Proiectului, cluburi de presă, instruiți, reuniuni neoficiale, conferințe de presă; comunicatele de presă vor fi transmise prin poșta electronică, se vor scrie articole și interviuri, se vor oferi dosare de presă.

Pe lângă acestea, mass-media pot fi utilizate ca instrument pentru a informa publicul larg despre implementarea Proiectului. Prin urmare, se va întocmi o listă de presă cu numele jurnaliștilor care vor primi informații despre progresele Proiectului și rezultatele obținute, pentru a le prezenta la știri. ASD va trata în mod egal toate mass-media.

Buletine informative care relatează istorii de succes, progresul implementării Proiectului etc. vor fi difuzate prin rețeaua presei locale independente, reprezentată de Asociația Presei Independente.

Audiovizuale:

- **Spoturi video/audio** – acestea nu vor fi realizate pentru activități/servicii specifice ale Proiectului, ci angajații ASD vor da interviuri posturilor de radio și televiziune.
- **Fotografii** – ASD va crea o galerie foto, care va fi utilizată pentru a comunica procesul/etapele implementării și rezultatele Proiectului

Electronice:

- **Pagina web** - În anii următori, la necesitate, va fi creată o pagină web nouă și prietenoasă, care va facilita căutarea informațiilor de către utilizatori. Bannerele acestei pagini web vor fi afișate pe paginile web ale organizațiilor și instituțiilor partenere, pe bază de reciprocitate.
- **Pagina de Facebook a PIDL** - este creată (<https://www.facebook.com/localroads>) de ASD și menținută de persoanele responsabile ale PIDL, fiind actualizată periodic. Antreprenorul, ASD, Inginerul, CMIS și alți membri ai comunității vor putea schimba imagini și opinii, comenta evenimente, planifica o întâlnire, etc.

Comunicarea directă:

- **Ședințe informative/prezentări** - la care vor fi invitați partenerii de dezvoltare, autoritățile publice centrale, organizațiile societății civile - pentru a prezenta stadiul implementării programului.
- **Evenimente publice** - ceremonii de inaugurare a segmentelor reabilite ale Proiectului, semnarea unor acorduri, conferințe, mese rotunde, etc., care vor atrage atenția societății asupra unor realizări deosebite și unor istorii de succes.
- **Vizite în teren pentru documentare/informare** - se dovedesc a fi foarte eficiente în identificarea experiențelor pozitive și realizărilor. Astfel de vizite vor fi organizate periodic pentru mass-media, membrii Guvernului, beneficiari.
- **Linia verde a ASD** – serviciu operativ disponibil non-stop, tel.: **022 748961/ fax: 022 225530**. Aceasta colectează informații despre starea drumurilor, accidente, reclamații, etc. Un rezumat al acestor informații este publicat pe pagina web a ASD și transmis poliției rutiere și serviciului de urgență, după caz.
- **Comitetul de monitorizare a impactului social** (fiecare subproiect va avea un reprezentant în acest Comitet) - va comunica cu executantul lucrărilor de construcții prin intermediul Inginerului, oferind asistență locală pentru monitorizare.

Model de formular pentru soluționarea reclamațiilor

Către: Reprezentantul CMIS și Inginer

Expeditor: Dl/dna _____

Satul: _____ Raionul _____

Vă rugăm să descrieți cu cuvintele dvs. problema care ați dori să se rezolve. Opinia dvs. este foarte importantă, deci dacă aveți vreo idee privind modul de rezolvare, vă rugăm să ne-o comunicați și nouă.

Problema/ _____

Sugestia/opinia _____

Semnătura: _____ **Data:** ____ / ____ /201__

Rupeți aici și dați reclamantului partea de jos-----

Această plângere a fost primită de

(Numele și prenumele)

(Funcția)

_____ **Satul** _____ **raionul**

Semnătura: _____ **Data:** ____ / ____ /201__

Pentru evidență și măsuri ulterioare luate de Comitetul de monitorizare a impactului social, păstrați această parte a plângerii și prezentați-o de fiecare dată când sunteți chemat pentru examinarea/rezolvarea plângerii dvs. de către Comitetul de monitorizare a impactului social sau altă parte a Proiectului.

REZOLVAREA

Plângerea făcută de dl/dna _____, care a fost afectat/ă de lucrările de reabilitare a drumului, locuitor/oare a satului _____, raionul _____

_____ a fost examinată de CMIS și transmisă Inginerului la
data: ____/____/201__

Rezumatul problemei prezentate de persoana afectată:

Rezolvarea problemei:

Reprezentantul CMIS în satul _____, raionul _____

(Numele și prenumele reprezentantului CMIS) (funcția) Data: ____/____/201__

Persoana afectată dl/dna _____ **este / nu este**
de acord (încercuiți varianta corespunzătoare) cu soluția propusă de CMIS.

(Semnătura persoanei afectate) Data: ____/____/201__

În caz de dezacord, vă rugăm să prezentați motivele persoanei (dacă este posibil).

În caz de **dezacord** cu soluția, vă rugăm să propuneți persoanei afectate să depună plângerea la
ASD pentru o altă examinare și recomandări.

ANEXA 7: REFERINȚE

Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova (2011): Profilul Național: Securitatea și Igiena Muncii National Occupational Safety and Health Profile Republica Moldova, Chișinău, 2011.

Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor/Administrația de Stat a Drumurilor (2016): Planul de Antrenare a Părților Interesate. Chișinău, 2016

Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor/Administrația de Stat a Drumurilor (2015): Proiectul de Îmbunătățire a Drumurilor Locale: Cadrul Legal pentru Managementul de Mediu și Social. Chișinău, iunie 2015